

בנק מזרחי טפחות

תמצית דוחות כספיים רבעוניים
ליום 30 ביוני 2020

תוכן העניינים הראשי

10	דוח תמציתי של הדירקטוריון וההנהלה
11	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
19	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
50	סקירת הסיכונים
78	מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
80	הצהרות לגבי גילוי בתמצית הדוחות הכספיים
82	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
83	
	תמצית הדוחות
183	
	ממשל תאגידי, פרטים נוספים על הבנק ואופן
190	נספחים לתמצית הדוחות הרבעוניים
197	מילון ואינדקס מונחים שנכללו בתמצית הדוחות הרבעוניים

בנק מזרחי טפחות

דוח הדירקטוריון וההנהלה

תוכן העניינים

10	פתח דבר
10	מידע צופה פני עתיד
11	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
16	סיכונים עיקריים
16	יעדים ואסטרטגיה עסקית
16	התפתחויות במבנה ההון
16	התפתחויות במקורות המימון
17	התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית
18	התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל
18	התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע
18	התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית
18	נושאים נוספים
19	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
19	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
19	אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק
21	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
23	סיכונים מובילים ומתפתחים
23	דוח סקירה של ראי החשבון המבקרים
23	שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים
24	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
24	ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
30	ניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
30	נכסים והתחייבויות
35	הון, הלימות הון ומינוף
38	פעילות חוץ מאזנית אחרת
39	מידע כספי לפי מגזרי פעילות
49	חברות מוחזקות עיקריות
50	סקירת הסיכונים
50	התפתחויות בסיכונים ואופן ניהולם
51	הערכת גורמי הסיכון
53	סיכון אשראי
71	סיכון תפעולי
73	סיכון שוק וריבית
75	סיכון נדילות ומימון
76	סיכונים אחרים
76	סיכון ציות ורגולציה
76	סיכון חוצה גבולות
77	סיכון הלבנת הון ומימון טרור
77	סיכון מוניטין
77	סיכון אסטרטגי-עסקי
78	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים
78	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
79	בקרות ונהלים

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת הדוח התמציתי של הדירקטוריון והנהלה

11	דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים
12	מאזן - סעיפים עיקריים
14	יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
21	פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם
22	השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים)
22	השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים)
23	השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים)
24	ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת
25	פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
25	היתרות הממוצעות של הנכסים המאזניים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
26	פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות, המיוחסים
26	לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
26	פירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי
27	פירוט הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה
28	נתוני Cost-Income Ratio
29	התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות ויחס המינוף בתום הרבעון (באחוזים)
29	נתוני הרווח והדיבידנד למניה
30	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק
30	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה
30	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
30	פירוט של סיכון אשראי בעייתיים ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון
31	אשראי והפרשה להפסדי אשראי
32	ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק
32	התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים
33	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה
33	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים
34	התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה
34	נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
34	התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד
35	הרכב ההון העצמי
36	נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים
36	התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה
36	התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה
37	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי
37	יחס המינוף של הבנק
38	פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2018
38	התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול
38	ו/או משמורת
39	תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים
40	תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית
42	תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית
43	תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים
44	תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים
45	תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים
46	תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים
47	תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי
48	תוצאות הפעילות בחוץ לארץ
51	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם
53	החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה
54	אשראי למטרת עסקאות הוניות

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

54	אשראי לחברות ממונפות
55	תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
55	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי
55	נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה
56	ניתוח התנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש
57	ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי
57	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי
58	פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים
59	פילוח לפי גודל חבות הלווה
59	התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה בחשבון
59	התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנותרת לפירעון
60	פרטים על סיכון אשראי בעייתי לאנשים פרטיים לפני הפרשה להפסדי אשראי
60	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים
61	פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון
62	פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס
63	סיכון אשראי לפי ענפי משק
66	חשיפה למדינות
67	נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
69	היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי
69	פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור
71	פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור
73	ערך ה-VAR של קבוצת הבנק
73	השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE
74	שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
74	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
74	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
75	ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן,

דוח תמציתי של הדירקטוריון והנהלה לדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020

פתח דבר

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 17 באוגוסט 2020 (כ"ז באב התש"ף), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 30 ביוני 2020.

דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. תמצית הדוחות הכספיים ערוכה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (ראה גם ביאור 1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019 וביאור 1 לתמצית דוחות כספיים אלה).

בהתאם למבנה הדוחות שנקבע על ידי הפיקוח על הבנקים, נכלל מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים << מידע כספי מידע נלווה נוסף זה כולל:

- דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הוועדה לציבות פיננסית (ה-FSB).
- פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק.
- קובץ של הדוחות הכספיים בפורמט XBRL.

בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), תשע"ג-2013 כולל האתר גם דוחות מונגשים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללות בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמייתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כוח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פרק זה מתאר התפתחויות משמעותיות בקבוצת הבנק ותחומי פעילותה במחצית הראשונה של שנת 2020, בביצועים, בסיכונים אליהם חשוף הבנק, וכן ביעדים ובאסטרטגיה. ככל הנדרש, יש לעיין בפרק זה ביחד עם פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים לשנת 2019.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני ₪)

	2020		2019		2019	
	רבעון 2	רבעון 1	רבעון 4	רבעון 3	רבעון 2	רבעון 1
דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים						
הכנסות ריבית, נטו	1,323	1,347	1,352	1,214	1,543	1,231
הכנסות מימון שאינן מריבית	76	64	64	147	89	57
עמלות והכנסות אחרות	399	529	405	400	395	409
סך ההכנסות	1,798	1,940	1,821	1,761	2,027	1,697
הוצאות בגין הפסדי אשראי	270	345	119	70	99	76
הוצאות תפעוליות ואחרות	950	1,017	993	998	1,011	986
מזה: משכורות והוצאות נלוות	596	644	628	650	648	636
רווח לפני מיסים	578	578	709	693	917	635
הפרשה למיסים על הרווח	196	200	247	251	318	213
רווח נקי⁽¹⁾	360	357	440	422	576	404
דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים						
הכנסות ריבית, נטו	2,670	2,774	2,774	2,774	5,340	5,340
הכנסות מימון שאינן מריבית	140	146	146	146	357	357
עמלות והכנסות אחרות	928	804	804	804	1,609	1,609
סך ההכנסות	3,738	3,724	3,724	3,724	7,306	7,306
הוצאות בגין הפסדי אשראי	615	175	175	175	364	364
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,967	1,997	1,997	1,997	3,988	3,988
מזה: משכורות והוצאות נלוות	1,240	1,284	1,284	1,284	2,562	2,562
רווח לפני מיסים	1,156	1,156	1,552	1,552	2,954	2,954
הפרשה למיסים על הרווח	396	531	531	531	1,029	1,029
רווח נקי⁽¹⁾	717	980	980	980	1,842	1,842

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-717 מיליוני שקלים חדשים לעומת 980 מיליוני שקלים חדשים אשתקד, קיטון בשיעור של 26.8%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 9.0% לעומת תשואה על ההון בשיעור של 13.3% בתקופה המקבילה אשתקד ו-11.9% בשנת 2019 כולה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון השני של שנת 2020 ב-360 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 576 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 37.5%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים בשיעור של 9.0%, לעומת תשואה על ההון של 15.8% ברבעון המקביל אשתקד.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה במחצית הראשונה וברבעון השני של שנת 2020 בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד:

- במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020, בד בבד עם ההתמודדות עם משבר הקורונה והצעדים שננקטו במטרה לסייע ללקוחות הבנק לצלוח את התקופה, המשיך הבנק לפעול בהתאם ליעדי הצמיחה. היקף האשראי לציבור נטו גדל במחצית הראשונה בכ-9.7 מיליארדי שקלים חדשים (כ-4.8%), והיקף פיקדונות הציבור בכ-20.8 מיליארדי שקלים חדשים (כ-9.9%), ובסך הכל גדל מאזן הבנק ב-18.3 מיליארדי שקלים חדשים (כ-6.7%). תוצאות קבוצת הבנק בתקופה המדווחת הושפעו גם ממשבר הקורונה, כפי שיפורט להלן: גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי וקיטון ברווח המימוני מפעילות שוטפת, וכן מהשפעת ירידת המדד על הכנסות המימוני.
- ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2020 מסתכמות ב-615 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 175 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשות להפסדי אשראי שנערכו על בסיס קבוצתי על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה, הן בגין חובות שזוהה בהם סיכון לפגיעה ביכולת ההחזר של הלקוח, והן בגין רכיב הפרשה נוסף ("רכיב איכותי") המחושב באמצעות מתודולוגיה המתבססת על פרמטרים איכותיים (מדדי מאקרו, כגון שיעור האבטלה והצמיחה בהתאם לתחזית בנק ישראל, ומדדים פנימיים, כגון דירוגי הלקוחות), וחל על כלל חשיפות האשראי של הבנק. כתוצאה ממשבר הקורונה חלה ברבעון השני של 2020 החמרה נוספת במדדים המשמשים לחישוב הרכיב האיכותי, וכתוצאה מכך ובהתאמה לציפייה הפיקוחית, חל גידול נוסף בהפרשות להפסדי אשראי בגין הרכיב האיכותי. ההפרשה האיכותית מתבססת על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, ותיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים. לפרטים נוספים בדבר ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה, ראה להלן בפרק ניתוח ההתפתחויות בהכנסות ובהוצאות, וכן בביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.
- מדד המחירים (הידוע) לצרכן, ירד במחצית הראשונה של שנת 2020 בשיעור של 0.7%, בהשוואה לעלייה של 1.2% בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השני של שנת 2020 ירד המדד ב-0.2%, בהשוואה לעלייה של 1.5% ברבעון המקביל אשתקד. הפער במדד בין התקופות המקבילות גרע סך של 316 מיליוני שקלים חדשים מהכנסות המימוני של הבנק, בהשוואה בין שתי המחציות, ו-275 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה בין שני הרבעונים.
- סך הכנסות המימוני מפעילות שוטפת גדלו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-2.9% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, וב-0.8% ברבעון השני של שנת 2020 בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד, על רקע השפעה השלילית של ירידת הריבית בארצות הברית ובישראל. לפרטים ראה ניתוח התפתחות הכנסות המימוני מפעילות שוטפת להלן.
- ההכנסות האחרות כוללות הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים שנכללו ברבעון הראשון של שנת 2020, בגין הסדר מוסכם עם המבטחים לסיים הליכים נגזרים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק, להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

ליום	ליום	ליום	ליום	ליום	ליום
31.3.2019	30.6.2019	30.9.2019	31.12.2019	31.3.2020	30.6.2020
במיליוני ₪	במיליוני ₪	במיליוני ₪	במיליוני ₪	במיליוני ₪	במיליוני ₪
מאזן - סעיפים עיקריים					
260,011	264,223	267,001	273,244	284,731	291,560
196,271	200,728	202,578	204,708	210,230	214,450
48,396	48,700	47,125	51,672	56,385	61,532
9,130	8,816	10,566	10,113	8,709	8,440
1,387	1,375	1,384	1,457	1,437	1,433
204,777	205,188	207,832	210,984	223,189	231,784
27,721	31,596	30,442	33,460	30,237	29,689
619	554	673	714	924	946
15,121	15,740	15,755	16,033	16,371	16,653

ההתפתחות בסעיפי המאזן מצביעה על צמיחה עקבית בפעילות הבנק, כאשר:

- סך כל המאזן ליום 30 ביוני 2020 הסתכם ב-291.6 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 27.3 מיליארדי שקלים חדשים (10.3%) בהשוואה ליום 30 ביוני 2019.
- האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2020 הסתכם ב-214.4 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 13.7 מיליארדי שקלים חדשים (6.8%) בהשוואה ליום 30 ביוני 2019. הגידול הושפע, בין היתר, מהלוואות בסך של כ-3.5 מיליארדי שקלים חדשים שהועמדו לעסקים במסגרת הקרנות בערבות המדינה, ומהצורך הגובר של לקוחות הבנק, בעיקר עסקיים, לאור משבר הקורונה, בניצול קווי אשראי קיימים שעמדו לרשותם וכן, מגידול בהיקף האשראי לדיו. מנגד, האשראי למשקי הבית הצטמצם בכ-0.2 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה ליום 30 ביוני 2019.
- פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו ב-231.8 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 26.6 מיליארדי שקלים חדשים (13.0%) בהשוואה ליום 30 ביוני 2019. הגידול נובע, בין היתר, מהסטה בהיקף משמעותי של נכסי לקוחות משוק ההון לפיקדונות בבנק וכן מפעילות הבנק לגיוס פיקדונות.
- ההון העצמי ליום 30 ביוני 2020 הסתכם ב-16.7 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 0.9 מיליארדי שקלים חדשים (5.8%) בהשוואה ליום 30 ביוני 2019. ראה להלן גם פרק הלימות ההון.

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

2019	2019	2019	2019	2020	2020	
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	
11.3	15.8	11.1	11.5	9.1	9.0	מדדי ביצוע עיקריים
1.06	1.48	1.06	1.09	0.86	0.85	תשואת הרווח הנקי ⁽²⁾⁽⁴⁾
0.63	0.88	0.64	0.65	0.51	0.50	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽³⁾⁽²⁾⁽⁴⁾
104.3	102.2	102.6	103.1	106.2	108.1	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
10.12	10.23	10.13	10.14	9.89	9.96	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
5.54	5.67	5.62	5.55	5.40	5.36	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
120	118	122	121	117	122	יחס המינוף ⁽⁴⁾
2.65	3.13	2.68	2.72	2.81	2.52	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁵⁾
58.1	49.9	56.7	54.5	52.4	52.8	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
1.73	2.46	1.80	1.88	1.52	1.53	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost Income Ratio) ⁽⁶⁾
0.80	0.80	0.81	0.82	0.91	0.96	רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
1.25	1.28	1.29	1.36	1.41	1.34	מדדי איכות אשראי עיקריים
0.15	0.20	0.14	0.23	0.66	0.50	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
0.14	0.13	0.07	0.12	0.16	0.15	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
74.60	82.00	86.40	92.00	66.23	64.62	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
-	-	⁽⁸⁾ 167	72	75	-	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽²⁾
1.92	2.38	1.84	2.02	1.95	1.85	נתונים נוספים
0.59	0.57	0.58	0.58	0.61	0.52	מחיר מניה (בשקלים חדשים) בתום הרבעון
						דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾
						יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
						יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾

שנת	מחצית ראשונה	מחצית ראשונה	
2019	2019	2020	
11.9	13.3	9.0	מדדי ביצוע עיקריים
1.17	1.27	0.86	תשואת הרווח הנקי ⁽²⁾⁽⁴⁾
0.70	0.75	0.51	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽³⁾⁽²⁾⁽⁴⁾
2.76	2.88	2.66	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
54.6	53.6	52.6	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
7.86	4.19	3.05	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost Income Ratio) ⁽⁶⁾
0.18	0.17	0.57	רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
0.11	0.13	0.16	מדדי איכות אשראי עיקריים
178	-	75	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2.02	2.14	1.89	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽²⁾
0.58	0.58	0.57	נתונים נוספים
			דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾
			יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
			יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי ברבעון השני של שנת 2020 היא 9.0% לעומת 15.8% ברבעון המקביל אשתקד, ובמחצית הראשונה 9.0% לעומת 13.3% בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בתשואה על ההון נובעת בעיקר מהגידול המשמעותי בהוצאות הפסדי האשראי לאור משבר הקורונה, מהשפעת מדד המחירים לצרכן, ומירידת הריבית בארצות הברית ובישראל, ומקוזזת כנגד גידול בהיקף האשראי, הפיקדונות והעמלות.
 - יחס פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו הגיע ל-108.1% כתוצאה מגידול משמעותי בפיקדונות ולמרות הגידול באשראי. הגידול בפיקדונות נבע, בין היתר, מהסטה בהיקף משמעותי של נכסי לקוחות משוק ההון לפיקדונות בבנק ומפעילות הבנק לגיוס פיקדונות. הגידול באשראי הושפע, בין היתר, מהלוואות בסך של כ-3.5 מיליארדי שקלים חדשים במסגרת הקרנות בערבות המדינה לעסקים, ומהצורך הגובר של לקוחות הבנק, בעיקר עסקיים, לאור משבר הקורונה, בניצול קווי אשראי קיימים שעמדו לרשותם וכן, מגידול בהיקף האשראי לדיוור.
 - יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ליום 30 ביוני 2020 הינו 9.96%, בהשוואה ליחס המזערי לו מחויב הבנק, בשיעור של 8.79%. היחס הושפע מהירידה ברווח הנקי של המחצית הראשונה של השנה, כאמור לעיל, וכן מעלייה בהיקף האשראי שניתן ללקוחות, וזאת בהלימה לציפייה הפיקוחית בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250, מיום 31 במרץ 2020, בדבר פעילות הבנק בשעת המשבר ולהקלה שניתנה בעקבות המשבר, בדרישת ההון המינימאלית מהתאגידים הבנקאיים. לפרטים, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק להלן.
 - יחס היעילות במחצית הראשונה של שנת 2020 הגיע ל-52.6%, כתוצאה משמירה על רמת ההוצאות ולמרות השפעה השלילית של מדד המחירים לצרכן על ההכנסות.
 - שיעור החובות הפגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2020 הגיע ל-1.34%, בהשוואה ל-1.28% בתום הרבעון המקביל אשתקד, ו-1.41% בתום הרבעון הראשון של 2020. השינוי ברבעון הנוכחי הושפע, בין היתר, מגידול בהיקף האשראי, ומדחיות תשלומים שאושרו ללקוחות. יצוין, כי הדוחות הכספיים כוללים הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בהתאם למודל איכותי, בין היתר בגין הסיכון הגלום בדחיות התשלומים שאושרו ללקוחות. לפרטים, ראה להלן בפרק "התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר".
- סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנותחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

(2) מחושב על בסיס שנתי.

(3) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.

(4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רובד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.

(5) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

(6) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

(7) שיעור הדיבידנד למניה מחושב לפי סכום הדיבידנד שחולק בפועל בתקופה המדווחת.

(8) ברבעון השני של שנת 2019 הוכרז דיבידנד בגין רווחי המחצית הראשונה של שנת 2019.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

סיכונים עיקריים

במסגרת תהליך למיפוי הסיכונים של הבנק נקבעה רשימה של סיכונים שהעיקריים בהם: סיכון אשראי (ורכיזיות אשראי), סיכון שוק, סיכון ריבית (בפרט סיכון הריבית בתיק הבנקאי), סיכון נזילות, סיכון תפעולי, לרבות סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע וסיכון משפטי, סיכון ציות ורגולציה, סיכון חוזה גבולות והלבנת הון, סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגי-עסקי. הבנק בוחר באופן שוטף את מיפוי הסיכונים על מנת לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית, תנאי השוק ודרישות הרגולציה.

לפרטים נוספים ראה פרק סיכונים עיקריים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019. מידע על התפתחויות בסיכונים לרבות השפעת משבר הקורונה, מוצג בפרק סקירת הסיכונים להלן, וכן בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק. ראה להלן עדכונים להערכת פוטנציאל ההשפעה של גורמי הסיכון השונים על קבוצת הבנק, בפרק סקירת הסיכונים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בהמשך להנחיית דירקטוריון הבנק את ההנהלה להיערך להכנת תוכנית אסטרטגית חדשה לשנים 2021-2025, ולהבאתה לאישור הדירקטוריון ברבעון השלישי של שנת 2020, כל זאת לאור השגת יעדי התוכנית האסטרטגית הנוכחית כבר בדוחות הכספיים לשנת 2019, הרי שלאור משבר הקורונה, ואי הוודאות השוררת, ידון הדירקטוריון בתוכנית אסטרטגית חדשה לקראת סוף שנת 2020. מועד זה יכול שיתעדכן בהמשך, בהתאם להתפתחויות במשק. לפרטים בדבר יעדי הבנק והאסטרטגיה העסקית שלו לשנים 2017-2021, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019.

התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניות

לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים ראה דוח על השינויים בהון העצמי בדוחות הכספיים.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תוכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תוכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות הון.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת תעודות התחייבות לסוגיהן והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, הלימות הון ומינוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי תקופת הפיקדון וסוגי לקוחות. הבנק בוחר את מידת הרכיזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדירקטוריון וההנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הרכיזיות בהתייחס למפקיד בודד, אמצעים נזילים ביחס למפקידים גדולים/מוסדיים ומבנה המקורות. כמו כן, הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הרכיזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות. פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו ב-231.8 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-211.0 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2019, גידול של 9.9%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו במחצית הראשונה של שנת 2020 בשיעור של 10.7%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד קטנו בשיעור של 0.1% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ גדלו בשיעור של 10.3%. לפרטים, ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

גיוס כתבי התחייבות ואיגרות חוב מהציבור

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר, באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו. לטפחות הנפקות קיים תשקיף מדף שפורסם ביום 4 באוגוסט 2019 (נושא תאריך 5 באוגוסט 2019), להנפקת תעודות התחייבות. בנוסף לפעילות טפחות הנפקות, קיים לבנק עצמו תשקיף מדף שפורסם ביום 3 בדצמבר 2019 (נושא תאריך 4 בדצמבר 2019). במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020, לא בוצעו הנפקות על ידי הבנק.

ביום 30 ביוני 2020 הנפיקה טפחות הנפקות איגרות חוב צמודות למדד מסדרה חדשה (סדרה 52), בערך נקוב של כ-413 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-403 מיליוני שקלים חדשים, וכן איגרות חוב צמודות למדד באמצעות הרחבת סדרה קיימת (סדרה 46), בערך נקוב של כ-1,197 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-1,300 מיליוני שקלים חדשים.

נכון למועד הדוחות הכספיים סך איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הסתכמו ב-29.7 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ל-33.5 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מכשירי הון מורכבים

כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo

כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק), ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו ב-3.6 מיליארדי שקלים חדשים, בדומה ליום 31 בדצמבר 2019.

מכשירי הון מורכבים אחרים

שטר הון אשר אינו כשיר להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ומופחת בהדרגה, ליום 30 ביוני 2020 הסתכם ב-2.1 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 2.0 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019.

כתבי התחייבויות אחרים

כתבי התחייבויות נדחים, אשר אינם נחשבים מכשירי הון מורכבים (נכללים בהון רובד 2 לעניין שמירת יחס הון מזערי ומופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר), ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו ב-0.6 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 1.2 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019.

התפתחויות משמעותיות בנייהול הפעילות העסקית

התפשטות נגיף הקורונה

משבר הקורונה הפוקד את העולם כולו, ובכלל זה את ישראל, מוביל להשלכות כלכליות, ריאליות ופיננסיות, המשפיעות על פעילות המערכת הבנקאית. לפרטים, לרבות בדבר פעילות הבנק, ראה פרק מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים להלן.

תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 27 בנובמבר 2017, התקשר הבנק בהסכם עם בעלי השליטה של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "אגוד") המחזיקים יחידיו ב-47.63% מהון המניות המונפק והנפרע של אגוד, לרכישת מניות בנק אגוד ומיזוגו עם הבנק בדרך של החלפת מניות (להלן: "ההסכם"). כמו כן, עובר למועד ההתקשרות בהסכם, התקבלה הודעתו של בעל מניות נוסף של אגוד, המחזיק (באמצעות נאמנים) במניות אגוד המהוות כ-27.12% מהון המניות המונפק והנפרע של אגוד (להלן: "בעל המניות הנוסף"). על פי ההסכם, כפי שצוין בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017, בכפוף להתקיימות תנאים מתלים שעיקרם מפורט בהסכם, יפרסם הבנק הצעת רכש חליפין מלאה (להלן: "הצעת רכש") לרכישת מניות בנק אגוד ומנגד התחייבו בעלי מניות השליטה וכן בעל מניות הנוסף להיענות להצעת הרכש, שתושלם בכפוף לתנאים המתלים שנקבעו בהסכם (להלן: "ההסכם המקורי").

ביום 30 במאי 2018 התקבלה החלטה מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים להתנגד למיזוג (להלן: "הממונה" ו-"ההחלטה", בהתאמה), ובחודש ספטמבר 2018 הוגש ערר. ביום 28 בנובמבר 2019 התקבל פסק הדין בערר, באופן שההחלטה של מ"מ הממונה להתנגד למיזוג בוטלה, והעניין הוחזר לממונה על מנת להשלים ההחלטה בנושא האפשרות להצבת תנאים להפגת חשש לפגיעה בתחרות. החלטת הממונה בעניין הצבת התנאים כאמור ניתנה ביום 8 בינואר 2020. לפרטים נוספים, לרבות בדבר החלטות הממונה על ההגבלים העסקיים, ותוספות שהוסכמו להסכם בין הצדדים, ראה בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2019.

ביום 27 בינואר 2020 התקשרו הצדדים להסכם המקורי בתוספת מספר 4 להסכם המקורי, לפיה, בין היתר, יוגש ערר על החלטת הממונה מיום 8 בינואר 2020 לעניין התנאים לאישור המיזוג. בנוסף, נקבע כי המועד האחרון להתקיימות התנאים לפרסום הצעת הרכש נדחה ל-31 במאי 2020, וכן "מועד קבלת הערר" (כהגדרתו בדיווח מיום 5 באוגוסט 2018 (מספר אסמכתא: 01-072859-2018)) יהא מועד שיוסכם בין הצדדים, אשר כנגזרת ממנו ייקבעו, בין היתר, "מועד פרסום הצעת הרכש" ו-"מועד הדוחות הקובעים" (להלן: "תוספת מספר 4"). עררים כאמור הוגשו על ידי הבנק, בנק אגוד לישראל בע"מ ועל ידי בעלי השליטה שלו במהלך חודש מאי 2020. הצדדים התקשרו ביום 31 במאי 2020 בתוספת מספר 5 להסכם המקורי (להלן: "תוספת מספר 5"), במסגרתה נקבע, בין היתר, כי המועד האחרון להתקיימות התנאים לפרסום הצעת רכש נדחה ליום 31 באוגוסט 2020. בנוסף, נקבעו בתוספת מספר 5 הוראות דומות לאלו שנקבעו בתוספת מספר 4, כמפורט לעיל.

בהמשך להחלטת הממונה בדבר הפעילות הנמכרת, נחתם ביום 14 ביולי 2020, הסכם בין הבנק לבין קבוצת פנינסולה בע"מ (להלן: "פנינסולה" ו-"הסכם פנינסולה" או "עסקת פנינסולה"), לפיו, בכפוף להשלמת העסקה נשוא הסכם המיזוג ואישור הממונה ("התנאים המתלים בעסקת פנינסולה") ולאחר שהשליטה באגוד תעבור לבנק, ייחתם בין אגוד לבין פנינסולה הסכם למכירת הפעילות הנמכרת. על פי ההסכם, התמורה שתשולם על ידי פנינסולה לאגוד תיגזר מסכום האשראי המנוצל בפועל בתיק האשראי במועד השלמת עסקת האשראי (למעט אשראי ללקוחות שסווג על ידי אגוד כחובות פגומים, אשר יימכר לרוכש האשראי ללא תמורה) (שווי תיק האשראי בפעילות הנמכרת), ותבטא הנחה בשיעור שבין 30% לבין 45% משווי תיק האשראי בפעילות הנמכרת. כמו כן, פנינסולה תהיה רשאית להחזיר לאגוד חלק שולי מתיק האשראי שלא על 10% משווי תיק האשראי של הפעילות הנמכרת. עוד נקבע, כי אם לא יתקיימו התנאים המתלים בעסקת פנינסולה עד לתום 8 חודשים ממועד חתימת ההסכם בין הבנק לבין פנינסולה, יהיה הסכם זה בטל ומבוטל.

בהמשך להתקשרות הבנק עם פנינסולה, ביום 14 ביולי 2020, התקשרו הבנק והמוכרים בתוספת מספר 6 להסכם המיזוג (להלן: "תוספת מספר 6"), שעיקריה: (1) נקבע כי משמעות המונח "הדוחות הקובעים" לגבי הבנק או אגוד, לפי העניין, הוא הדוח הכספי ליום 30 ביוני 2020; (2) תוקנה הנוסחה המוסכמת בהסכם המיזוג, לקביעת כמות מניות הבנק שתהווה את מניות התמורה ("מניות התמורה"), כך שכמות מניות התמורה תשקף את היחס שבין סכום השווה ל-60% מסך כל הון של אגוד בהתאם לדוחות הקובעים של אגוד (ליום 30 ביוני 2020) (ללא ניכוי וללא נטרול סכומים כלשהם) ("הון אגוד") לבין - מחיר מניית הבנק המתואם, דהיינו המנה (תוצאת החילוק) המתקבלת מחלוקת (1) סכום השווה ל-108% מסך כל הון של הבנק המיוחס לבעלי המניות, בהתאם לדוחות הקובעים של הבנק (ליום 30 ביוני 2020), ב-(2) כלל מניות הבנק אשר מהוות את סך המניות הרגילות הכלולות בהון המונפק והנפרע שלו במועד ההתקשרות בתוספת מספר 6 (235,176,254 מניות). (הכל כמפורט בדוח המייד שפורסם ביום 14 ביולי 2020, מספר אסמכתא 01-067528-2020); (3) עודכנו מועדי הסכם המיזוג: המועד האחרון להתקיימות התנאים לפרסום הצעת הרכש יחול ביום 30 בספטמבר 2020 ("המועד האחרון לפרסום"). ככל שעד למועד האחרון לפרסום יינתן פסק דין לפיו הערר שהוגש לבית הדין לתחרות נדחה או היה ולא יינתן פסק דין בערר או לא יתקבל אישור הממונה על התחרות לעסקת פנינסולה, אזי יבוטל הסכם המיזוג (אלא אם הסכימו הצדדים בכתב לדחות איזה מן המועדים), כך שלמי מהצדדים, לא תהיינה התחייבויות כלשהן הנובעות מהסכם המיזוג/או טענות כנגד הצדדים האחרים להסכם המיזוג. הצעת הרכש תפורסם בתוך 60 ימים ממועד קבלת הערר או מהמועד בו יתקבל אישור הממונה לעסקת פנינסולה, לפי המוקדם מביניהם; (4) תבוטל זכות הביטול

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

ההדדית הנתונה לצדדים בהסכם המיזוג, במקרה שהיחסים בין מכפלת מחיר המניה של הבנק, בכמות המניות בהן המונפק על פי הדוחות הכספיים הרלוונטיים של הבנק לבין ההון העצמי הקובע של הבנק (כהגדרתו בהסכם המיזוג טרם תוספת מספר 6), יפחתו או יעלו, בהתאמה, על שיעורים שנקבעו בין הצדדים (106% מההון העצמי הקובע של הבנק (זכות ביטול לבנק) - 124% מההון העצמי הקובע של הבנק (זכות ביטול למוכרים)), וזאת לאור עדכון הנוסחה לחישוב מניות התמורה כמפורט לעיל.

ביום 27 ביולי 2020 התקבלה החלטת הממונה המתוקנת (להלן: "ההחלטה המתוקנת של הממונה"), הכוללת תיקונים מסוימים להחלטה המקורית, אשר נדונו בין הצדדים לעסקת המיזוג לבין הממונה, על מנת שעסקת מכירת תיק האשראי תעמוד בתנאים שבהחלטת הממונה. בין היתר, תתאפשר על פי ההחלטה המתוקנת של הממונה השלמת עסקת מכירת תיק האשראי במקביל לביצוע המיזוג. כמו כן, התקבל במועד הנ"ל אישור הממונה לזוהותה של רוכשת תיק האשראי ולתוכן פעילות האשראי ליהלומים הנמכרת.

לפרטים נוספים בדבר הסכם עם בעלי המניות בבנק אגוד והתוספות להסכם, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017, דיווח מידי מיום 30 במאי 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-053347), דיווח מידי מיום 25 ביוני 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-060643), דיווח מידי מיום 5 באוגוסט 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-072859), דיווח מידי מיום 8 ביולי 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-070000), דיווח מידי מיום 25 בנובמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-101892), דיווח מידי מיום 28 בנובמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-103980), דיווח מידי מיום 30 בדצמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-115755), דיווח מידי מיום 1 בינואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-000351), דיווח מידי מיום 8 בינואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-003750), דיווח מידי מיום 27 בינואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-010362), דיווח מידי מיום 14 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-067528), ודיווח מידי מיום 27 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-079680). מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים העומדים בבסיס התוכנית האסטרטגית והמפורטים בה, עלולים שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל

התפתחויות ביחסי עבודה

הסכמי עבודה ושכר בחטיבת הטכנולוגיה

ביום 4 בפברואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי החברה של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, שבמסגרתו סוכם על החלה בחברה, בהתאם להסכמות שגובשו, של הסכם המנהלים שנחתם בבנק בתאריך 20 בדצמבר 2018 ופסק הבוררות שהתקבל בבנק בתאריך 28 בינואר 2019, וזאת על פי המחויב בהסכמים הקיבוציים של החברה. בכך ניתן מענה לכלל התביעות של הסתדרות והועד של חברת הטכנולוגיה בנושאים אלו. להסכם שנחתם אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי, גילן של המערכות הקיימות בבנק ומעבר בנק יחב לפלטפורמה חדשה, החל הבנק ברבעון הראשון של שנת 2019 בפריקט להחלפת מערכת הליבה של שוק ההון של הבנק על בסיס פלטפורמה חדשה. הפריקט מתקדם ומצוי בשלב האפיון המפורט. כמו כן, ברבעון הרביעי של שנת 2019 החל פריקט משמעותי נוסף שעניינו החלפת מערכת ה-CRM במטרה להעצים את השירות האישי לכל לקוח.

התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית

לאור משבר הקורונה, פועלות שלוחות חוץ לארץ במתכונת עבודה בהיקף מצומצם, וזאת על מנת להמשיך ולספק את השירותים הנדרשים ללקוחות הסניפים מנטרים בצורה הדוקה את הלקוחות בסיכון.

השלוחות נמצאות בקשר עם הרגולטורים המקומיים ופועלות על פי ההנחיות המתקבלות מהם.

כחלק מבחינת הפריסה הבינלאומית הכוללת של הבנק, נבחנת אפשרות למכירה של יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד.

נושאים נוספים

מיני מנהל כללי

ביום 19 בפברואר 2020 הודיע המנהל הכללי של הבנק, מר אלדד פרשר, לדירקטוריון, כי בכוונתו לסיים בחודשים בקרובים את כהונתו. ביום 24 בפברואר 2020 מינה דירקטוריון הבנק ועדת דירקטוריון לאיתור מועמדים לתפקיד המנהל הכללי של הבנק, בראשות יושב ראש הדירקטוריון, מר משה ידמן. ביום 8 ביוני 2020, החליט דירקטוריון הבנק לאמץ את המלצתה של ועדת האיתור ולמנות את מר משה לארי לתפקיד המנהל הכללי הבא של הבנק, בתוקף החל מיום 16 בספטמבר 2020. ביום 2 ביולי 2020, התקבלה בבנק הודעת המפקח על הבנקים כי אין לו התנגדות למינויו של מר משה לארי למנהל הכללי של הבנק.

לפרטים נוספים ראה דיווחים מיום 19 בפברואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-017268), מיום 24 בפברואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-018846), מיום 8 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-058554), מיום 8 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-058935), מיום 8 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-058938), מיום 8 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-058941) ומיום 2 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-062650).

מיני מנהל חטיבה פיננסית

ביום 20 ביולי 2020, החליט דירקטוריון הבנק למנות את מר עדי שחף לתפקיד מנהל החטיבה הפיננסית, בתוקף החל מיום 16 בספטמבר 2020 במקום מר משה לארי, אשר יחל את כהונתו כמנהל הכללי באותו מועד.

לפרטים נוספים ראה דיווח מיום 20 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-070051),

הליכים משפטיים

לשינויים מהותיים בהליכים משפטיים שהבנק צד להם ראה ביאור 10 ב(4-2) לדוחות הכספיים.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווחים. כמו כן, מתוארות תוצאות מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד

לפרטים בדבר תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד ראה התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית, לעיל.

השפעות התפשטות נגיף הקורונה

משבר הקורונה הפוקד את העולם כולו וישראל בתוכו מוביל להשלכות כלכליות, ריאליות ופיננסיות, תוך ירידה חדה בהיקף הפעילות המשקית, עלייה משמעותית בשיעור הבלתי מועסקים ותנודתיות חריפה בשווקים הפיננסיים. כתוצאה מאירועים אלו חלה עלייה בסיכון האשראי במשק הישראלי ובעולם כולו. העלייה ברמת סיכון האשראי, נבעה בעיקרה מהמגזר העסקי, ובדגש על העסקים הבינוניים והקטנים, בעקבות הירידה בפעילות המשקית.

החל מחודש מאי, חזר הבנק באופן מדורג לשגרת עבודה, לאחר שפעל במתכונת מצומצמת בחודשים מרץ ואפריל. נכון להיום, פועלים סניפי הבנק ויחידותיו במתכונת מלאה, תוך שמירה על כללי הריחוק החברתי וההיגיינה בהתאם להוראות משרד הבריאות, ותוך שימוש, במידת הצורך בתשתית עבודה מרוחק. הבנק מעביר באופן שוטף הנחיות עבודה מפורטות לשמירה על ריחוק חברתי והיגיינה ומחלק אמצעים במטרה לשפר את המיגון, הן ציוד אישי (מסכות, אמצעי חיסוי), והן מחיצות ואמצעי הפרדה לצורך צמצום החשיפה בין העובדים ועם הלקוחות. דירקטוריון הבנק, ועדותיו והנהלת הבנק, מקיימים דיונים תקופיים מהרגיל, על מנת לתת מענה לנושאים הקשורים במשבר, ולבחון באופן רציף את השלכותיו.

יחידות העסקיות נמצאות בקשר הדוק ושוטף עם הלקוחות, כדי לאמוד את מצבם העסקי ואת השלכות המשבר עליהם, במטרה לסייע למגזר העסקי בהתמודדות עם הקשיים והאתגרים הנובעים מהמשבר, תוך שמירה על איזונים ומזעור סיכונים האשראי. במהלך המחצית הראשונה של השנה פרסם בנק ישראל שורה של הנחיות, הקלות, והתאמות להוראת ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה). הבנק מיישם הקלות והנחיות אלו, ופועל למתן מענה עסקי הולם ללקוחותיו בתחומים שונים בעת הזו, תוך בחינה שוטפת של השלכות הפעילויות על ניהול הסיכונים.

בנוסף, פרסמה המדינה קווים מנחים של תוכנית כלכלית לסייע למשק, ואף השיקה קרנות הלוואות לעסקים שיעודן סיוע לעסקים קטנים וגדולים שנפגעו ממשבר הקורונה.

הבנק נקט בשורה ארוכה של צעדים על מנת לתת מענה מיידי לצרכים שנוצרו כתוצאה מהמצב החל במענה תפעולי ללקוחות וכלה בהתאמות במדיניות חיתום האשראי וסיכונים האשראי, ובהמשך לפניית הפיקוח על הבנקים מיום 2 באפריל 2020, פעל הבנק, יחד עם כלל המערכת הבנקאית, במטרה לתמוך ביכולת של העסקים ומשקי הבית לצלוח את המשבר, ולהמשיך לספק אשראי ללווים בכלל המגזרים במשק, תוך קיום תהליך חיתום אשראי אחראי, אך ללא הקשחה מיותרת של תנאי החיתום. בין יתר הפעולות שביצע הבנק, אושרה דחייה של עד 4 חודשים בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר, לרבות הארכות נוספות בדחייה במקרי הצורך: הארכה נוספת עד לסוף שנת 2020 ללקוחות שכבר דחו תשלומים, ודחייה של עד 6 חודשים גם ללקוחות שטרם דחו תשלומים. אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני, והועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית.

היקף האשראי לדיר שניתנה בגינה דחיית תשלומים הגיע ביום 30 ביוני 2020 לכ-36.7 מיליארדי שקלים חדשים. הבנק מאפשר ללווים, כאמור, להאריך את תקופת הדחייה עד סוף שנת 2020 או לפנות ולקבל דחייה של עד 6 חודשים אם זו פנייתם הראשונה, בהתאם למתווה בנק ישראל. מתוך סך האשראי שהיה בדחייה, נכון ליום 10 באוגוסט 2020, לכ-7 מיליארדי שקלים חדשים ניתנה דחייה נוספת (מרביתם עד תום שנת 2020). לווים שהיקף חובם מסתכם בכ-14 מיליארדי שקלים חדשים ויתרו על הצעת הבנק לדחייה נוספת של התשלומים, ואמורים לחזור ולפרוע את ההלוואות כסדרן החל מחודש אוגוסט 2020, וללווים שהיקף חובם כ-16 מיליארדי שקלים חדשים צפויה הדחייה להסתיים במהלך החודשים ספטמבר-דצמבר 2020, אם לא יבקשו דחייה נוספת עד למועד התשלום. נציין, כי בכ-60% מיתרת ההלוואות שמועד התשלום בהן חל בימים אלה, לא התבקשה דחייה נוספת והלקוחות חוזרים לשלם. מאינדיקציות ראשונות שהתקבלו בגין לווים שחזרו לשלם, שמועד פירעון ההלוואות שלהם חל בתחילת חודש אוגוסט 2020, לא ניתן להצביע על בעיות חריגות בכיבוד התשלומים.

באשראי המסחרי, אושרה נכון ל-30 ביוני 2020 דחיית תשלומים ללקוחות עם היקף אשראי של כ-4.3 מיליארדי שקלים חדשים, מהם חזרו לשלם לקוחות עם יתרת אשראי של כ-1.5 מיליארדי שקלים חדשים, ונכון ליום 10 באוגוסט 2020 נותרה דחייה לסך של כ-2.8 מיליארדי שקלים חדשים. היקף האשראי שניתנו בגינה הארכות לתקופה העולה על 6 חודשים מגיע ליום 10 באוגוסט 2020 לכ-445 מיליון שקלים חדשים בלבד.

האשראי שמעמיד הבנק במסגרת הקרן בערבות המדינה, כולל ערבות מדינה בשיעור של 85% לכל הלוואה, אך במצטבר עד 15% על התיק כולו, וזאת כנגד פיקדון מהלקוח בשיעור של 5% מסכום ההלוואה. ההלוואות ניתנות בריבית פריים פלוס 1.5%. במהלך השנה הראשונה אין תשלומים לפירעון קרן ההלוואה, והריבית משולמת על ידי המדינה. בנוסף, הושק בקרן זו מסלול ייעודי לעסקים ברמת סיכון גבוהה ("מסלול מוגבר") ובו ערבות המדינה על התיק הינה 60%, כאשר תנאי ההלוואות זהים למסלול הכללי בקרן. במקביל, הושקה ב-30 באפריל 2020 קרן לעסקים גדולים, בה ערבות המדינה הינה בשיעור של 75% מגובה כל הלוואה, וסך הערבות מוגבלת ל-12%.

נכון ליום 10 באוגוסט 2020 העמיד הבנק אשראי בסך של כ-4.1 מיליארדי שקלים חדשים במסגרת הקרנות בערבות המדינה (ליום 30 ביוני 2020 - כ-3.5 מיליארדי שקלים חדשים).

לפרטים בדבר הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי שנערכה בגין הלוואות שקיבלו דחיית תשלומים, בהתאם למאפייני הסיכון שלהן, ראה להלן.

לפירוט נוסף של ההלוואות הנמצאות בדחיית תשלומים, ושל האשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה, ראה להלן בפרק סקירת הסיכונים - סיכון אשראי. לפרטים נוספים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה ראה להלן.

במקביל לפעולות שנקט הבנק במטרה להמשיך במתן שירות ללקוחותיו, ניתן דגש מיוחד להשלכות אפשריות של המשבר על ניהול הסיכונים של הבנק. סיכון האשראי מנוטר באופן הדוק, באמצעות פורומים בראשות המנהל הכללי ובראשות מנהל סיכון האשראי, ותוך קיום הערכות מצב חטיבתיות דו שבועיות, ניטור פרטני של ענפי משק בעלי חשיפה גבוהה למשבר, וניטור שוטף של מדדים מרכזיים ולקוחות ספציפיים בעלי רגישות מיוחדת להשלכות המשבר. ביתר הסיכונים נמשך ניהול השוטף, תוך שימת דגש לאפשרות של השלכות נוספות למשבר, אם תהיינה. כמו כן, נמשכה כסדרה

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

פעילות היחידות והמערכות הקשורות בדיווח הכספי, וכן הבקורות על גילוי ועל הבקרה הפנימית על דיווח כספי. לפרטים בדבר הצעדים והתהליכים שנוקט הבנק לניטור וניהול הסיכונים השונים לאור השפעות המשבר, ראה פרק ניהול הסיכונים להלן.

התמודדות הבנק עם אירוע הקורונה תוך מתן מענה שוטף לצרכים תפעוליים, כללו עלויות בגין רכש טכנולוגי, שדרוג מערכת גישה מרחוק, אבטחה, פיצול יחידות, וכן עלויות לוגיסטיות עבור רכש אמצעי חיטוי ומיגון, אשר לא השפיעו באופן משמעותי על הוצאות הבנק.

הלימות הון וחלוקת דיבידנד

ביום 31 במרץ 2020 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)", במסגרתה, הפחית הפיקוח על הבנקים את יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, כל עוד הוראת השעה בתוקף. זאת, תוך ציפייה כי הבנקים יעשו שימוש בעודפי ההון, אגב הפחתת דרישות ההון, כדי לתמוך בפעילות הכלכלית במשק, לטובת הגדלת האשראי ולתמיכה במשקי הבית והמגזר העסקי, ולא לצורך מטרת אחרות, לרבות חלוקת דיבידנד ורכישה עצמית של מניות, כל עוד הוראת השעה בתוקף. ביום 27 באפריל 2020 פורסם עדכון נוסף להוראה 250, לפיו דרישת ההון הנוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור, לא תחול על הלוואות לדיוור אשר יועמדו בתקופת המשבר. כפועל יוצא מכך, יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק לנכסי הסיכון, בצירוף דרישת ההון הנוספת בשיעור 1% מיתרת ההלוואות לדיוור, ליום 30 ביוני 2020, לא יפחת משיעור של 8.79% ויחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 12.29% (אליהם יתווספו שולי ביטחון נאותים), עוד צוין, כי הבנקים מתבקשים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד והתוכנית לרכישה עצמית של מניות, על רקע משבר הקורונה ואי הודאות הנובעת מהתפתחות המשבר (ובכלל זה, לאור התחזיות המאקרו כלכליות שעודכנו בחדות כלפי מטה והירידות החדות בשווקים הפיננסיים), וכי נכון להימנע מחלוקת דיבידנד (לרבות רכישה עצמית של מניות) כל עוד הוראת השעה בתוקף.

בהמשך לכך, ביום 13 באפריל 2020, החליט הדירקטוריון כי הבנק יימנע מחלוקת דיבידנד (לרבות רכישה עצמית של מניות הבנק), כל עוד הוראת השעה בתוקף; זאת, בין היתר, לאור עמדת הפיקוח על הבנקים, כאמור לעיל, ובשים לב לאמור לעיל ובכלל זאת לאי הודאות בדבר השלכות משבר הקורונה על הבנק כמפורט לעיל.

הפרשה להפסדי אשראי

ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה כוללת אומדן בגין השפעת משבר הקורונה, שבא לידי ביטוי בעיקר בגידול בהפרשה הקבוצתית. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, מיישם הבנק שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר, החל משנת 2011, והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלבנטיים. גורמים אלה כוללים בין היתר: מגמות בהיקפי אשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מאקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענפי משק, שינויים בנפח ומגמה של יתרות בפיגור, שינויים במדיניות הבנק למתן אשראי ועוד.

ביום 21 באפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הכולל דגשים לדוחות הכספיים. בחוזר הודגש, בין היתר, כי על התאגידים הבנקאיים לוודא כי דוחותיהם משקפים את ההשפעות העיקריות של אירוע נגיף הקורונה, וכי ההפרשות להפסדי אשראי נערכו באופן שמרני וזהיר. החוזר מצוין כי הפיקוח על הבנקים ער לכך שבנסיבות קיימות רמה גבוהה של אי ודאות, אשר מחייבת תאגיד בנקאי להפעיל שיקול דעת משמעותי, וקובע כי יש לעדכן את ההתאמות האיכותיות בחישוב ההפרשה, ולהגדיל את הסכומים שנכללים בהפרשה להפסדי אשראי. לאורך זמן, ככל שיעמוד לרשות הבנק מידע נוסף, יעודכנו אומדני ההשפעה בהתאם. בהתאם לפרסום של בנק ישראל, מתוך דוח היציבות הפיננסית למחצית הראשונה של 2020, לצורך חישוב ההפרשות להפסדי אשראי נדרש הבנק להשתמש במקורות חישוביים אמנים, וכן בתחזיות המקרו-כלכליות העדכניות ביותר כנקודות עיגון.

לאור זאת, במסגרת חישוב ההתאמות האיכותיות שתוצאותיו נכללות בדוחות כספיים אלה, הובאו בחשבון אינדיקטורים שונים, שהשפיעו על רכיבי המודל בהתאם לשיעור הגידול באינדיקטור. האינדיקטורים כוללים בין היתר את שיעור ירידת דירוגי הלווים בענפים השונים, שיעור הגידול בהיקף ההלוואות בתנאים ייחודיים למשבר הקורונה (דחיית תשלומים, הלוואות בערבות מדינה), וכן הגידול בשיעורי האבטלה והירידה בצמיחה בהתאם לתחזית בנק ישראל. בנוסף, דורגו ענפי המשק בהתאם לחומרת הפגיעה בגין משבר הקורונה, ובכל ענף נכללה בהתאם תוספת בגין הסיכון הענפי.

לאור התמשכות המשבר חלה ברבעון השני של 2020 החמרה נוספת במדדים המשמשים לחישוב הרכיב האיכותי, ביניהם שיעור אבטלה וצמיחה אשר נלקחו בהתאם לתחזית בנק ישראל לתרחיש גל שני לשנת 2020 (שיעור אבטלה 11.5% ושיעור צמיחה שלילי של 9%). כתוצאה מכך, ובהתאמה לציפייה הפיקוחית, חל גידול נוסף בהפרשות להפסדי אשראי בגין הרכיב האיכותי. ההפרשה האיכותית מתבססת על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, ותיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים. שיעור ההפרשה על פי המודל ימשיך להתעדכן באופן שוטף בהתאם לאינדיקטורים השונים: במקרה של החמרה נוספת השיעור צפוי לגדול, ובמקרה של שיפור, יקטן שיעור ההפרשה בהתאם.

בענף הדיוור מחושבת ההפרשה לפי נוסחת "עומק הפיגור" שקבע הפיקוח על הבנקים, וכוללת בנוסף הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, שבהתאם להוראות יתרתה לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת ההלוואות האמורות למועד הדיווח. מטעמי שמרנות, ולאור היקף ההלוואות שאושרה להם דחייה בתשלומים השוטפים, ההפרשה כוללת רכיב איכותי נוסף, שחושב בהתאם לתחשיב $U-S$ על יתרת ההלוואות שאושרה בהן דחיית תשלומים, הנמצאות בקבוצות הדיוור הנמוכות בתיק האשראי לדיוור של הבנק. לאור התמשכות המשבר והארכת תקופות הדחייה לחלק מהלקוחות, ובהתאמה לציפייה הפיקוחית, הוחמר ברבעון השני של 2020 הניתוח שבבסיס חישוב הרכיב האיכותי, וכתוצאה מכך חל גידול נוסף בהפרשות להפסדי אשראי בגין הרכיב האיכותי. נציין כי רכיב זה יותאם בעתיד בהתאם להתפתחויות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי למחצית הראשונה ולרבעון השני של שנת 2020 מסתכמות ב-615 ו-270 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, לעומת 175 ו-99 מיליוני שקלים חדשים בתקופות המקבילות אשתקד, גידול של 440 ו-171 מיליוני שקלים חדשים. עיקר הגידול נובע מהסיבות שתוארו לעיל. לפרטים נוספים בדבר ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה, ראה להלן בניתוח ההתפתחויות בהכנסות ובהוצאות, וכן בביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

ההפרשה האיכותית מתבססת על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, והיא תיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

אימוץ המלצות ועדת התייעה הבלתי תלויה לבחינת התנהלות קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים בענייני מיסוי

ביום 27 במרץ 2019 החליט דירקטוריון הבנק על הקמת ועדה בלתי תלויה (להלן: "הוועדה"), לבחינת היבטים מסוימים העולים מהסדר ה- PSA (להלן: "ההסדר"), עליו חתם הבנק עם משרד המשפטים בארצות הברית בקשר עם עסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים בשנים 2012-2002.

ביום 31 במרץ 2020 אימץ דירקטוריון הבנק את המלצות הוועדה בדבר אי נקיטת הליכים משפטיים כנגד נושאי משרה וגורמים אחרים בבנק ובדבר אי הסקת מסקנות אישיות בקשר לאירועים נושא ההסדר, וכן להתקשר עם חברות הביטוח, שהנפיקו פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בבנק, בהסכם פשרה לתשלום סכום של 23 מיליון דולר, בכפוף לאישורו של בית המשפט המחוזי תל אביב יפו. סכום זה הוכר כהכנסה ברבעון הראשון של שנת 2020.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

ביום 18 במאי 2020 דן דירקטוריון הבנק בדוח משלים שהוגש לו על ידי הוועדה שעניינו בחינת התהליכים הניהוליים והבקורות, לרבות בהיבט הממשל התאגידי, הקשורים באירועים נשוא ההסדר. בדוח זה נקבע כי ברוב התחומים והתהליכים שנבחנו על ידי הוועדה לגבי התקופה הרלוונטית, נעשו שיפורים משמעותיים על ידי הבנק ולוועדה לא היו הערות לשיפורים אלה. ביחס לחלקם, מצאה הוועדה לנכון להמליץ לבנק ליישם תהליכים נוספים מעבר לאלו הקיימים, והדירקטוריון אימץ את מרבית המלצות הוועדה הבלתי תלויה, תוך שינויים קלים. לפרטים נוספים ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

אופציות למנהל הכללי של הבנק, לנושאי משרה ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות

ביום 22 ביוני 2020 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול של הבנק, הקצאת כתבי אופציה למנהל הכללי של הבנק, לנושאי משרה בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

למידע נרחב בדבר מגמות של השנים האחרונות בענף הבנקאות בארץ ובעולם ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019.

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית ברבעון השני ובמחצית הראשונה של שנת 2020

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

התפשטות מגפת הקורונה בעולם החל מתחילת שנת 2020 הובילה ממשלות ברחבי העולם ובישראל לנקוט בצעדי סגר וריחוק חברתי במאמץ לבלום את התפשטות הנגיף. כתוצאה מכך, נוצר משבר כלכלי גלובלי שבא לידי ביטוי בשינוק של מגזרים נרחבים בכלכלה העולמית והישראלית, תוך נסיקה של מספר העובדים שהוצאו לחופשה ללא תשלום. בשוקי ההון חלה ירידה חדה בשערי המניות ובמחירי איגרות החוב הקונצרניות, אם כי מסוף חודש מרץ חלה התאוששות מסוימת.

המשבר פגע בצד ההיצע בעקבות הפגיעה בשרשרת הייצור של מוצרים ושירותים רבים ומפגיעה בסחר העולמי, אך הביא גם לירידה בצד הביקוש בעקבות הטלת מגבלות על הפעילות העסקית. בניסיון לשכך את עוצמת המשבר ממשלות ברחבי העולם נקטו בצעדים פיסקליים, תוך התמקדות בפיצוי עסקים ועובדים שנפגעו מהמשבר והעמדת אשראי למגזר העסקי. מרבית הבנקים המרכזיים הפחיתו את הריביות המוניטריות בחדות ונקטו בצעדי הרחבה מוניטריים ואספקת נזילות לשווקים.

בישראל, התוצר התכווץ ברבעון הראשון של שנת 2020 בשיעור שנתי של 6.9%, לעומת צמיחה בשיעור של 4.6% ברבעון הרביעי של שנת 2019, ושל 3.5% בשנת 2019 כולה. התוצר הושפע ברבעון הראשון בעיקר מהסעיפים הבאים: ירידה חדה בצריכה הפרטית (למעט בסעיפי הדיור ומוצרי המזון), ירידה בהשקעה בנכסים קבועים, וירידה ביצוא השירותים בשל התכווצות ביצוא שירותי תיירות. מנגד, חל גידול חד ביצוא הסחורות. היבוא התכווץ במידה רבה, ומיתן את ההתכווצות בתוצר. התמ"ג למעט שינויים במלאי התכווץ בשיעור חד אף יותר של 11.9%, לעומת התרחבות בשיעור של 5.9% ברבעון הרביעי של שנת 2019, ושל 3.4% בשנת 2019 כולה.

החל מסוף חודש אפריל הכריזה ממשלת ישראל על הקלה במגבלות על הפעילות העסקית. במהלך חודש יוני החלה מגמה של עלייה בנתוני התחלואה, שהובילה את הממשלה, בתחילת חודש יולי, לחדש את הטלת המגבלות. המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל התכווץ מתחילת השנה ועד לחודש יוני בשיעור שנתי של 5.5% לעומת עלייה של 3.4% בשנת 2019, ו-3.6% בשנת 2018. מספר הבלתי מועסקים, המועסקים שנעדרו מעבודתם בגלל נגיף הקורונה ואלו שיצאו מכוח העבודה בשל פיטורים או סגירת מקום העבודה זינק בחדות והגיע בתחילת חודש מאי לרמה של כ-1.1 מיליון, שהם כ-26.6% מכוח העבודה. מאז נרשמה חזרה חלקית לעבודה, ונכון לתחילת חודש יולי עמד מספר דורשי העבודה על כ-511 אלף, שהם כ-12.3% מכוח העבודה.

על פי תחזית חטיבת המחקר בבנק ישראל מחודש יוני, ערב העלייה המחודשת בתחלואה, התוצר בישראל צפוי להתכווץ בשיעור של 6.0% בשנת 2020 ולהתאושש בשנת 2021 עם צמיחה בשיעור של 7.5%, ואילו שיעור האבטלה צפוי לעמוד על 9% ברבעון האחרון של שנת 2020, ולרדת עד לשיעור של 6% בסוף שנת 2021. יחד עם זאת, צוין כי שיעורים אלה צפויים להשתנות בהנחה של גל שני בתחלואה, כפי שאכן אירע.

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 ירד מדד המחירים לצרכן בשיעור של 0.8% לעומת עלייה בשיעור של 0.9% בתקופה המקבילה אשתקד. המדד הושפע בעיקר מהוזלה בסעיפי התחבורה והתקשורת, ההלבשה וההנעלה, החינוך, התרבות והבידור והמזון אשר מיתנו את המדד הכללי בשיעור של 0.8%. מנגד, חלה התייקרות בסעיף הפירות והירקות, אשר תרם 0.1% למדד הכללי.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

שיעור השינוי (באחוזים)	31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2020
0.3	3.456	3.466
0.1	3.878	3.883

שער החליפין של:

דולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים)

אירו (בשקלים חדשים)

ביום 7 באוגוסט 2020 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.402 - ייסוף של 1.8% מיום 30 ביוני 2020. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 4.013 - פיחות של 3.4% מיום 30 ביוני 2020.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מדיניות מוניטרית

על מנת לתמוך בנזילות בשווקים ולהקל על תנאי האשראי במשק, הפחית בנק ישראל בחודש אפריל את הריבית המוניטרית מרמה של 0.25% לרמה של 0.1%. בנוסף, הפעיל בנק ישראל כלים מוניטריים רבים, ביניהם: תוכנית לרכישת איגרות חוב ממשלתיות בסך 50 מיליארדי שקלים חדשים, והזרמת נזילות לשוק ההון באמצעות מכרזי החלף שקל-דולר, ונקיטת צעדים להגדלת היצע האשראי, בין היתר, באמצעות הפחתה של דרישות ההון מהבנקים. בנוסף השיק בנק ישראל כלי מוניטרי למתן הלוואות לטווח ארוך למערכת הבנקאית, בתנאי שהלוואות אלו יתגלגלו לעסקים קטנים וזעירים, ותוכנית לרכישת איגרות חוב קונצרניות בשוק המשיני בהיקף של 15 מיליארדי שקלים חדשים.

מדיניות פיסקלית

במחצית הראשונה של שנת 2020 נרשם בתקציב הממשלה גירעון מצטבר בסך של 58.2 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת גירעון תקציבי מצטבר בסך של 22.0 מיליארדי שקלים חדשים אשתקד. שיעור הגירעון ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש יוני, ביחס לתוצר המקומי הגולמי בשנת 2019 עמד על 6.4%, לעומת שיעור של 3.7% בשנת 2019, ושיעור של 2.9% בשנת 2018. במחצית הראשונה של שנת 2020 נרשם גידול של 7.4% בהוצאות משרדי הממשלה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, וירדה גביית המסים בשיעור נומינלי של 6.4% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. משרד האוצר הכריז על תוכנית כלכלית לתמיכה במשק שנועדה להבטיח מתן מענה בריאותי ואזרחי הולם, תמיכה בפיתוח המשק, שמירה על המשכיות עסקית ואספקת ביטחון סוציאלי למשקי הבית. נכון לחודש יוני, מתוך סך התוכנית בגובה של כ-100 מיליארדי שקלים חדשים בוצעו כ-47%. בחודש יולי הוכרז על מהלך נוסף של חלוקת מענקים לכל משפחה, בעלות כוללת של 6.5 מיליארדי שקלים חדשים.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה, נתונים מקוריים) במהלך חמשת החודשים הראשונים של שנת 2020 בכ-18.1 אלף דירות, ירידה של 15.1% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, ועלייה של 13.3% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2018. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 ניתנו לציבור הלוואות לדיוור בסך של 37.5 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 32.6 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ו-29.2 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה בשנת 2018, עלייה של 15% ו-28%, בהתאמה.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדיוור בבעלות עלו, במהלך 12 החודשים שהסתיימו בחודש מאי 2020, בשיעור של 2.0%, בהמשך לעלייה בשיעור של 3.4% בשנת 2019 ועלייה של 1.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

שוק ההון

המסחר בשווקי המניות בעולם, ברבעון השני של שנת 2020, התנהל במגמה חיובית בהובלת הבורסות בארצות הברית, אירופה ושוק המניות בארץ במדדים המרכזיים וזאת בניגוד למגמה השלילית ברבעון הראשון של השנה.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	2020 רבעון שני	2020 רבעון ראשון	2019 רבעון רביעי	2019 רבעון שלישי	2019 רבעון שני	2019 רבעון ראשון
תל-אביב 35	1.0	(21.0)	4.2	1.1	3.6	5.4
תל-אביב 125	3.8	(21.0)	5.5	3.2	4.7	6.4
תל-אביב 90	8.6	(21.6)	8.9	9.2	7.1	10.2

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם ברבעון השני ובמחצית הראשונה של השנה ב-1.9 ו-2.1 מיליארדי שקלים חדשים, בהתאמה, לעומת מחזור ממוצע של 1.3 ו-1.2 מיליארדי שקלים חדשים בתקופות המקבילות אשתקד, ומחזור יומי ממוצע של 1.3 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2019.

להלן השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	2020 רבעון שני	2020 רבעון ראשון	2019 רבעון רביעי	2019 רבעון שלישי	2019 רבעון שני	2019 רבעון ראשון
אג"ח כללי	2.9	(4.5)	1.0	2.6	1.7	3.2
אג"ח ממשלתי צמוד מדד	4.0	(3.0)	0.9	3.5	2.1	3.5
אג"ח ממשלתי לא צמודות	3.0	(1.1)	0.9	3.5	1.4	2.3
תל בונד 20	0.5	(7.1)	(0.1)	2.0	1.9	4.3
תל בונד 40	2.3	(6.5)	2.1	1.1	2.1	3.2

כלכלה עולמית

כלכלת ארצות הברית התכווצה ברבעון השני של שנת 2020 בשיעור שנתי של 32.9%, בהמשך להתכווצות בשיעור של 5.0% ברבעון הראשון, ולעומת צמיחה בשיעור של 2.1% ברבעון הרביעי של שנת 2019, ושל 2.3% בשנת 2019 כולה. זאת, בעקבות התפשטות נגיף הקורונה והטלת מגבלות על הפעילות העסקית. מדדי מנהלי הרכש רשמו ירידות לערכי שפל היסטוריים בחודש אפריל, הן בענפי השירותים והן בענפי התעשייה, אך התאוששו מאד וחזרו להצביע על התרחבות בפעילות המשק האמריקאי איבד משרות רבות בחודש אפריל, אולם בחודשים העוקבים נרשמה התאוששות מסוימת, כאשר שיעור האבטלה נכון לחודש יוני עמד על שיעור של 11.1%. במטרה לתמוך בכלכלה האמריקאית, הוריד ה-FED בחודש מרץ את הריבית בשתי פעימות חירום מרמה של -1.75% ל-1.5% עד לרמה של 0.0%-0.25%. בנוסף, הכריז ה-FED כי יפעל בכל הכלים העומדים לרשותו וימשיך לרכוש איגרות חוב "בכל סכום שיידרש" לשמירה על תפקוד השוק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

התוצר בגוש האירו התכווץ ברבעון השני של שנת 2020 בשיעור שנתי של 40.3% בהמשך להתכווצות בשיעור שנתי של 13.6% ברבעון הראשון ולעומת צמיחה של 1.2% בשנת 2019 כולה. מדדי מנהלי הרכש בענפי השירותים ובענפי התעשייה ירדו לרמת שפל בחודש אפריל, על רקע התפשטות נגיף הקורונה ברחבי היבשת, אך התאוששו מאז במידה ניכרת, ובחודש יולי חזרו להצביע על התרחבות בפעילות. ה-ECB הותיר את הריבית ברמתה (-0.5%), אך הפעיל תוכנית חירום לרכישת איגרות חוב בהיקף 1.35 טריליון אירו, הרחיב את תוכנית ההלוואות לבנקים, והפחית את דרישות ההון מהבנקים. בצד הפיסקאלי מדינות האיחוד האירופי הודיעו על הקמת קרן חילוץ בהיקף של 750 מיליארדי אירו. בחודש ינואר 2020 פרשה בריטניה מהאיחוד האירופי לאחר 47 שנים. מהלך זה מכניס את בריטניה לתקופת מעבר בה היא תיוותר חברה באיחוד הסחר, תוך כדי משא ומתן על הסכמי סחר חדשים. הכלכלה הסינית צמחה ברבעון השני של שנת 2020 בשיעור שנתי של 3.2%, לאחר התכווצות בשיעור שנתי של 6.8% ברבעון הראשון, וצמיחה של 6.1% בשנת 2019 כולה. מדד הייצור התעשייתי התכווץ ברבעון הראשון של השנה, אך חזר לצמוח ברבעון השני, עם הסרת המגבלות על הפעילות. מדד המסחר הקמעונאי התכווץ גם הוא במהלך הרבעון הראשון, אולם מאז חל שיפור מסוים. מדדי מנהלי הרכש ירדו בחדות בחודש פברואר השנה עם החלת הסגר על מחוז חוביי, אך התאוששו במידה ניכרת כבר בחודש מרץ, והצביעו על חזרה מהירה של הפעילות לתוואי של צמיחה.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים):

מדד	2020 רבעון שני	2020 רבעון ראשון	2019 רבעון רביעי	2019 רבעון שלישי	2019 רבעון שני	2019 רבעון ראשון
דאו ג'ונס	23.3	(23.2)	6.0	1.2	2.6	11.2
S&P 500	25.5	(20.0)	8.5	1.2	3.8	13.1
נאסד"ק 100	35.7	(10.5)	12.7	1.0	4.0	16.6
DAX	29.0	(25.0)	9.6	0.2	7.6	9.2
FTSE 100	13.9	(24.8)	6.7	(0.2)	2.0	8.2
CAC	17.3	(26.5)	0.5	2.5	3.5	13.1
Nikkei	22.8	(20.0)	5.0	2.3	0.3	6.0

סיכונים מובילים ומתפתחים

במסגרת פעילותו נחשף הבנק לשורה של סיכונים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו. במסגרת תהליך למיפוי וזיהוי הסיכונים, בוחן הבנק את הסיכונים המובילים, סיכונים קיימים (או חדשים) העשויים להתמש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות ויציבותו של הבנק, סיכונים כגון: סיכונים אשראי, ריבית ונזילות. כמו כן, מזוהים הסיכונים המתעוררים, סיכונים העשויים להתמש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק. מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכונים אבטחת מידע וסייבר, טכנולוגית המידע ומוניטין. כאמור, מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית של הבנק, תנאי השוק ודרישות הרגולציה. לפרטים נוספים הכוללים את ניתוח הסיכונים העיקריים שהבנק חשף אליהם וסקירה של אופן ניהולם והתפתחותם בתקופה המדווחת לרבות השפעת משבר הקורונה, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים לרבעון השני של שנת 2020 ולשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrahi-tefahot.co.il < אודות בנק > קשרי משקיעים < מידע כספי.

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח הסקירה לאמור בביאור 3.ב10. ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו, לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

כמפורט בביאור 1 ב. לדוחות כספיים אלה, ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 10 שנים שהסתיימו במועד הדיווח, ומביאה בחשבון את השפעת ההרעה בתנאים המאקרו-כלכליים והפעילות במשק עקב משבר הקורונה, על הלוחים בבנק. לפרטים, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-717 מיליוני שקלים חדשים לעומת 980 מיליוני שקלים חדשים אשתקד, קיטון בשיעור של 26.8%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 9.0% לעומת תשואה על ההון בשיעור של 13.3% בתקופה המקבילה אשתקד ו-11.9% בשנת 2019 כולה.

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון השני של שנת 2020 ב-360 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 576 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 37.5%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים בשיעור של 9.0%, לעומת תשואה על ההון של 15.8% ברבעון המקביל אשתקד.

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ במחצית הראשונה של שנת 2020, כפי שיפורט להלן הסתכמו ב-2,810 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,920 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 3.8%. הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ ברבעון השני של שנת 2020, כפי שיפורט להלן, הסתכמו ב-1,399 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,632 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 14.3%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ מפעילות שוטפת במחצית הראשונה של שנת 2020, כפי שיפורט להלן הסתכמו ב-2,784 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,706 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 2.9%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ מפעילות שוטפת ברבעון השני של שנת 2020, כפי שיפורט להלן הסתכמו ב-1,368 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,357 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 0.8%.

להלן ניתוח ההתפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

	2020 רבעון שני	2020 רבעון ראשון	2019 רבעון רביעי	2019 רבעון שלישי	2019 רבעון שני	2019 רבעון ראשון	שיעור השינוי (באחוזים) רבעון שני 2020 לרבעון שני 2019
הכנסות ריבית, נטו	1,323	1,347	1,352	1,214	1,543	1,231	
הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾	76	64	64	147	89	57	
סך הכנסות מימון	1,399	1,411	1,416	1,361	1,632	1,288	(14.3)
בניכוי:							
השפעת מדד המחירים לצרכן	(40)	(83)	(36)	(81)	235	(42)	
הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים	9	7	17	6	9	12	
רווחים ממימוש איגרות חוב וניירות ערך זמינים למכירה ורווחים מאיגרות חוב למסחר, נטו	54	28	3	30	1	12	
השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽²⁾	8	43	44	34	30	(43)	
סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת	31	(5)	28	(11)	275	(61)	
סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת	1,368	1,416	1,388	1,372	1,357	1,349	0.8
סך הכנסות מימון	2,810			2,920			(3.8)
סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת	26			214			
סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת	2,784			2,706			2.9

הכנסות המימון מפעילות שוטפת ירדו ברבעון השני של שנת 2020 לעומת הרבעון הראשון של השנה, וזאת על רקע ירידת ריבית בנק ישראל משיעור של 0.25% בסוף חודש מרץ לשיעור של 0.1% בתחילת חודש אפריל, וירידת ריבית הבנק המרכזי בארצות הברית, בשתי פעימות במהלך חודש מרץ מרמה של 1.75%-1.50% לרמה של 0.25%-0.00%.

הכנסות המימון מפעילות שוטפת גדלו במחצית הראשונה של השנה בשיעור של 2.9% בלבד, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, זאת למרות ההשפעה השלילית של ירידת הריבית בארצות הברית ובישראל, כאמור.

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.

(2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית), הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד, לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן. השפעות אחרות כוללות גם את השפעת החיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

להלן פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר פעילות	מחצית ראשונה 2020	מחצית ראשונה 2019	סכום השינוי	שיעור השינוי (באחוזים)
אנשים פרטיים:				
משקי בית- הלוואות לדיור	923	818	105	12.8
משקי בית- אחר	654	672	(18)	(2.7)
בנקאות פרטית	41	44	(3)	(6.8)
סך הכל אנשים פרטיים	1,618	1,534	84	5.5
פעילות עסקית:				
עסקים קטנים וזעירים	575	567	8	1.4
עסקים בינוניים	147	143	4	2.8
עסקים גדולים	266	263	3	1.1
גופים מוסדיים	55	62	(7)	(11.3)
סך הכל פעילות עסקית	1,043	1,035	8	0.8
ניהול פיננסי	54	237	(183)	(77.2)
סך הכל פעילות בישראל	2,715	2,806	(91)	(3.2)
פעילות חוץ לארץ	95	114	(19)	(16.7)
סך הכל	2,810	2,920	(110)	(3.8)

מגזר פעילות	רבעון שני 2020	רבעון שני 2019	סכום השינוי	שיעור השינוי (באחוזים)
אנשים פרטיים:				
משקי בית- הלוואות לדיור	464	415	49	11.8
משקי בית- אחר	317	337	(20)	(5.9)
בנקאות פרטית	19	22	(3)	(13.6)
סך הכל אנשים פרטיים	800	774	26	3.4
פעילות עסקית:				
עסקים קטנים וזעירים	277	287	(10)	(3.5)
עסקים בינוניים	71	75	(4)	(5.3)
עסקים גדולים	132	131	1	0.8
גופים מוסדיים	26	30	(4)	(13.3)
סך הכל פעילות עסקית	506	523	(17)	(3.3)
ניהול פיננסי	43	278	(235)	-
סך הכל פעילות בישראל	1,349	1,575	(226)	(14.3)
פעילות חוץ לארץ	50	57	(7)	(12.3)
סך הכל	1,399	1,632	(233)	(14.3)

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים המאזניים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	רבעון שני 2020	רבעון שני 2019	שיעור השינוי ראשונה 2020	מחצית ראשונה 2019	שיעור השינוי (באחוזים)
מטבע ישראלי לא צמוד	189,717	169,728	11.8	167,751	11.3
מטבע ישראלי צמוד למדד	59,528	55,665	6.9	55,701	6.9
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)	10,387	12,645	(17.9)	13,582	(18.8)
סך הכל	259,632	238,038	9.1	237,034	8.5

השינויים ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית במגזר השקלי נובעים מצמיחת האשראי לציבור. היתרות הממוצעות במטבע חוץ קטנו, בין היתר, על רקע צמצום בהיקף תיק ניירות הערך של הבנק במטבע חוץ.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות)⁽⁴⁾ על בסיס יתרות ממוצעות⁽²⁾, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים):

מחצית ראשונה 2019	מחצית ראשונה 2020	רבעון שני 2019	רבעון שני 2020	מגזרי הצמדה
2.11	2.08	2.10	1.98	מטבעי ישראלי לא צמוד
1.04	1.48	1.00	1.41	מטבעי ישראלי צמוד למדד
0.73	1.13	0.68	1.33	מטבע חוץ
1.79	1.80	1.86	1.77	סך הכל

(1) שיעורי ההכנסה וההוצאה חושבו ביחס לנכסים ולהתחייבויות הנושאים ריבית.

(2) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הפרשה בגין הפסדי אשראי.

שינויים בפערי הריבית:

במגזר השקלי הלא צמוד הושפע פער הריבית מירידת ריבית בנק ישראל, אשר השפיעה בעיקר על צד הנכסים, בעוד שהיכולת לגלם את ירידת הריבית במרווחי הפיקדונות מוגבלת.

במגזר השקלי הצמוד למדד חלה עלייה במרווחי המימון בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

במגזר מטבע חוץ, הושפע פער הריבית מהירידה בריבית ה-FED ובריבית הליבור אשר השפיעה בעיקר על עלות המקורות, בעוד שההוצאות מהפעילות בנגזרים שכנגד, לא נכללות במסגרת פערי הריבית המוצגים לעיל. בתוספת השפעת הנגזרים ניתן לראות במחצית הראשונה של שנת 2020 ירידה של כ-0.1% בפער הריבית במטבע חוץ לעומת התקופה המקבילה אשתקד, וירידה של כ-0.06% בפער הריבית הכולל.

פילוח פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר), מידע נוסף על נכסים והתחייבויות שאינם נושאים ריבית ומידע על פעילות מחוץ לישראל נכללים במסגרת נספחים לדוחות הרבעוניים - "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית".

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-615 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.57% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 175 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, שיעור של 0.17% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו ברבעון השני של שנת 2020 ב-270 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.50% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 99 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, שיעור של 0.20% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו.

עיקר הגידול נובע מהפרשות להפסדי אשראי שנערכו על בסיס קבוצתי על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה, הן בגין חובות שזוהה בהם סיכון לפגיעה ביכולת החזר של הלקוח, והן בגין רכיב הפרשה נוסף ("רכיב איכותי") המחושב באמצעות מתודולוגיה המתבססת על פרמטרים איכותיים (מדדי מאקרו, כגון שיעור האבטלה והצמיחה בהתאם לתחזית בנק ישראל, ומדדים פנימיים, כגון דירוגי הלקוחות), וחל על כלל השיפוט האשראי של הבנק. כתוצאה ממשבר הקורונה חלה ברבעון השני של 2020 החמרה נוספת במדדים המשמשים לחישוב הרכיב האיכותי, וכתוצאה מכך ובהתאמה לציפייה הפיקוחית, חל גידול נוסף בהפרשות להפסדי אשראי בגין הרכיב האיכותי. ההפרשה האיכותית מתבססת על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, ותיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים. לפרטים נוספים בדבר ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה, ראה להלן בפרק ניתוח ההתפתחויות בהכנסות ובהוצאות, וכן בביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

להלן פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

מחצית ראשונה 2019	מחצית ראשונה 2020	רבעון שני 2019	רבעון שני 2020	
226	288	122	135	הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות):
(97)	(74)	(42)	(36)	הגדלת הוצאות
129	214	80	99	הקטנת הוצאות
				סך הכל הפרשה פרטנית
				הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:
5	16	2	13	לפי עומק הפיגור
41	385	17	158	אחרת
175	615	99	270	סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי
0.17%	0.57%	0.20%	0.50%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):
0.44%	1.34%	0.50%	1.17%	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור
0.03%	0.17%	0.03%	0.15%	מזה: בגין הלוואות לדיור

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

להלן פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר פעילות	רבעון שני 2020	רבעון שני 2019	מחצית ראשונה		מחצית ראשונה	
			2020	2019	2020	2019
	שיעור ההוצאות להפסדי אשראי ⁽⁴⁾ במחצית הראשונה	שיעור ההוצאות להפסדי אשראי ⁽⁴⁾ במחצית הראשונה	שיעור ההוצאות להפסדי אשראי ⁽⁴⁾ ברבעון השני	שיעור ההוצאות להפסדי אשראי ⁽⁴⁾ ברבעון השני	שיעור ההוצאות להפסדי אשראי ⁽⁴⁾ במחצית הראשונה	שיעור ההוצאות להפסדי אשראי ⁽⁴⁾ במחצית הראשונה
אנשים פרטיים:						
משקי בית- הלוואות לדיר	53	11	0.15	0.03	118	19
משקי בית- אחר	44	24	0.85	0.46	84	51
בנקאות פרטית	1	-	3.19	-	-	-
סך הכל אנשים פרטיים	98	35	0.24	0.09	202	70
פעילות עסקית:						
עסקים קטנים וזעירים	83	29	1.48	0.58	155	66
עסקים בינוניים	7 ⁽²⁾	15	0.39	0.84	79	16
עסקים גדולים	74	23	1.64	0.54	161	28
גופים מוסדיים	4	(2)	0.72	(0.73)	6	(3)
סך הכל פעילות עסקית	168	65	1.35	0.57	401	107
ניהול פיננסי	(1)	(1)	-	-	1	(3)
סך הכל פעילות בישראל	265	99	0.50	0.20	604	174
פעילות חוץ לארץ	5	-	0.53	-	11	1
סך הכל	270	99	0.50	0.20	615	175

(1) שיעור ההוצאות בין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים) (באחוזים).
(2) כולל הקטנת הפרשה בסך כ-11 מיליון שקלים חדשים בגין חובות מסווגים ספציפיים שנגבו במהלך הרבעון השני של 2020.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי כוללות אומדן בגין השפעת משבר הקורונה, שבא לידי ביטוי בעיקר בהפרשה הקבוצתית. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח התפתחות האשראי לציבור ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח סיכון האשראי ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-1,068 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 950 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 118 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר להלן.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ברבעון השני של שנת 2020 ב-475 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 484 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 9 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר להלן.

הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-140 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 146 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו ברבעון השני של שנת 2020 ב-76 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 89 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

בסעיף זה נכללות, בין היתר, השפעות שווי הוון, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב וניירות ערך, וכן הפרשי הצמדה על נגזרי מדד והשפעת צבירת הריבית (ערך הזמן) הגלומה במכשירים נגזרים, שההכנסה (הוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים בסעיף הכנסות מריבית. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות מעמלות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-800 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 756 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 5.8%.

ההכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון השני של שנת 2020 ב-376 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 373 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 0.8%.

ההכנסות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-128 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 48 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 80 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון השני של שנת 2020 ב-23 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 22 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההכנסות האחרות כוללות הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים שנכללו ברבעון הראשון של שנת 2020, בגין הסדר מוסכם עם המבטחים לסיום הליכים נגזרים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

במחצית הראשונה וברבעון השני של שנת 2020 נכללו רווחי הון של 17 ו-4 מיליוני שקלים חדשים, מממוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף, לעומת 26 ו-10 מיליוני שקלים חדשים בתקופות המקבילות אשתקד, בהתאמה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-1,967 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,997 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 1.5%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון השני של שנת 2020 ב-950 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,011 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 6.0%.

ראה פירוט לפי רכיבי ההוצאות התפעוליות השונים להלן.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-1,240 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,284 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 3.4%.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון השני של שנת 2020 ב-596 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 648 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 8.0%.

הקיטון בהוצאות השכר נובע בעיקר מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק ומהשפעת תוכנית פרישה מרצון.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-413 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 385 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 7.3%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון השני של שנת 2020 ב-208 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 194 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 7.2%.

הגידול בהוצאות האחזקה נובע בעיקר מעלייה בהוצאות שכר דירה, בהמשך ליישום התקן החדש בנושא חכירות, מעלייה בהוצאות אבטחה כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה, ומגידול בהוצאות הפחת על השקעות טכנולוגיות שבוצעו ברבעון הרביעי של שנת 2019. לפרטים בדבר יישום תקן החכירות ראה ביאור 1 לדוחות הכספיים.

ההוצאות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-314 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 328 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 4.3%.

ההוצאות האחרות הסתכמו ברבעון השני של שנת 2020 ב-146 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 169 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 13.6%.

הקיטון בהוצאות האחרות נובע בעיקר מקיטון בהוצאות הפרסום וברכיבים אקטואריים הנזקפים בהתאם לכללים החשבונאיים לסעיף הוצאות אחרות כתוצאה מהשינויים בעקומי הריבית.

להלן נתוני Cost-Income Ratio⁽⁴⁾ (באחוזים):

2019	2019	2019	2019	2020	2020	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	Cost Income Ratio
58.1	49.9	56.7	54.5	52.4 ⁽²⁾	52.8	

שנת	מחצית ראשונה	מחצית ראשונה	
2019	2019	2020	Cost Income Ratio
54.6	53.6	52.6	

(1) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשרא.

(2) יחס היעילות בנטרול הכנסות מהסדר מוסכם עם המבטחים - 54.7%.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-1,156 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,552 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 396 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר מפורט לעיל.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם ברבעון השני של שנת 2020 ב-578 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 917 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 339 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר מפורט לעיל.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-34.3%, לעומת 34.2% בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח ברבעון השני של שנת 2020 הסתכם ב-33.9%, לעומת 34.7% ברבעון המקביל אשתקד. שיעור ההפרשה למיסים מהרווח, ברבעון המקביל אשתקד, הושפע, בין היתר, מהוצאות שאינן מוכרות לצרכי מס בגין תוכנית האופציות לעובדים של הבנק.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - במחצית הראשונה וברבעון השני של שנת 2020 לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות, בדומה לתקופות המקבילות אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב, הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-43 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 41 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב, הסתכם ברבעון השני של שנת 2020 ב-23 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-717 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 980 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון השני של שנת 2020 ב-360 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 576 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההון העצמי של הבנק כולל גם גידול של 26 מיליוני שקלים חדשים וקיסון של 80 מיליוני שקלים חדשים במחצית הראשונה וברבעון השני של השנה, בהתאמה, מהתאמות בגין הטבות לעובדים ומהתאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן ("הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק"), זאת, בהשוואה לגידול של 62 ו-26 מיליוני שקלים חדשים בתקופות המקבילות אשתקד. לפרטים ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

להלן התפתחות תשואות (4) רווחי הקבוצה על ההון (2), יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות (3) ויחס המינוף (4) בתום הרבעון (באחוזים):

2020 רבעון שני	2020 רבעון ראשון	2019 רבעון רביעי	2019 רבעון שלישי	2019 רבעון שני	2019 רבעון ראשון
9.0	9.1 ⁽⁵⁾	11.5	11.1	15.8	11.3
9.96	9.89	10.14	10.13	10.23	10.12
122	117	121	122	118	120
5.36	5.40	5.55	5.62	5.67	5.54

תשואת רווח נקי על ההון

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון

יחס כיסוי הנזילות (רבעוני)

יחס המינוף בתום הרבעון

מחצית ראשונה 2020	מחצית ראשונה 2019	שנת 2019
9.0	13.3	11.9

תשואת רווח נקי על ההון

(1) תשואה בחישוב שנתי.

(2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים הונויים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.

(3) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

(4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רובד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.

(5) תשואת הרווח הנקי על ההון בנטרול הכנסות מהסדר מוטכס עם המבטחים - 7.7%.

להלן נתוני הרווח והדיבידנד למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

רבעון שני 2020	רבעון שני 2019	מחצית ראשונה 2020	מחצית ראשונה 2019	שנת 2019
1.53	2.46	3.05	4.19	7.86
1.53	2.45	3.04	4.17	7.83
-	-	75	-	178

רווח בסיסי למניה

רווח מדולל למניה

דיבידנד למניה

לפרטים בדבר החלטת דירקטוריון הבנק להימנע מחלוקת דיבידנד, כל עוד הוראת השעה במסגרתה הופחתו יחסי ההון המזעריים שהבנק נדרש לעמוד בהם בתוקף, ראה פרק דיבידנד להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

ניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 31 בדצמבר 2019	שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 30 ביוני 2019	31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
6.7	10.3	273,244	264,223	291,560	סך כל המאזן
19.1	26.3	51,672	48,700	61,532	מזומנים ופיקדונות בבנקים
4.8	6.8	204,708	200,728	214,450	אשראי לציבור, נטו
(16.5)	(4.3)	10,113	8,816	8,440	ניירות ערך
(1.6)	4.2	1,457	1,375	1,433	בניינים וציוד
9.9	13.0	210,984	205,188	231,784	פיקדונות הציבור
32.5	70.8	714	554	946	פיקדונות מבנקים
(11.3)	(6.0)	33,460	31,596	29,689	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3.9	5.8	16,033	15,740	16,653	הון עצמי

מזומנים ופיקדונות בבנקים - יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים גדלה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 ב-9.9 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרה הינו במסגרת הניהול השוטף של נזילות הבנק.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים, הגיע ביום 30 ביוני 2020 ל-74%, לעומת 75% בסוף שנת 2019. האשראי לציבור, נטו בקבוצה, גדל במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 ב-9.7 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 4.8%.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני, התפתחות החובות הבעייתיים ומדדי סיכון שונים הנוגעים לאשראי לדיור ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 31 בדצמבר 2019	שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 30 ביוני 2019	31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
6.1	8.8	137,223	133,792	145,586	מטבעי ישראלי
1.7	4.1	57,272	55,937	58,233	לא צמוד
4.1	(3.3)	10,213	10,999	10,631	צמוד מדד
4.8	6.8	204,708	200,728	214,450	מט"ח כולל צמוד מט"ח
					סך הכל

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 31 בדצמבר 2019	שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 30 ביוני 2019	31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
3.7	7.3	134,637	130,140	139,605	אנשים פרטיים:
(4.0)	(1.4)	21,632	21,061	20,766	משקי בית- הלוואות לדיור
(43.3)	22.1	224	104	127	משקי בית- אחר
2.6	6.1	156,493	151,305	160,498	בנקאות פרטית
					סך הכל אנשים פרטיים
8.4	12.7	20,857	20,059	22,613	פעילות עסקית:
2.2	0.3	7,063	7,196	7,219	עסקים קטנים וזעירים
19.6	5.9	15,152	17,107	18,116	עסקים בינוניים
42.5	-	1,563	1,098	2,228	עסקים גדולים
12.4	10.4	44,635	45,460	50,176	גופים מוסדיים
					סך הכל פעילות עסקית
5.5	(4.7)	3,580	3,963	3,776	פעילות חוץ לארץ
4.8	6.8	204,708	200,728	214,450	סך הכל

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020
סיכון (אשראי) ⁽¹⁾	סיכון (אשראי) ⁽¹⁾	סיכון (אשראי) ⁽¹⁾	סיכון (אשראי) ⁽¹⁾	סיכון (אשראי) ⁽¹⁾	סיכון (אשראי) ⁽¹⁾	סיכון (אשראי) ⁽¹⁾	סיכון (אשראי) ⁽¹⁾	סיכון (אשראי) ⁽¹⁾	סיכון (אשראי) ⁽¹⁾	סיכון (אשראי) ⁽¹⁾	סיכון (אשראי) ⁽¹⁾	סיכון (אשראי) ⁽¹⁾	סיכון (אשראי) ⁽¹⁾
201,720	19,993	133,145	48,582	197,419	19,429	128,859	49,131	210,651	18,988	138,288	53,375	1. סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי ⁽²⁾	
62,684	11,301	13,348	38,035	56,211	11,179	10,712	34,320	67,439	12,194	13,647	41,598	סיכון אשראי מאזני	
												סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	
264,404	31,294	146,493	86,617	253,630	30,608	139,571	83,451	278,090	31,182	151,935	94,973	סך הכל סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי	
2,822	403	899	1,520	3,575	425	763	2,387	4,374	374	827	3,173	2. סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	
3,879	234	1,532	2,113	3,467	229	1,453	1,785	4,059	233	1,500	2,326	א. לא בעייתי ⁽⁴⁾	
2,309	117	1,476	716	2,133	117	1,407	609	2,261	101	1,432	728	ב. סה"כ בעייתי	
242	30	-	212	151	26	-	125	332	42	-	290	השגחה מיוחדת ⁽⁵⁾	
1,328	87	56	1,185	1,183	86	46	1,051	1,466	90	68	1,308	נחות פגום	
6,701	637	2,431	3,633	7,042	654	2,216	4,172	8,433	607	2,327	5,499	סך הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	
5,909	633	2,431	2,845	5,970	650	2,216	3,104	7,010	581	2,327	4,102	מזה: סיכון אשראי מאזני	
792	4	-	788	1,072	4	-	1,068	1,423	26	-	1,397	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	
1,537	24	1,476	37	1,463	20	1,407	36	1,501	27	1,432	42	מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁵⁾	
271,105	31,931	148,924	90,250	260,672	31,262	141,787	87,623	286,523	31,789	154,262	100,472	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור⁽⁶⁾	
1,230	55	56	1,119	1,073	58	46	969	1,348	57	68	1,223	נכסים שאינם מבצעים⁽⁷⁾	

(1) אשראי מאזני וחובות מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.

(4) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.

(5) לרבות בגין הלוואות לדירוג שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(6) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חבות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(7) נכסים שאינם צוברים ריבית.

סיכון האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל לציבור בקבוצת הבנק הסתכם ביום 30 ביוני 2020 ב-287 מיליארדי שקלים חדשים לעומת 271 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2019, גידול בשיעור של 5.7%.

לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדירוג), סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לדירוג ראה פרק סיכון אשראי.

לפרטים נוספים ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 31 בדצמבר 2019	שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 30 ביוני 2019	31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
					מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים⁽⁴⁾:
30.9	18.2	14,734	16,324	19,292	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות
1.1	(3.1)	10,672	11,142	10,794	לפי דרישה שלא נוצלו
					ערביות לרוכשי דירות
					התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי
2.2	33.2	22,466	17,228	22,950	שאושר ועדיין לא ניתן
8.7	11.6	8,160	7,948	8,873	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
(6.4)	19.8	9,993	7,807	9,354	התחייבויות להוצאת ערביות
3.1	12.6	8,613	7,882	8,879	ערביות והתחייבויות אחרות
0.9	19.7	2,898	2,442	2,923	ערביות להבטחת אשראי
(17.0)	3.0	206	166	171	אשראי תעודות
					מכשירים פיננסיים נגזרים⁽²⁾:
(10.5)	2.4	265,277	231,735	237,307	סך הכל ערך נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים
(14.7)	3.9	2,578	2,117	2,200	נכסים (מאזניים) בגין מכשירים נגזרים
7.9	27.3	2,686	2,276	2,898	התחייבויות (מאזניות) בגין מכשירים נגזרים

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ביאור 11 לדוחות הכספיים.
(2) כולל עסקאות פרוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך קטנה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 ב-1.7 מיליארדי שקלים חדשים וקטנה ב-0.4 מיליארדי שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות -עלות)	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽⁴⁾	
					30 ביוני 2020
3,985	3,985	73	-	4,058	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
3,989	3,961	⁽²⁾ 40	⁽²⁾ (12)	3,989	איגרות חוב זמינות למכירה
133	106	⁽³⁾ 27	-	133	השקעה במניות שאינן למסחר
333	329	⁽³⁾ 4	-	333	איגרות חוב למסחר
8,440	8,381	144	(12)	8,513	סך כל ניירות הערך
					30 ביוני 2019
2,701	2,701	42	-	2,743	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
5,576	5,537	⁽²⁾ 53	⁽²⁾ (14)	5,576	איגרות חוב זמינות למכירה
126	110	⁽³⁾ 16	-	126	השקעה במניות שאינן למסחר
413	412	⁽³⁾ 1	-	413	איגרות חוב למסחר
8,816	8,760	112	(14)	8,858	סך כל ניירות הערך
					31 בדצמבר 2019
4,032	4,032	61	-	4,093	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
5,164	5,109	⁽²⁾ 59	⁽²⁾ (4)	5,164	איגרות חוב זמינות למכירה
149	104	⁽³⁾ 45	-	149	השקעה במניות שאינן למסחר
768	770	-	⁽³⁾ (2)	768	איגרות חוב למסחר
10,113	10,015	165	(6)	10,174	סך כל ניירות הערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
(2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
(3) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.
(4) שווי הוגן

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השניוני (באחוזים) לעומת 31 בדצמבר 2019	שיעור השניוני (באחוזים) לעומת 30 ביוני 2019	31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
(12.8)	53.0	5,038	2,872	4,393	מטבע ישראלי
66.4	34.0	607	754	1,010	לא צמוד
(32.8)	(42.7)	4,319	5,064	2,904	צמוד מדד
(10.7)	5.6	149	126	133	מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)
(16.5)	(4.3)	10,113	8,816	8,440	פריטים לא כספיים
					סך הכל

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן ליום 31 בדצמבר 2019	הערך במאזן ליום 30 ביוני 2019	הערך במאזן ליום 30 ביוני 2020	
			איגרות חוב ממשלתיות:
7,821	6,355	6,607	ממשלת ישראל
1,781	2,028	1,169	ממשלת ארצות הברית
9,602	8,383	7,776	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
-	-	388	איגרות חוב של מוסדות פיננסים בישראל
			איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:
70	72	-	ארצות הברית ⁽¹⁾
44	91	-	גרמניה
108	-	110	דרום קוריאה
140	144	-	אחר ⁽¹⁾
362	307	110	סך הכל איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות
			איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):
-	-	1	שירותים ציבוריים וקהילתיים
-	-	32	חשמל
-	-	33	סך הכל איגרות חוב של חברות
149	126	133	השקעה במניות שאינן למסחר
49	57	51	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ⁽²⁾
10,113	8,816	8,440	סך הכל ניירות ערך

(1) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).

(2) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.

לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך ובדבר ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה ופירוט משך הזמן בו קיימת ירידת ערך ושיעורה מהעלות המופחתת, ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.

בניינים וציוד - יתרת בניינים וציוד קטנה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 ב-24 מיליוני שקלים חדשים. הקיטון ביתרת בניינים וציוד נובע משינוי שוטף בגין פחת ומנגד מהשקעות חדשות, בעיקר במסגרת ההשקעות הטכנולוגיות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 30 ביוני 2020 ל-79%, לעומת 77% ביום 31 בדצמבר 2019. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 גדל היקף פיקדונות הציבור בקבוצת הבנק, ב-20.8 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 9.9% (גידול בשיעור של 13.0% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד).

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השניוני (באחוזים) לעומת 31 בדצמבר 2019	שיעור השניוני (באחוזים) לעומת 30 ביוני 2019	31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
10.7	18.2	158,980	148,820	175,923	מטבעי ישראלי
(0.1)	(7.6)	14,345	15,520	14,333	לא צמוד
10.3	1.7	37,659	40,848	41,528	צמוד מדד
9.9	13.0	210,984	205,188	231,784	מס"ח כולל צמוד מס"ח
					סך הכל

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השניוני (באחוזים) לעומת 31 בדצמבר 2019	שיעור השניוני (באחוזים) לעומת 30 ביוני 2019	31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
11.9	13.4	86,076	84,917	96,329	אנשים פרטיים:
7.8	12.9	14,839	14,179	16,002	משקי בית- אחר
11.3	13.4	100,915	99,096	112,331	בנקאות פרטית
					סך הכל אנשים פרטיים
25.5	32.3	26,725	25,357	33,539	פעילות עסקית:
14.1	22.8	8,935	8,301	10,193	עסקים קטנים וזעירים
14.1	10.6	25,155	25,943	28,695	עסקים בינוניים
(7.0)	1.1	45,330	41,731	42,179	עסקים גדולים
8.0	13.1	106,145	101,332	114,606	גופים מוסדיים
					סך הכל פעילות עסקית
23.5	1.8	3,924	4,760	4,847	פעילות חוץ לארץ
9.9	13.0	210,984	205,188	231,784	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
72,152	72,114	78,419	תקרת הפיקדון
50,875	48,962	57,925	עד 1
29,582	28,735	33,201	מעל 1 עד 10
22,193	20,297	26,333	מעל 10 עד 100
36,182	35,080	35,906	מעל 100 עד 500
210,984	205,188	231,784	מעל 500
			סך הכל

לפרטים נוספים על הרכב פיקדונות הציבור, ראה ביאור 7 לדוחות הכספיים.

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה ב-0.9 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 0.7 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2019.

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה ב-29.7 מיליארדי שקלים חדשים, קיטון של 3.8 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2019. ראה גם פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

הון, הלימות הון ומינף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה ב-16.7 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 16.0 ו-15.7 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019 וליום 30 ביוני 2019, גידול של 3.9% ו-5.8%, בהתאמה.

להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020
2,232	2,218	2,238
70	44	66
(332)	(284)	(306)
14,063	13,762	14,655
16,033	15,740	16,653

הון מניות ופרמיה⁽⁴⁾

קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות

הפסד כולל אחר מצטבר⁽²⁾⁽³⁾

עודפים⁽⁴⁾

סך הכל

(1) לפרטים בדבר הנפקת מניות ראה תמצית דוח על השינויים בהון העצמי.

(2) לפרטים נוספים בדבר רווח (הפסד) כולל אחר ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

(3) כולל התחייבות אקטוארית בגין תוכנית התייעלות לפרישת עובדים, ראה ביאורים 22 ו-25 בדוחות הכספיים לשנת 2019.

(4) לפרטים בדבר התפתחות ההכנסות וההוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 30 ביוני 2020 הגיע ל-5.71%, לעומת 5.87% ליום 31 בדצמבר 2019 ו-5.96% ליום 30 ביוני 2019.

הלימות הון

ההון הפיקוח

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק.

ההון הכולל מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2.

הון רובד 1 כולל בעיקר את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק (ההון החשבוני בספרים) ואת זכויות המיעוט, ומהווה את המרכיב העיקרי בספיגת הפסדים.

הון רובד 2 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 30 ביוני 2020 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף.

הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית הפסדי אשראי ומכשירי הון מסוג CoCo (Contingent convertible capital instrument), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מתחת לטריגר כמותי שנקבע, או כאשר נמסרה הודעת הפיקוח על הבנקים, לפיה הפעלת המנגנון לספיגת הפסדי קרן הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי (אירוע "אי קיימות" של הבנק).

כתבי התחייבויות נדחים, שהוכרו כמכשירי הון רובד 2 על פי ההוראות הקודמות, אינם כשירים כהון פיקוחי על פי ההוראות הנוכחיות (בעיקר עקב היעדר מנגנון ספיגת הפסדים) ומופחתים על פני תקופת הוראות מעבר עד ליום 1 בינואר 2022.

תכנון ההון של הבנק

תכנון ההון במהלך עסקים רגיל - הבנק עורך תחזית מפורטת רב שנתית לתכנון ההון תוך הבאה בחשבון של: שיעורי הגידול הצפויים בנכסי סיכון והרווחיות, התוכנית האסטרטגית, מדיניות חלוקת הדיבידנד, יעדי ההון והמינוף, שולי ביטחון נאותים וגורמים נוספים.

הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התחזית ובהתאם לצורך מעדכן את התחזית ובוחן פעולות נדרשות, וזאת לצורך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

רגישות יחס הלימות ההון של הבנק לשינויים בהון עצמי רובד 1 ונכסי סיכון הינה:

שינוי בהון עצמי רובד 1 בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.06%. שינוי בנכסי הסיכון בסכום של 1 מיליארדי שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.06%.

תהליך פנימי להערכת ההון - במסגרת התהליך בוחן הבנק כי קיימת כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון סיכונים הכרוכים בפעילות הבנק לרבות תרחישי קיצון.

אופק התכנון הינו לשלוש שנים ובו מאתגר הבנק את התוכנית האסטרטגית בשורה של תרחישי קיצון הפוגעים באופן משמעותי ברווחיות הבנק ושוקים את ההון שלו. תוצאות תכנון ההון האחרון של הבנק מראות כי כרית הספיגה הונית מספקת.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

יחס הון לרכיבי סיכון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון על פי כללי באזל III כפי שפורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

ליחסים אלה התווספו דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

ביום 31 במרץ 2020 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)", במסגרתה, הפחית הפיקוח על הבנקים את יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, כל עוד הוראת השעה בתוקף. זאת, תוך ציפייה כי הבנקים יעשו שימוש בעודפי ההון, אגב הפחתת דרישות ההון, כדי לתמוך בפעילות הכלכלית במשק, לטובת הגדלת האשראי ולתמיכה במשקי הבית והמגזר העסקי, ולא לצורך מטרת אחרות, לרבות חלוקת דיבידנד ורכישה עצמית של מניות, כל עוד הוראת השעה בתוקף. ביום 27 באפריל 2020 פורסם עדכון נוסף להוראה 250, לפיו דרישת ההון הנוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור, לא תחול על הלוואות לדיוור אשר יועמדו בתקופת המשבר. כפועל יוצא מכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי של הבנק לנכסי הסיכון, בצירוף דרישת ההון הנוספת בשיעור 1% מיתרת ההלוואות לדיוור, ליום 30 ביוני 2020, לא יפחת משיעור של 8.79%, ויחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 12.29% (אליהם יתווספו שולי ביטחון נאותים).

להלן נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2019	ליום 31 בדצמבר 2019
הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1	17,033	16,520
הון רובד 1	17,033	16,520
הון רובד 2	5,966	6,090
סך הכל הון כולל	22,999	22,610
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי	158,555	150,878
סיכונים שוק	1,616	1,791
סיכון תפעולי	10,821	10,189
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	170,992	162,858

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

30 ביוני 2020	30 ביוני 2019	31 בדצמבר 2019
9.96	10.23	10.14
13.45	13.87	13.88
8.79	9.83	9.83
12.29	13.33	13.33

לפרטים נוספים על החלטות הדירקטוריון הנוגעות ליחס הון לרכיבי סיכון ולמדיניות חלוקת דיבידנד, ראה ביאורים 24 ו-25 לדוחות הכספיים לשנת 2019 ופרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון (מדיניות חלוקת דיבידנד), להלן בהתייחס למדיניות דיבידנד.

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 31 בדצמבר 2019
ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 31 בדצמבר 2019
יתרות משוקללות 2020	יתרות משוקללות 2019	יתרות משוקללות 2019	יתרות משוקללות 2019
של נכסי סיכון	של נכסי סיכון	של נכסי סיכון	של נכסי סיכון
דרישת הון ⁽⁴⁾	דרישת הון ⁽²⁾	דרישת הון ⁽³⁾	דרישת הון ⁽³⁾
131	218	90	12
227	205	208	28
972	677	517	69
47,515	43,829	44,210	5,893
4,288	3,279	4,101	547
14,638	15,067 ⁽⁴⁾	15,372	2,049
9,067	7,954 ⁽⁴⁾	8,309	1,108
75,609	69,613	72,671	9,687
5,681	5,333	5,016	669
158,128	146,175	150,494	20,062

- (1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 12.29% מיתרות נכסי הסיכון. לפרטים בדבר הפחתת יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, ראה פרק "אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק".
- (2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.
- (3) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.
- (4) סוג מחדש

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 ביוני 2019		ליום 30 ביוני 2020	
ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020
יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽³⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽⁴⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽⁴⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽⁵⁾
239	1,791	294	2,214	199	1,616
51	384	52	391	52	427
1,358	10,189	1,312	9,846	1,330	10,821
1,648	12,364	1,658	12,451	1,581	12,864
21,710	162,858	21,142	158,626	21,014	170,992

- (1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 12.29% מיתרות נכסי הסיכון. לפרטים בדבר הפחתת יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, ראה פרק "אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק".
- (2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.
- (3) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.
- (4) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באדל III.
- (5) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

יחס המינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף אשר אימצה את המלצות ועדת באדל לעניין יחס מינוף. יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

להלן יחס המינוף של הבנק:

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2020
16,520	16,220	17,033
297,779	285,858	317,759
5.55	5.67	5.36
5.00	5.00	5.00

1. בנתוני המאוחד

הון רובד 1

סך החשיפות

יחס מינוף (באחוזים)

יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים (באחוזים)

1. חברות בת משמעותיות

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאחדות שלו

יחס מינוף (באחוזים)

יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים (באחוזים)

דיבידנד

מדיניות חלוקת דיבידנד

לפרטים בדבר מדיניות הדיבידנד המועדכנת של הבנק, לשנים 2018 עד 2021, ראה פרק דיבידנד בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019.

לפרטים בדבר הוראת שעה שפרסם הפיקוח על הבנקים בדבר הקלה ביחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם, ובדבר הציפייה כי הבנקים יעשו שימוש בעודפי ההון, אגב הפחתת דרישות ההון, כדי לתמוך בפעילות הכלכלית במשק, לטובת הגדלת האשראי ולתמיכה במשקי הבית והמגזר העסקי, ולא לצורך מטרות אחרות, לרבות חלוקת דיבידנד ורכישה עצמית של מניות, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

בהמשך לכך, ביום 13 באפריל 2020, החליט הדירקטוריון כי הבנק יימנע מחלוקת דיבידנד (לרבות רכישה עצמית של מניות הבנק), כל עוד הוראת השעה בתוקף; זאת, בין היתר, לאור עמדת הפיקוח על הבנקים, כאמור לעיל, ובשים לב לאמור לעיל ובכלל זאת לאי הוודאות בדבר השלכות משבר הקורונה על הבנק כמפורט לעיל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

חלוקת דיבידנד

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2018 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה (אגורות)	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
12 באוגוסט 2019	27 באוגוסט 2019	167.21	0.40 ⁽³⁾	392.0
18 בנובמבר 2019	3 בדצמבר 2019	71.89	0.40	168.8
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2019⁽²⁾				
24 בפברואר 2020	11 במרץ 2020	74.89	0.40	176.0

(1) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2018 - 137.2 מיליוני שקלים חדשים.

(2) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2019 - 736.8 מיליוני שקלים חדשים.

(3) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של המחצית הראשונה של שנת 2019

פעילות חוץ מאזנית אחרת

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 31 בדצמבר 2019	שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 30 ביוני 2019	שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 30 ביוני 2020		
		31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020
(8.9)	(1.1)	452,549	416,893	412,322
(1.9)	1.9	93,336	89,914	91,595
(16.0)	(18.4)	68,308	70,327	57,392
(17.1)	(9.4)	13,546	12,394	11,230
(2.5)	(2.0)	15,519	15,438	15,132

(1) שווי תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצוין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.

ניירות ערך⁽¹⁾⁽³⁾

נכסי קופות גמל שהקבוצה מספקת להן שירותי תפעול

נכסים בנאמנות קבוצת הבנק

נכסי קרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול

נכסים אחרים בניהול⁽²⁾

- יתרות אשראי המגובות בפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה מרווח או מעמלות.

- הלוואות אחרות בניהול הבנק לרבות, הלוואות לדיור שהבנק מנהל ומתפעל בעבור אחרים.

(3) במהלך חודש יולי 2020, לאחר תאריך המאזן, גדל היקף הנכסים במשמרת בכ-20 מיליארדי שקלים חדשים. עיקר הגידול מיוחס ללקוחות מוסדיים גדולים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מידע כספי לפי מגזרי פעילות

בהתאם להוראה הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות של אנשים פרטיים ומגזרי פעילות של לקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיר" ו-"אחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שיוך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה.

לעומת זאת, פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט בביאור 12 לדוחות הכספיים.

קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שיוך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.

יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השייך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשייך הלקוח לחטיבה ספציפית.

לאור דרישת הפיקוח על הבנקים לדון ולנתח במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה את מגזרי הפעילות הפיקוחיים, ולאור העובדה שקיים מתאם בין המגזרים "פיקוחיים" ל"גישת ההנהלה", יוצג המידע המגזרי (הכמותי והאיכותי) להלן, באופן תמציתי, לכל מגזר ומגזר באופן הבא:

- הגדרה פיקוחית של המגזר.
- הסבר להבדלים בין ההגדרה "פיקוחית" לבין אופן ניהול העסקים בפועל (ב"גישת ההנהלה").
- תוצאות כספיות של המגזר (ב"גישת הפיקוחית").

לפרטים בדבר העקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות ראה בביאור 12 לדוחות הכספיים.

לפרטים ולתיאור המגזרים באופן מפורט, ראה פרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות לשנת 2019.

מידע כספי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

חלק מסך רווח		חלק מסך רווח		רווח נקי מחצית רווח נקי מחצית נקי (באחוזים) נקי (באחוזים)	
מחצית ראשונה מחצית ראשונה		מחצית ראשונה מחצית ראשונה		מחצית ראשונה מחצית ראשונה	
2019	2020	2019	2020	2019	2020
אנשים פרטיים:					
37.0	49.7	363	368	משקי בית- הלוואות לדירור	
2.0	1.6	20	12	משקי בית- אחר	
0.1	8.0	1	⁽¹⁾ 59	בנקאות פרטית	
39.1	59.3	384	439	סך הכל אנשים פרטיים	
פעילות עסקית:					
21.4	22.9	210	170	עסקים קטנים וזעירים	
7.2	4.6	71	34	עסקים בינוניים	
13.9	6.7	136	50	עסקים גדולים	
1.6	1.2	16	9	גופים מוסדיים	
44.1	35.4	433	263	סך הכל פעילות עסקית	
10.8	-	106	(24)	ניהול פיננסי	
94.0	94.7	923	678	סך הכל פעילות בישראל	
6.0	5.3	57	39	פעילות חוץ לארץ	
100.0	100.0	980	717	סך הכל	

(1) כולל הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים (54 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס) בגין שיפוי מחברות הביטוח. לפרטים נוספים ראה פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה.

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה בביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מגזר משקי הבית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר משקי בית כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית. כלומר המגזר לא כולל אנשים פרטיים עם יתרת נכסים פיננסיים הגבוהה מ-3 מיליון שקלים חדשים. אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדירור" ו-"אחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליון שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- ככלל, לקוחות פרטיים משויכים למגזרי משקי הבית. לפי הגישה הפיקוחית, לקוחות פרטיים עם חבות גבוהה או בעלי מאפיינים עסקיים, מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים ולא למגזר משקי הבית.

תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית (במיליון ₪)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
סך הכל	הלוואות לדירור	אחר	סך הכל	הלוואות לדירור	אחר	
רווח ורווחיות						
1,490	818	672	1,577	923	654	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
332	77	255	357	75	282	עמלות והכנסות אחרות
1,822	895	927	1,934	998	936	סך ההכנסות
70	19	51	202	118	84	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,137	324	813	1,118	320	798	הוצאות תפעוליות ואחרות
615	552	63	614	560	54	רווח לפני הפרשה למיסים
211	189	22	210	192	18	הפרשה למיסים
404	363	41	404	368	36	רווח לאחר מיסים
(21)	-	(21)	(24)	-	(24)	רווח נקי: המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
383	363	20	380	368	12	המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
מאזן - סעיפים עיקריים:						
152,115	130,800	21,315	161,450	140,388	21,062	אשראי לציבור (יתרת סוף)
151,201	130,140	21,061	160,371	139,605	20,766	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
84,917	-	84,917	96,329	-	96,329	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
148,993	128,560	20,433	158,566	137,907	20,659	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
83,534	-	83,534	91,754	-	91,754	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
91,995	73,261	18,734	99,374	79,719	19,655	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:						
1,194	783	411	1,291	872	419	מרווח מפעילות מתן אשראי
260	-	260	236	-	236	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
36	35	1	50	51	(1)	אחר
1,490	818	672	1,577	923	654	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמה ב-380 מיליון שקלים חדשים, לעומת 383 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תרומת הלוואות לדירור (כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים) במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמה ב-368 מיליון שקלים חדשים, לעומת 363 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו, הסתכמו ב-923 מיליון שקלים חדשים, לעומת 818 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-12.8%, הנובע בעיקר מעלייה של כ-9.3 מיליארדי שקלים חדשים בהיקפי האשראי ומגידול במרווחי האשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

במחצית הראשונה של שנת 2020 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 118 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 19 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה וכן מגידול בסך 11 מיליוני שקלים חדשים בהפרשה בגין עומק הפיגור. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-320 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 324 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד,

תרומת יתר פעילות משקי הבית (שאינה הלוואות לדיור) במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמה ברווח של 12 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 20 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-654 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 672 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, הקיטון נובע בעיקר מירידה במרווח המימוני, בעיקר מהשפעת ירידת ריבית הפריים. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-282 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 255 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-10.6%, הנובע בעיקר מגידול בהכנסות מעמלות ניירות ערך ומהמרות מטבע חוץ.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-84 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 51 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-798 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 813 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר השינוי נובע מקיטון בהוצאות השכר מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק ומצמצום כח אדם כתוצאה מפרישת עובדים.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020		
סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	
רווח ורווחיות						
752	415	337	781	464	317	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
167	39	128	172	37	135	עמלות והכנסות אחרות
919	454	465	953	501	452	סך ההכנסות
35	11	24	97	53	44	הוצאות בגין הפסדי אשראי
576	164	412	538	154	384	הוצאות תפעוליות ואחרות
308	279	29	318	294	24	רווח לפני הפרשה למיסים
107	97	10	108	100	8	הפרשה למיסים
201	182	19	210	194	16	רווח לאחר מיסים
רווח נקי :						
(11)	-	(11)	(12)	-	(12)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
190	182	8	198	194	4	המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
מאזן - סעיפים עיקריים:						
152,115	130,800	21,315	161,450	140,388	21,062	אשראי לציבור (יתרת סוף)
151,201	130,140	21,061	160,371	139,605	20,766	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
84,917	-	84,917	96,329	-	96,329	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
150,031	129,504	20,527	159,547	139,364	20,183	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
84,247	-	84,247	95,510	-	95,510	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
92,687	73,986	18,701	100,092	80,483	19,609	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:						
602	397	205	643	438	205	מרווח מפעילות מתן אשראי
131	-	131	113	-	113	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
19	18	1	25	26	(1)	אחר
752	415	337	781	464	317	סך הכל הכנסות ריבית נטו

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מגזר בנקאות פרטית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר בנקאות פרטית כולל אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליון שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- מגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה כולל גם עסקים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליון שקלים חדשים. לקוחות אלה מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים בגישת מגזרים פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית (במיליון ₪)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 יוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 יוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
22	19	44	41	רווח ורווחיות
-	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
3	2	5	88	הכנסות מימון שאינן מריבית
25	21	49	129	עמלות והכנסות אחרות
-	1	-	-	סך ההכנסות
24	16	48	40	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1	4	1	89	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	1	-	30	רווח לפני הפרשה למיסים
1	3	1	59	הפרשה למיסים
105	129	105	129	רווח נקי
104	127	104	127	מאזן - סעיפים עיקריים:
14,179	16,002	14,179	16,002	אשראי לציבור (יתרת סוף)
87	149	80	181	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
13,758	15,731	13,641	15,365	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
28	26	28	26	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
22	19	44	41	מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
22	19	44	41	אחר
				סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר הבנקאות הפרטית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ברווח של 59 מיליון שקלים חדשים, לעומת 1 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכל הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-41 מיליון שקלים חדשים, לעומת 44 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות האחרות כוללות הכנסות בסך 82 מיליון שקלים חדשים (54 מיליון שקלים חדשים לאחר מס) בגין הסדר מוסכם עם המבטחים לסיים הליכים נגזרים. לפרטים נוספים ראה פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה.

העמלות וההכנסות האחרות בנטרול הכנסה בגין הסדר מוסכם עם המבטחים, הסתכמו ב-6 מיליון שקלים חדשים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-40 מיליון שקלים חדשים, לעומת 48 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מגזר עסקים זעירים וקטנים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים זעירים וקטנים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות עסקיים, שלהם היקפי נכסים נזילים בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים, משויכים למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה. לקוחות אלה מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים, בהתאם למחזור פעילותם השנתי, לפי גישת מגזרים פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים אשר משויכים כיום לבנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים בגישה הפיקוחית.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים (במיליוני ₪)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 יוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 יוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
287	277	567	575	רווח ורווחיות
-	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
96	99	192	203	הכנסות מימון שאינן מריבית
383	376	759	778	עמלות והכנסות אחרות
29	83	66	155	סך ההכנסות
187	175	370	362	הוצאות בגין הפסדי אשראי
167	118	323	261	הוצאות תפעוליות ואחרות
58	40	111	89	רווח לפני הפרשה למיסים
109	78	212	172	הפרשה למיסים
-	(1)	(2)	(2)	רווח לאחר מיסים
109	77	210	170	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
				רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
20,408	23,079	20,408	23,079	מאזן - סעיפים עיקריים:
20,059	22,613	20,059	22,613	אשראי לציבור (יתרת סוף)
25,357	33,539	25,357	33,539	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
20,160	22,121	19,906	21,781	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
25,225	31,721	24,428	29,825	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
19,669	21,450	19,140	21,050	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
				יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
244	242	480	498	מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
37	29	73	64	מרווח מפעילות מתן אשראי
6	6	14	13	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
				אחר
287	277	567	575	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים קטנים וזעירים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמה ב-170 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 210 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-575 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 567 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, הגידול נובע מעליה בהיקפי האשראי והפיקדונות ומנגד קיטון במרווח המימוני, הנובע בעיקר מהשפעת ירידת ריבית הפריים.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-203 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 192 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-5.7% הנובע בעיקר מגידול בהכנסות מעמלות ניירות ערך ובעמלות מעסקי מימון.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-155 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 66 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-362 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 370 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מגזר עסקים בינוניים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים בינוניים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה קיימים עסקים בעלי מחזורי פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שקיימים לקוחות מסוימים בבנקאות המסחרית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, המסווגים במגזר עסקים זעירים וקטנים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.
- מנגד, קיימים לקוחות עסקיים המסווגים למגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה, בעלי מחזור פעילות שנתי נמוך מ-250 מיליוני שקלים חדשים, אשר משויכים למגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית כך שהמתאם בין גישת ההנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים (מיליוני ₪)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
147	143	147	143	רווח ורווחיות
-	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
43	43	43	43	הכנסות מימון שאינן מריבית
96	92	186	190	עמלות והכנסות אחרות
79	16	79	16	סך ההכנסות
59	62	59	62	הוצאות בגין הפסדי אשראי
52	108	52	108	הוצאות תפעוליות ואחרות
18	37	18	37	רווח לפני הפרשה למיסים
34	71	34	71	הפרשה למיסים
				רווח נקי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
7,413	7,307	7,413	7,307	אשראי לציבור (יתרת סוף)
7,219	7,196	7,219	7,196	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
10,193	8,301	10,193	8,301	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
7,556	7,130	6,933	7,130	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
9,398	8,326	8,300	8,326	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
8,435	8,144	7,977	8,435	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
124	61	115	61	מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
18	12	24	18	מרווח מפעילות מתן אשראי
5	2	4	5	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
				אחר
147	143	147	143	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים בינוניים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו ב-34 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 71 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-147 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 143 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נובע בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות ומנגד קיטון כתוצאה מירידת מרווח הפיקדונות.

בסעיף ההוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 79 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 16 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. כמו כן, הוצאה כוללת הקטנת הפרשה בסך כ-11 מיליוני שקלים חדשים בגין חובות מסווגים ספציפיים שנגבו במהלך הרבעון השני שנת 2020. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מגזר עסקים גדולים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים גדולים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליון שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה קיימים עסקים בעלי מחזורי פעילות הגדול מ-120 מיליון שקלים חדשים. המשמעות היא שיש לקוחות מסוימים בבנקאות העסקית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-250 מיליון שקלים חדשים, אשר מסווגים במגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- גופים מוסדיים אשר מנהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.
- ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית, למעט גופים מוסדיים כאמור לעיל, כך שהמתאם בין גישת ההנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים (במיליון ₪)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
266	263	131	132	רווח ורווחיות
-	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
65	70	30	31	הכנסות מימון שאינן מריבית
331	333	161	163	עמלות והכנסות אחרות
161	28	23	74	סך ההכנסות
94	98	50	45	הוצאות בגין הפסדי אשראי
76	207	88	44	הוצאות תפעוליות ואחרות
26	71	31	15	רווח לפני הפרשה למיסים
50	136	57	29	הפרשה למיסים
				רווח נקי
18,417	17,307	17,307	18,417	מאזן - סעיפים עיקריים:
18,116	17,107	17,107	18,116	אשראי לציבור (יתרת סוף)
28,695	25,943	25,943	28,695	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
17,385	17,048	17,016	18,174	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
27,275	27,364	26,642	29,492	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
24,838	22,645	22,958	25,341	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
221	217	109	111	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
33	36	17	15	מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
12	10	5	6	מרווח מפעילות מתן אשראי
266	263	131	132	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
				אחר
				סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים גדולים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמה ב-50 מיליון שקלים חדשים, לעומת 136 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-266 מיליון שקלים חדשים, לעומת 263 בתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-65 מיליון שקלים חדשים, לעומת 70 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון הנובע בעיקר מעמלה מעסקה ספציפית שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 161 מיליון שקלים חדשים, לעומת 28 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-94 מיליון שקלים חדשים, לעומת 98 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מגזר גופים מוסדיים

ההגדרה הפיקוחית

המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, קרנות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים מנהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית ובמסגרת מגזר הניהול הפיננסי, ומוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים (במיליוני ₪)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
30	26	62	55	רווח ורווחיות
-	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
9	11	18	27	הכנסות מימון שאינן מריבית
39	37	80	82	עמלות והכנסות אחרות
(2)	4	(3)	6	סך ההכנסות
30	31	59	62	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
11	2	24	14	הוצאות תפעוליות ואחרות
4	1	8	5	רווח לפני הפרשה למיסים
7	1	16	9	הפרשה למיסים
1,104	2,240	1,104	2,240	רווח נקי
1,098	2,228	1,098	2,228	מאזן - סעיפים עיקריים:
41,731	42,179	41,731	42,179	אשראי לציבור (יתרת סוף)
1,155	1,186	1,122	1,204	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
40,049	39,707	39,255	42,558	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
1,893	2,789	2,280	2,463	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
5	8	9	14	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
25	18	52	40	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	-	1	1	מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
30	26	62	55	מרווח מפעילות מתן אשראי
				מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
				אחר
				סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר גופים מוסדיים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמה ב-9 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 16 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-55 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 62 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע מירידה במרווח הפיקדונות כתוצאה מירידת ריבית הפריים.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-27 מיליוני שקלים חדשים לעומת 18 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מגידול בהכנסות מעמלות ניירות ערך.

בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 6 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הקטנת הוצאה של 3 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-62 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 59 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מגזר ניהול פיננסי

ההגדרה הפיקוחית

מגזר ניהול פיננסי כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך. ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגזרים, גידור ALM, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ. השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים. פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים אשר מנהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזר הניהול הפיננסי, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי (במיליוני ₪)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019
רווח ורווחיות			
סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו	(86)	95	191
הכנסות מימון שאינן מריבית	140	142	87
עמלות והכנסות אחרות	132	132	63
סך ההכנסות	186	369	341
הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי	1	(3)	(1)
הוצאות תפעוליות ואחרות	195	184	94
רווח (הפסד) לפני הפרשה למיסים	(10)	188	248
הפרשה (הקטנת הפרשה) למיסים	(3)	64	86
רווח (הפסד) לאחר מיסים	(7)	124	162
חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות	-	-	-
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(7)	124	162
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(17)	(18)	(11)
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי	(24)	106	151
מאזן - סעיפים עיקריים:			
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	6,974	6,579	6,898
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:			
מרווח מפעילות מתן אשראי	-	-	-
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	-	-	-
אחר	(86)	95	191
סך הכל הכנסות ריבית נטו	(86)	95	191

תוצאות פעילות מגזר הניהול הפיננסי (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמו בהפסד של 24 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של 106 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המימון, נטו הסתכמו ב-54 מיליוני שקלים חדשים לעומת 237 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהכנסות המימון, נטו נבע בעיקר מהשפעת ירידת מדד המחירים לצרכן בהשוואה לעלייה בתקופה המקבילה אשתקד. כמו כן, השינוי נובע מקיטון בהשפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן וכן מירידה בריבית ה-FED. מנגד, חלה עלייה כתוצאה מרווחי מימוש איגרות חוב וניירות ערך. ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-195 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 184 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-11 מיליוני שקלים חדשים הנובע בעיקר מגידול בהוצאות שכר הדירה, בהמשך ליישום התקן החדש בנושא חכירות, ומגידול בהוצאות הפחת על השקעות טכנולוגיות שבוצעו ברבעון הרביעי של שנת 2019. לפרטים בדבר יישום תקן החכירות ראה ביאור 1 לדוחות הכספיים. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

פעילות חוץ לארץ

ההגדרה הפיקוחית

פעילות הבנק בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים ומנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזרי הפעילות השונים - בעיקר בנקאות פרטית ועסקית.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ (במיליוני ₪)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
55	50	110	95	רווח ורווחיות
2	-	4	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
6	8	12	13	הכנסות מימון שאינן מריבית
63	58	126	108	עמלות והכנסות אחרות
-	5	1	11	סך ההכנסות
19	17	39	37	הוצאות בגין הפסדי אשראי
44	36	86	60	הוצאות תפעוליות ואחרות
15	12	29	21	רווח לפני הפרשה למיסים
29	24	57	39	הפרשה למיסים
3,996	3,810	3,996	3,810	רווח נקי
3,963	3,776	3,963	3,776	מאזן - סעיפים עיקריים:
4,760	4,847	4,760	4,847	אשראי לציבור (יתרת סוף)
3,530	3,339	3,477	3,236	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
5,026	4,753	5,270	4,649	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
4,193	4,570	4,213	4,457	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
				יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
				יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
28	28	57	53	מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
3	1	6	4	מרווח מפעילות מתן אשראי
24	21	47	38	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
55	50	110	95	אחר
				סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת הפעילות בחוץ לארץ לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכמה ב-39 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 57 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-95 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 110 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהכנסות הריבית בפעילות חוץ לארץ נובעת בעיקרה מירידת ריבית ה-FED ברבעון, לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בתקופה הנוכחית נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בהיקף של כ-11 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הוצאה של 1 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מיישום בשלוחות חוץ לארץ של המדיניות ביחס להפרשה להפסדי אשראי אשר כוללת אומדן בגין השפעת משבר הקורונה, שבא לידי ביטוי בהפרשה הקבוצתית. לפרטים נוספים ראה לעיל בפרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-37 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 39 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות, הגיעה במחצית הראשונה של שנת 2020 ל-98 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 84 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו.

ללא השפעת הפרשי שער כאמור לעיל, הסתכמה תרומת החברות המוחזקות ב-95 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 97 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ראה הסבר בחברות המוחזקות להלן.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב")

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. חלקה של הקבוצה ברווח הנקי של בנק יהב במחצית הראשונה של שנת 2020 הסתכם ב-43 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 41 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב בחישוב שנתי, הגיעה במחצית הראשונה של שנת 2020 ל-11.0%, לעומת תשואה של 11.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-17 מיליוני שקלים חדשים במחצית הראשונה של שנת 2020, בהשוואה ל-14 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע מהפרשה קבוצתית על פי מאפיינים איכותיים, בגין משבר הקורונה.

סך המאזן של בנק יהב ליום 30 ביוני 2020 הסתכם ב-31,304 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 27,299 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019, גידול של 4,005 מיליוני שקלים חדשים (15%). יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה ב-10,599 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 10,880 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019, קיטון של 281 מיליוני שקלים חדשים (3%). יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה ב-27,367 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 23,345 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019, גידול של 4,022 מיליוני שקלים חדשים (17%).

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: "טפחות סוכנות לביטוח")

טפחות סוכנות לביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. הרווח הנקי של טפחות סוכנות לביטוח במחצית הראשונה של שנת 2020, בניכוי הכנסות המימון נטו מעודפי המזומנים של החברה (להלן: "הרווח הנקי מפעילות שוטפת"), הסתכם ב-34 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 31 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. תשואת הרווח הנקי מפעילות שוטפת על ההון העצמי הגיעה במחצית הראשונה של שנת 2020 ל-5.9%, לעומת תשואה של 5.8% בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתית הבנק, תרמו לרווח הנקי של הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2020 כ-22 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 8 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. מזה רווח בסך 19 מיליוני שקלים חדשים במחצית הראשונה של שנת 2020 (5 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד), מפעילות מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ, הכולל הכנסה משיפוי שהתקבל מחברות ביטוח.

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V. (Netherlands) ("מזרחי החזקות בינלאומיות"), הרשומה בהולנד.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-0.4 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 0.6 מיליוני פרנקים שוויצרים ברבעון המקביל אשתקד. סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 30 ביוני 2020 הסתכם ב-117 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 121 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2019.

הכנסות הריבית והכנסות הריבית, נטו הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-0.8 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 1.1 מיליוני פרנקים שוויצרים בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה לפני מס הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-0.5 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 0.6 מיליוני פרנקים שוויצרים בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה לפני מס מנוכה מהשפעות שער חליפין הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-1.8 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2.0 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה ב-50 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 52 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2019. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה ב-64 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 65 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2019. יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה ב-77 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 80 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2019.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

כחלק מבחינת הפריסה הבינלאומית הכוללת של הבנק, נבחנת אפשרות למכירה של יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד.

השקעות במניות

הבנק מנהל השקעות נוסטרו במניות. מניות שבהן השקיע הבנק כאמור, מוצגות החל מיום 1 בינואר 2019, כמניות שאינן למסחר במסגרת תיק ניירות הערך של הבנק ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד.

חלק מההשקעות (אשר אינן סחירות ולא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. יתר ההשקעות (סחירות וקיים לגביהן שווי הוגן) מוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן ושינויים בשווי הוגן אשר טרם מומשו, מוכרים בדוח רווח והפסד.

השקעות הבנק במניות הסתכמו ליום 30 ביוני 2020 ב-162 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 157 ו-181 מיליוני שקלים חדשים ליום 30 ביוני 2019 וליום 31 בדצמבר 2019, בהתאמה. הפסדי הבנק נטו מהשקעות במניות, הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2020 ב-17 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח בסך 33 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ההפסד במחצית הראשונה נבע מירידת שווי מניות סחירות בשל ירידות בשוק ההון. לפרטים בדבר השקעה במניות שאינן למסחר ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.

סקירת הסיכונים

פרק זה כולל סקירה תמציתית וניתוח ההתפתחויות של הסיכונים העיקריים שהבנק נחשף אליהם. ככל שנדרש, יש לעיין בפרק זה ביחד עם פרק סקירת הסיכונים שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים לשנת 2019. דוח סיכונים מפורט הכולל את דרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ומידע נוסף על הסיכונים שניתן על פי המלצות העדה ליציבות פיננסית (FSB), מפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

התפתחויות בסיכונים ואופן ניהולם

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, סיכונים פיננסיים כגון: סיכונים שוק, ריבית בתיק הבנקאי ונדילות וסיכונים אשראי, וסיכונים שאינם פיננסיים ביניהם: סיכונים תפעוליים (כולל סיכון אבטחת מידע וסייבר וסיכונים טכנולוגיים) וסיכונים ציות ורגולציה. מדיניות ניהול ובקרת הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת החשיפה לסיכונים אלה.

תיאור הסיכונים

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל. סיכון האשראי הוא הסיכון המרכזי בפעילות התאגידים הבנקאיים. בבנק מוטו סיכון זה לפעילות האשראי הקמעונאי ובפרט האשראי לדיר, פעילות המאופיינת ברמת סיכון נמוכה יחסית. הבנק מנטר ומנהל את סיכונים תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים פנימיים להערכת דירוג האשראי של הלקוח. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

בתחום העסקי הבנק פועל תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו (ריכוזיות ענפית). הפעילות בתחום זה מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים וחברות הביטוח הממוקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים הדרישה הרגולטורית המזערית ליחס כסיסי הנדילות הינה 100%. הבנק נמצא ביחסי נדילות גבוהים, עם מרווחי ביטחון הולמים וכן במבנה מקורות יציב.

חשיפת הבנק לפעילות בחוץ לארץ היא נמוכה וכן, פעילותו בתחום השקעות הנוסטרו, אשר נועדה ברובה להשקעת עודפי הנדילות, הינה בנכסים איכותיים עם סיכון אשראי מזערי.

ההתפתחויות הטכנולוגיות והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצימות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכונים טכנולוגיים המידע וסיכונים אבטחת המידע והסייבר.

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא נחשף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת סיכונים אלה. ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע בראייה כוללת של פעילות הבנק בארץ ובשלוחות חוץ לארץ, באופן שוטף בהתאם להנחיות בנושא ניהול ובקרת סיכונים שקבע הפיקוח על הבנקים בהוראות ניהול בנקאי תקין, ובפרט, הוראה מספר 310 של בנק ישראל - "ניהול סיכונים", ובהתאם למסגרת שהותוותה בנדבך השני של באזל, כולל השינויים הנדרשים עם כניסת באזל III לתוקף.

דירקטוריון הבנק והועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו, כולל התווית אסטרטגית סיכון וקביעת תיאבון הסיכון בהתאמה לאסטרטגיה הכוללת של הבנק, וכן לפקח אחר עמידת הבנק בעקרונות ובתיאבון הסיכון שקבע.

הנהלת הבנק מחויבת לניהול שוטף של הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק, וליישום העקרונות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק לטיפול בסיכונים אלה.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הכרוכים בפעילותו, הנקבעים לפי סף מהותיות, המבוסס במונחי שיעור מההון של הבנק. עקרונות הטיפול בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופו, לרבות, תיאבון הסיכון, אופן המדידה, הניהול והמזעור של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים.

תיאור תיאבון הסיכון וניהול הסיכונים

תיאבון הסיכון מגדיר את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מעוניין ומסוגל לקחת על עצמו ומהווה קביעה ברמת-על. תיאבון הסיכון מגדיר היכן הבנק רוצה להימצא במונחים של תשואה (תמורה/תועלת) מול סיכון (עלות) במבט צופה פני עתיד. תיאבון הסיכון של הבנק נקבע לכל הסיכונים המהותיים באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות, כאשר המגבלות הכמותיות מוגדרות ברובן כשיעור של הון עצמי רובד 1 של הבנק. עבור מרבית הסיכונים נקבעו מגבלות למצב שוק רגיל, וכן למצב קיצון, וזאת בהסתמך על תוצאות תרחישי הקיצון השונים שעורך הבנק ובהתאם לאסטרטגיית הסיכון ועקרונות היסוד של התוכנית האסטרטגית והעסקית של הבנק ועל רמת הנדילות וההון הנדרשת לעמידה ביעדים האסטרטגיים. בכל שנה, מאותגר תיאבון הסיכון על ידי מנהל הסיכונים הראשי, ההנהלה והדירקטוריון, לנוכח היעדים העסקיים שנקבעו בתוכניות העבודה, בהתאם לתוכנית האסטרטגית, לפרופיל הסיכון ולתוצאות תהליך הערכת ניהול הסיכונים האיכותי שמבצעים המנהלים בבנק. התהליך נועד לבחון את רמת הסיכונים השונים והצפי לכיוון התפתחותם במהלך השנה העוקבת. כתוצאה מכך, נתמכת האסטרטגיה העסקית של הבנק על ידי מסגרת תיאבון סיכון מתאימה, תוך כדי ניטור שוטף של פרופיל הסיכון והתראה במקרה שפרופיל הסיכון מגיע לגבולות תיאבון הסיכון שנקבע.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

תרחישי קיצון

תרחישי קיצון הינם טכניקות לניהול סיכונים המשמשות להערכת החשיפה של הבנק לסיכונים, הן בראייה נוכחית והן בראייה צופה פני עתיד. תרחישי הקיצון מאפשרים הבנה של השפעת אירועי קיצון מסוגים שונים על יציבות הבנק. כמו כן, תרחישי הקיצון מהווים כלי נוסף, חשוב ומשלים לגישות, מדדים ומודלים במסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק. תוצאות תרחישי הקיצון משמשות את הבנק לאתגור תיאבון הסיכון ותכנון ההון, זיהוי מוקדי סיכון מהותיים וחולשות בתיק, ומהוות כלי תומך לקבלת החלטות עסקיות ואמצעי משלים למדידת סיכונים במודלים כמותיים לזיהוי סיכונים שאינם מזוהים במודל בשל מגבלות מובנות במודלים מסוג זה. לבנק מגוון רחב של מתודולוגיות לביצוע תרחישי קיצון, המחושבים על מנת לאמוד את פוטנציאל פגיעת הסיכונים השונים ביעדיו העסקיים והפיננסיים של הבנק.

השימושים העיקריים של תרחישי הקיצון והעקרונות לקביעתם מעוגנים במסמך מדיניות מסגרת כללית לניהול ובקרת סיכונים. הבנק עושה שימוש נרחב בתוצאות תרחישי הקיצון על מנת לאמוד את פוטנציאל פגיעת הסיכונים השונים ביעדיו העסקיים והפיננסיים, במסגרת תהליך תכנון ההון המהווה חלק ממסמך ה-ICAAP. תהליך ה-ICAAP בוחן האם לבנק די הון על מנת לעמוד בתוכנית האסטרטגית, המאוגדת על ידי שורה של תרחישי קיצון בדרגות חומרה שונות. תרחישי קיצון אלה פוגעים ברווחיות הבנק על ידי יצירת הפסדים פוטנציאליים לסיכונים המהותיים לפעילותו: אשראי, ריכוזיות אשראי, שוק וריבית בתיק הבנקאי, תפעולי לרבות אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים וסיכונים נוספים. דגש רב ניתן בתרחישי הקיצון על תיק המשכנתאות של הבנק ופעילות האשראי העסקית שלו. תוצאות תכנון ההון של הבנק, שהוגשו לבנק ישראל בחודש דצמבר 2019, אשר בוצעו על נתוני המחצית השנייה של שנת 2019, בהתבסס על תוכניות העבודה של הבנק והתוכנית האסטרטגית ולאופק תכנון של שלוש שנים, מצביעות על כך כי בידי הבנק כרית ספיקה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון הסיכונים הכרוכים בפעילות הבנק גם תחת אירועי קיצון.

הבנק ביצע תרחישים לאמידת השפעת משבר הקורונה והשינויים בפרמטרים המאקרו כלכליים על תוצאותיו העסקיות ויחסי ההון לאופק של 3 שנים. בתרחיש הקיצון תהליך ההתאוששות והחזרה לשגרה מתרחש רק ברבעון הראשון של שנת 2021. התוצאות מצביעות על יכולת הבנק לעמוד בהפסדים שעלולים להיווצר במצב קיצון ולשמר יחסי הון העולים על יחסי הון המזעריים הנדרשים על ידי הפיקוח על הבנקים שהופחתו זמנית בהתאמה לתקופת המשבר (לפירוט בדבר ההקלות בדרישות ההון ראה פרק הון, הלימות הון ומינוף לעיל).

כמו כן, הבנק ביצע תרחיש קיצון מערכתי – תרחיש קיצון אחיד שעורך הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית. תרחיש הקיצון מבוסס על התפרצות מחודשת של נגיף הקורונה ברבעון הרביעי לשנת 2020 והשבת המשק (בעוצמה פחותה). תוצאות התרחיש, שהועברו לבנק ישראל בסוף חודש יוני, מצביעות על יכולת הבנק לעמוד בהשפעות משבר הקורונה.

הערכת גורמי הסיכון

להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה-בינונית	
השפעה כוללת של סיכונים שוק	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	נמוכה-בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון נדילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון הלבנת הון ומימון טרור	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽¹⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי-עסקי ⁽²⁾	נמוכה-בינונית	מנהל כללי

(1) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

(2) האדרת הסיכון האסטרטגי-עסקי כוללת את תהליך תכנון ניהול ההון.

מידת ההשפעה של הסיכונים השונים בטבלה לעיל, נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת. הערכות אלה, נעשות על פי ניטור מדדי הסיכון הכמותיים השונים שקבע הבנק, כולל הצפי לכיוון התפתחותם וכן בהתבסס על הערכה איכותית של תהליכי ניהול הסיכונים, ואפקטיביות מעגלי הבקרה בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהל הסיכונים הראשי של הבנק ובהשתתפות כלל מנהלי הסיכונים של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020, חלה עלייה בפרופיל הסיכונים הכולל של הבנק, כתוצאה מעלייה בסיכון האשראי בעקבות השלכות מגפת הקורונה העולמית, שהחלה בישראל לקראת סוף חודש פברואר 2020, התעצמה במהלך חודש מרץ, והשפעותיה על הכלכלה בישראל ובעולם. השפעה זו נמשכה גם במהלך הרבעון השני של השנה. המדדים נמצאים במרחק סביר מתיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון ובהלימה לפעילות העסקית, על פי מתווה התוכנית האסטרטגית ותוכניות העבודה השוטפות. עם זאת, עדיין לא ניתן להעריך את מלוא ההשפעה של המשבר על איכות תיק האשראי של הבנק. הבנק בוחן את מדדי הסיכון באופן מתמיד ומתאימם ככל הנדרש לפעילות העסקית השוטפת, בכפוף ובהלימה לתיאבון הסיכון הכולל של הבנק לסיכונים השונים.

ברבעון הנוכחי הועלתה רמת הסיכון בתיק האשראי לדיור מרמה נמוכה לרמה נמוכה-בינונית בשל אי הוודאות המתמשכת לאור המשך התפתחות המשבר. על מנת לסייע ללקוחות להם משכנתא בבנק, אפשר הבנק ללקוחות לקבל דחיית תשלומים חלקית או מלאה לתקופה של עד 4 חודשים, והחל מחודש יולי בהתאם למתווה המורחב של בנק ישראל (לקוחות שכבר דחו תשלומים - הארכה נוספת עד 31 בדצמבר 2021; לקוחות שטרם דחו תשלומים - דחייה עד 6 חודשים). סכומי התשלומים שנדחו נפרסו מחדש ליתרת תקופת המשכנתא. הבנק מנסר באופן שוטף את הפעילות והיבטי הסיכון בנושא: סכום הגרייס, כמות הבקשות, תקופת הגרייסים, פרופיל הלווים, שיעור המימון ועוד. אחד הפרמטרים המהותיים לבחינת הסיכון הינו התנהגות הלווים בתום תקופת דחיית התשלום.

הבנק ממשיך לעקוב את התפתחות התנהגות הלווים עם סיום תקופת הדחיות בחודשים הבאים והיקפי המימוש של הארכת הדחיות על פי המתווה המעודכן של בנק ישראל. כמו כן פועל הבנק בתהליך חיתום המשכנתא, בהתאם להקלה של בנק ישראל לבחינת כושר החזר, בהתחשב ברמת ההכנסה לפני המשבר והצפי לחזרה למעגל העבודה בהמשך. לפרטים בדבר הלוואות הנמצאות בדחיית תשלומים, ושל האשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה, ראה פרק סיכון אשראי להלן.

רמת ההשפעה הכוללת של סיכון אשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות, עלתה ברבעון הראשון לשנת 2020 מרמה נמוכה-בינונית לרמה בינונית, ונותרה בינונית גם ברבעון השני של שנת 2020. העלייה ברמת הסיכון היא גם במגזר הפרטי, אך נבעה בעיקרה מהמגזר העסקי, ובדגש על העסקים הבינוניים והקטנים, בעקבות הירידה בפעילות המשקית כתוצאה מהסלת מגבלות הריחוק החברתי השונות על הענפים השונים במדינה. גורמי הסיכון המהותיים הינם העלייה החדה בשיעור האבטלה, האטה בפעילות המשק ובייחוד בענפי משק ייעודיים (כגון: תעופה, אופנה, בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל, תרבות הפנאי) שנפגעו, ותנודתיות בשווקים הפיננסיים שמשפיעים גם על שווי הביטחונות. גורמים אלה עלולים להביא לגידול בהיקף הלקוחות שייקלעו לקשיים לאורך זמן. הבנק מנהל ומנטר את סיכון האשראי שלו באופן הדוק ונקט בפעולות אקטיביות בהתאמה למצב, על מנת לסייע ללקוחות לצלוח את תקופת המשבר ולצמצם את הסיכון לכשל, תוך שמירה על מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק. במסגרת צעדים אלה אושרה כאמור דחייה של מספר חודשים בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר; אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני; הועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית. לנתונים כמותיים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

אחד הפרמטרים המהותיים לבחינת הסיכון הינו התנהגות הלווים בתום תקופת דחיית התשלום. בכ-60% מיתרת הלוואות שמועד התשלום בהן חל בימים אלה, לא התבקשה דחייה נוספת והלקוחות חוזרים לשלם. מאינדיקציות ראשונות שהתקבלו בגין לווים שחזרו לשלם, שמועד פירעון הלוואות שלהם חל בתחילת חודש אוגוסט 2020, עולה כי למעט חריגים בהיקף זניח כלל התשלומים כובדו. נתון זה מצביע על מגמה חיובית של חזרה למעגל העבודה.

הערכת כלל גורמי הסיכון, למעט סיכון האשראי (כולל תיק האשראי לדיור) כאמור, נותרה ללא שינוי מהערכת הסיכון בסוף שנת 2019.

ככלל סיכונים בעלי רמות סיכון שאינן נמוכות, נובעים מסיכון מובנה בפעילות הבנק, והם בהלימה לעקרונות תיאבון הסיכון שהוגדר.

הסיכון הטכנולוגי וסיכויי אבטחת מידע וסייבר, הינם מביני הסיכונים המהותיים בבנק, ופוטנציאל הנזק מהתמששות סיכונים אלה, עלול להיות משמעותי בשגרה ועל אחת כמה וכמה בשעת חירום. הפעילות בזמן המשבר נוהלה באופן ממוקד, תוך ריכוז כלל הכוחות למתן השירות הנדרש לבנק, בצרכים שהשתנו במהלך הדרך, ונקיטת מירב הצעדים לצמצום ככל הניתן את הסיכונים הפוטנציאליים. בפועל לא חלו אירועים מהותיים בתחם הטכנולוגי ובנושא אבטחת מידע וסייבר.

רמת סיכון הנזילות נותרה ברבעון השני ברמה נמוכה-בינונית. בחודש פברואר 2020, העלה הבנק את רמת הכוננות לכוננות מוגברת בשל החשש מהתפשטות נגיף הקורונה והירידות החדות שנרשמו בבורסות, ובתחילת חודש מרץ הועלתה רמת הכוננות בנזילות ממוגברת לצהובה, רמת כוננות הכוללת צעדים אופרטיביים אשר נועדו להבטיח כי הבנק שומר על רמת נזילות נאותה בעתות משבר, וזאת בשל המשך התפשטות נגיף הקורונה והמשך הירידות החדות בבורסות בעולם ובפרט בישראל. רמת הכוננות כוללת צעדים אופרטיביים שנועדו להבטיח כי הבנק שומר על רמת נזילות נאותה בעתות משבר. רמת הכוננות ירדה חזרה למוגברת במחצית חודש מאי, עם תהליך החזרה לשגרה. במהלך תקופה זו הבנק מבצע מעקב שוטף (כולל תוך יומי) אחר אינדיקטורים כמותיים ואיכותיים (פנימיים וחיצוניים), וכן בחינה מדי יום של מספר תרחישי לחץ לטווחי זמן שונים - בכל התרחישים רמת הנזילות נאותה והבנק עומד בכל המגבלות הפנימיות.

רמת סיכון המוניטין נותרה ברבעון השני ברמה נמוכה, הבנק ממשיך ומנטר את הנושא באופן שוטף ולא ניכרת השפעה מהותית על סיכון המוניטין של הבנק.

הבנק בוחן באופן שוטף את השלכות המשבר על רמת הסיכון האסטרטגי-עסקי. בשלב זה ולאור חוסר הוודאות, לא ניתן להעריך את מלוא השלכות המשבר על פעילות הבנק. הבנק פועל במתווה תוכנית אסטרטגית חמש שנתית שאושרה בנובמבר 2016, לשנים 2017-2021, תוכנית שיעדיה הושגו כבר בדוחות הכספיים של שנת 2019, ולפיכך הונחה על ידי דירקטוריון הבנק להיערך לתוכנית אסטרטגית חדשה לשנים 2021-2025. לאור משבר הקורונה ואי הוודאות השוררת ידון דירקטוריון הבנק בתוכנית אסטרטגית חדשה לקראת סוף שנת 2020. מועד זה יכול שיתעדכן בהמשך, בהתאם להתפתחויות במשק.

הבנק מקיים תהליכי זיהוי ומדידה של סיכונים על ידי שימוש במגוון שיטות ומתודולוגיות לאמידת רמות הסיכון והחשיפה שלו לסיכונים השונים במהלך עסקים רגילי ובתרחישי קיצון.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020, וכן דוח הסיכונים לשנת 2019 המפורסמים באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

סיכון אשראי

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון אשראי הוא הסיכון שלווה או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים, סיכונים אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכונים האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון: סיכון השוק והריבית, סיכון הנזילות, סיכונים ציות וסיכונים נוספים.

רמת ההשפעה הכוללת של סיכון האשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות עלתה ברבעון הראשון של שנת 2020 מרמה נמוכה-בינונית לרמה בינונית, ונותרה בינונית גם ברבעון השני של 2020, כמו כן רמת הסיכון בתיק ההלוואות לדיור עלתה ברבעון הנוכחי מרמת סיכון נמוכה לרמת סיכון נמוכה-בינונית לאור אי הוודאות המתמשכת.

התפשטות משבר הקורונה

משבר הקורונה הפוקד את העולם כולו, ואת ישראל בתוכו, מוביל להשלכות הנוגעות במישורן לסיכון האשראי בבנק. ראה גם פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

הבנק נקט בשורה ארוכה של צעדים על מנת לתת מענה מידי לצרכים שנוצרו כתוצאה מהמצב החל במענה תפעולי ללקוחות וכלה בהתאמות במדיניות חיתום האשראי וסיכונים האשראי.

על מנת לסייע ללקוחות לצלוח את תקופת המשבר ולצמצם את הסיכון לכשל, תוך שמירה על מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, נקט הבנק בשורה של צעדים, אשרה דחייה של מספר חודשים בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר; אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני; הועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית כמפורט להלן, לפרטים בדבר היקף החובות ששוננו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי נגיף הקורונה, והיקף ההלוואות שהועמדו במסגרת הקרן בערבות המדינה, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

בהמשך לפניית הפיקוח על הבנקים מיום 2 באפריל 2020, פעל הבנק, יחד עם כלל המערכת הבנקאית, במטרה לתמוך ביכולת העסקים ומשקי הבית לצלוח את המשבר, ולהמשיך לספק אשראי ללווים בכלל המגזרים במשק, תוך קיום תהליך חיתום אשראי אחראי, אך ללא הקשחה מיותרת של תנאי החיתום.

הבנק מנהל ומנטר את סיכון האשראי באופן הדוק, בין היתר באמצעות פעילות שוטפת של פורומים בראשות המנהל הכללי ובראשות מנהל החטיבה העסקית, ובהשתתפות מנהל החטיבה לבקרת הסיכונים ונציגי החטיבות העסקיות. בנוסף, מתקיימות הערכות מצב חטיבתיות שוטפות. במסגרת ישיבות אלו מבוצעת ניטור פרטני של ענפי משק בעלי חשיפה גבוהה למשבר, ומתקיים מעקב אחר מדדים מרכזיים שנקבעו ואחר לקוחות ספציפיים שהשפעה של המשבר עליהם משמעותית ביותר. היחידות העסקיות נמצאות בקשר הדוק ושוטף עם הלקוחות בכדי לאמוד את מצבם העסקי והשלכות המשבר עליהם, במטרה לסייע למגזר העסקי בהתמודדות עם הקשיים והאתגרים הנובעים ממשבר זה, תוך שמירה על איזונים ומזעור סיכונים האשראי.

ניתוח ההתפתחות באיכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).

נכון ליום 30 ביוני 2020 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל.

לפרטים נוספים בדבר חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ראה פרק סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019.

לווים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 30 ביוני 2020 (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
1.	שירותים פיננסיים	40	1,250	1,290
2.	שירותים פיננסיים	1,037	200	1,237
3.	שירותים פיננסיים	17	1,219	1,236
4.	תעשייה וחרושת	-	1,095	1,095
5.	בינוי ונדל"ן	274	653	927
6.	תעשייה וחרושת	-	889	889

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

- אשראי למטרת עסקה הונית יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:**
 - אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מביניהם.
 - אשראי למימון רכישת זכויות הוניות בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
 - אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה ההונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות ההוניות שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:

- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המונפק של הלווה (לרבות תוכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
- רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
- חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.

עסקה הונית לעניין מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

- מימון לחברות ממונפות** - הינו מתן אשראי מהותי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או הייחודית למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דירוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנים בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לווה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית בפורום מימון ממונף, בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לבקרת סיכונים והחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי, בו נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:

אשראי למטרת עסקאות הוניות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר	30 ביוני 2019			30 ביוני 2020			ענף משק של הנרכשת
	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2019	
מידע ותקשורת	-	-	-	78	26	52	-
מסחר	-	153	-	150	-	150	-
סך הכל	-	153	-	228	26	202	-

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר	30 ביוני 2019			30 ביוני 2020			ענף משק של הלווה
	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2019	
תעשייה וחרושת	-	-	-	1	71	1	70
בינוי ונדל"ן	-	355	-	368	-	368	-
מים	16	76	40	36	-	-	-
מסחר	22	500	88	412	-	281	60
תחבורה ואחסנה	-	-	-	-	-	-	-
מידע ותקשורת	-	131	86	45	-	127	90
שירותים פיננסיים	3	124	-	124	4	156	-
שירותים עסקיים ואחרים	-	-	-	-	-	-	-
שירותים ציבוריים וקהילתיים	-	142	8	134	-	91	5
סך הכל	41	1,328	222	1,106	5	1,094	156

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

התפתחויות בסיכון אשראי בעייתי

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי כולל 31 בדצמבר 2019	סיכון אשראי כולל 30 ביוני 2019	סיכון אשראי כולל 30 ביוני 2020	
1,328	1,183	1,466	סיכון אשראי בעייתי:
242	151	332	סיכון אשראי פגום
1,476	1,407	1,432	סיכון אשראי נחות
833	726	829	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - לדיור
			סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - אחר
3,879	3,467	4,059	סך הכל סיכון אשראי בעייתי

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
0.6	0.6	0.6	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי לציבור
1.7	1.5	1.7	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי שאינו לדיור
3.0	2.7	3.1	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיור
0.7	0.7	0.7	שיעור יתרת האשראי לדיור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר
1.4	1.3	1.4	מיתרת האשראי לציבור ⁽¹⁾⁽²⁾
			שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

(1) שיעור זה שאינו לדיור זנית.

(2) יתרת האשראי בפיגור לפני הפרשה לעומק הפיגור.

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

להלן נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסיוע ללקוחות על רקע משבר הקורונה (במיליוני שקלים חדשים):

פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, חובות שנמצאים לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽¹⁾ חובות לא בעייתיים התשלומים ⁽²⁾		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים יתרת החוב		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות יתרת החוב אשר נמצאים בדחיית תשלומים יתרת החוב		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות יתרת החוב אשר נמצאים בדחיית תשלומים יתרת החוב		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות יתרת החוב אשר נמצאים בדחיית תשלומים יתרת החוב		
פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, חובות שנמצאים לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽¹⁾ חובות לא בעייתיים התשלומים ⁽²⁾	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים יתרת החוב	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות יתרת החוב אשר נמצאים בדחיית תשלומים יתרת החוב	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות יתרת החוב אשר נמצאים בדחיית תשלומים יתרת החוב	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות יתרת החוב אשר נמצאים בדחיית תשלומים יתרת החוב	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות יתרת החוב אשר נמצאים בדחיית תשלומים יתרת החוב	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות יתרת החוב אשר נמצאים בדחיית תשלומים יתרת החוב	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות יתרת החוב אשר נמצאים בדחיית תשלומים יתרת החוב	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות יתרת החוב אשר נמצאים בדחיית תשלומים יתרת החוב	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות יתרת החוב אשר נמצאים בדחיית תשלומים יתרת החוב	
945	12	385	387	-	-	-	-	38	387	ליום 10 באוגוסט 2020
426	63	77	138	1	4	1	1	74	144	עסקים גדולים
2,745	349	1,072	1,347	24	113	6	33	5,131	1,517	עסקים בינוניים
-	21	692	715	4	8	1	5	13,422	732	עסקים קטנים
-	7,381	13,425	21,326	119	300	-	428	31,388	22,173	אנשים פרטיים
4,116	(3)7,825	(3)15,651	23,913	148	425	8	468	50,053	24,953	סך הכל ליום 10/08/2020
774	11	296	465	-	-	-	5	63	470	ליום 30 ביוני 2020
362	1	325	317	1	16	1	4	182	338	עסקים גדולים
2,323	24	2,400	2,452	39	148	17	41	9,744	2,681	עסקים בינוניים
-	5	807	836	5	-	4	6	15,070	846	עסקים קטנים
-	129	35,420	35,686	161	320	-	531	(2)53,208	36,698	אנשים פרטיים
3,459	(3)170	(3)39,247	39,757	205	483	21	587	78,267	41,033	סך הכל ליום 30/06/2020
-	(3)20	(3)29,690	31,390	66	230	5	296	54,234	31,981	סך הכל ליום 31/03/2020

(1) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחייה אשר לה הלווה זכאי לפי כל דין.

(2) מספר לווים.

(3) לא כולל חובות שסווגו כבעייתיים (בעמודה נפרדת) וחובות שקיבלו דחייה לתקופות קצרות יותר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

הבנק נקט בשורה ארוכה של צעדים על מנת לתת מענה מידי לצרכים שנוצרו כתוצאה מהמצב החל במענה תפעולי ללקוחות וכלה בהתאמות במדיניות חיתום האשראי וסיכוני האשראי, ובהמשך לפניית הפיקוח על הבנקים מיום 2 באפריל 2020, פעל הבנק, יחד עם כלל המערכת הבנקאית, במטרה לתמוך ביכולת של העסקים ומשקי הבית לצלוח את המשבר, ולהמשיך לספק אשראי ללווים בכלל המגזרים במשק, תוך קיום תהליך חיתום אשראי אחראי, אך ללא הקשחה מיותרת של תנאי החיתום. בין יתר הפעולות שביצע הבנק, אושרה דחייה של עד 4 חודשים בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר, לרבות הארכות נוספות בדחייה במקרי הצורך: הארכה נוספת עד לסוף שנת 2020 ללקוחות שכבר דחו תשלומים, ודחייה של עד 6 חודשים גם ללקוחות שטרם דחו תשלומים. אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני, והועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית.

הטבלה לעיל מציגה את היקף החובות שבגינם ניתנה דחיית-תשלומים, בחלוקה בין בעייתיים לתקינים. מוצגת גם התפלגות החובות בהתאם למשך הדחייה שאושר להן (ממועד אישור הדחייה המקורי): דחייה של 3-6 חודשים, ודחייה של למעלה מ-6 חודשים. יתרת החובות קיבלו דחייה לתקופות מקוריות קצרות יותר. הנתונים ליום 31 ביולי 2020 כוללים בעמודה של "דחייה של יותר מ-6 חודשים" חובות שקיבלו במקור דחייה לתקופה קצרה יותר, ושבמהלך חודש יולי קיבלו הארכה, כך שהדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים.

היקף האשראי לדירור שניתנה בגינו דחיית תשלומים הגיע ביום 30 ביוני 2020 לכ-36.7 מיליארדי שקלים חדשים. הבנק מאפשר ללווים, כאמור, להאריך את תקופת הדחייה עד סוף שנת 2020 או לפנות ולקבל דחייה של עד 6 חודשים אם זו פנייתם הראשונה, בהתאם למתווה בנק ישראל. מתוך סך האשראי שהיה בדחייה, נכון ליום 10 באוגוסט 2020, לכ-7 מיליארדי שקלים חדשים ניתנה דחייה נוספת (מרביתם עד תום שנת 2020). לווים שהיקף חובם מסתכם בכ-14 מיליארדי שקלים חדשים ויתרו על הצעת הבנק לדחייה נוספת של התשלומים, ואמורים לחזור ולפרוע את ההלוואות כסדרן החל מחודש אוגוסט 2020, וללווים שהיקף חובם כ-16 מיליארדי צפויה הדחייה להסתיים במהלך החודשים ספטמבר-דצמבר 2020, אם לא יבקשו דחייה נוספת עד למועד התשלום. נציין, כי בכ-60% מיתרת ההלוואות שמועד התשלום בהן חל בימים אלה, לא התבקשה דחייה נוספת והלקוחות חוזרים לשלם. מאינדיקציות ראשונות שהתקבלו בגין לווים שחזרו לשלם, שמועד פירעון ההלוואות שלהם חל בתחילת חודש אוגוסט 2020, עולה כי למעט חריגים בהיקף זניח כלל התשלומים כובדו.

באשראי המסחרי, אושרה נכון ל-30 ביוני 2020 דחיית תשלומים ללקוחות עם היקף אשראי של כ-4.3 מיליארדי שקלים חדשים, מהם חזרו לשלם לקוחות עם יתרת אשראי של כ-1.5 מיליארדי שקלים חדשים, ונכון ליום 10 באוגוסט 2020 נותרה דחייה לסך של כ-2.8 מיליארדי שקלים חדשים. היקף האשראי שניתנו בגינו הארכות לתקופה העולה על 6 חודשים מגיע ליום 10 באוגוסט 2020 לכ-445 מיליוני שקלים חדשים בלבד.

ניתוח השינויים בחובות פגומים

חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש להלן תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש (במיליוני שקלים חדשים):

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020
מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי
1,132	142	1,274	964	137	1,101	964	137	1,101	1,101
334	34	368	249	23	272	706	101	807	807
(26)	(2)	(28)	(16)	-	(16)	(83)	(19)	(102)	(102)
(96)	(10)	(106)	(65)	(11)	(76)	(117)	(20)	(137)	(137)
(162)	(11)	(173)	(178)	(26)	(204)	(412)	(72)	(484)	(484)
50	5	55	35	8	43	74	15	89	89
1,232	158	1,390	989	131	1,120	1,132	142	1,274	1,274

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020
מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי
266	65	331	290	58	348	290	58	348	348
111	21	132	43	25	68	62	45	107	107
(1)	-	(1)	(5)	-	(5)	(6)	(1)	(7)	(7)
(38)	(8)	(46)	(10)	(10)	(20)	(19)	(17)	(36)	(36)
(16)	(13)	(29)	(25)	(10)	(35)	(75)	(20)	(95)	(95)
16	2	18	10	-	10	14	-	14	14
338	67	405	303	63	366	266	65	331	331

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי הבעייתי ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

ניתוח הפרשה להפסדי אשראי

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 - הפרשה להפסדי אשראי

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור	אשראי לציבור פרטי אחר	אשראי לציבור לדיור	אשראי מסחרי	
2,068	3	2,065	293	731	1,041	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
270	(1)	271	45	53	173	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(79)	-	(79)	(24)	(1)	(54)	מחיקות חשבונאיות נטו
2,259	2	2,257	314	783	1,160	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019 -

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור	אשראי לציבור פרטי אחר	אשראי לציבור לדיור	אשראי מסחרי	
1,684	2	1,682	265	651	766	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
99	(1)	100	24	11	65	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(64)	-	(64)	(24)	(2)	(38)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,719	1	1,718	265	660	793	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור	אשראי לציבור פרטי אחר	אשראי לציבור לדיור	אשראי מסחרי	
1,813	1	1,812	273	674	865	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
615	1	614	84	118	412	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(169)	-	(169)	(43)	(9)	(117)	מחיקות חשבונאיות נטו
2,259	2	2,257	314	783	1,160	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור	אשראי לציבור פרטי אחר	אשראי לציבור לדיור	אשראי מסחרי	
1,677	4	1,673	263	644	766	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
175	(3)	178	51	19	108	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(133)	-	(133)	(49)	(3)	(81)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,719	1	1,718	265	660	793	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
0.9	0.8	1.0	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.7	0.7	0.8	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
מחצית ראשונה ⁽¹⁾			
שנת 2019	2019	2020	
0.2	0.2	0.6	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	0.2	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.2	0.2	0.6	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
0.5	0.5	1.4	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור ⁽²⁾
0.1	0.1	0.2	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו

(1) מחושב על בסיס שנתי.

(2) השיעור בגין הלוואות לדיור הינו זניח.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדירור)⁽¹⁾

מגזר משקי הבית הינו מנוע צמיחה מרכזי ומהווה חלק משמעותי מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2021-2017. מגזר זה מאופיין ברמת פיזור גבוהה - הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. מיתון בפעילות הריאלית מהווה גורם סיכון עיקרי בפעילות משקי הבית ועלייה בשיעור האבטלה עלולה להגדיל את היקף הלקוחות שייקלעו לקשיים.

מדיניות האשראי ונהלי העבודה לעניין מתן אשראי, לרבות ללקוחות פרטיים, כוללים הנחיות וקווים מנחים לעניין חיתום אשראי והתאמתו לצרכי הלקוח וליכולת החזר שלו: בחינת מטרות האשראי, שיעור המימון המבוקש, תקופת ההלוואה, ניתוח כושר החזר ומקורות החזר של הלקוח ביחס לכלל חביותיו. זאת, תוך בחינת פרמטרים כלכליים שונים של הלקוח ובהתבסס בין השאר על הכנסה קבועה⁽²⁾ של הלקוח, פאסיבה משועבדת או פנויה, הכרות וניסיון העבודה המצטבר עמו.

הבנק עוקב באופן רציף אחרי רמת הסיכון בתיק האשראי לפרטיים, בין השאר באמצעות מודל פנימי לדירוג אשראי ללקוחות פרטיים; מעקב, ניטור וניתוח של ההוצאות בגין הפסדי אשראי; וכן באמצעות ביצוע מבחני קיצון מגוונים ובהם מבחני קיצון בהתאם להנחיות בנק ישראל, הכוללים תרחישים כגון מיתון במשק, גידול משמעותי בשיעורי האבטלה ועלייה ברמת הריבית. לפרטים בדבר ניהול סיכון האשראי בעקבות משבר הקורונה, ראה פרק סיכון אשראי ופרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

להלן פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	
			חובות
1,786	2,143	2,133	יתרות עובר ושב
3,546	3,824	3,973	יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
558	814	671	הלוואות לרכב - ריבית משתנה
960	763	926	הלוואות לרכב - ריבית קבועה
12,279	11,996	12,515	הלוואות ואשראי אחר - ריבית משתנה
237	213	258	הלוואות ואשראי אחר - ריבית קבועה
19,366	19,753	20,476	סך הכל חובות (אשראי מאזני)
			מסגרות לא מנוצלות, ערבביות והתחייבויות אחרות
4,546	4,079	4,172	מסגרות עובר ושב לא מנוצלות
7,170	6,496	6,627	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
176	226	187	ערבביות
53	33	33	התחייבויות אחרות
11,945	10,834	11,019	סך הכל מסגרות לא מנוצלות, ערבביות והתחייבויות אחרות (אשראי חוץ מאזני)
31,311	30,587	31,495	סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים
			מזה:
394	538	469	הלוואות בולט/בלון ⁽³⁾
			תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי⁽⁴⁾
			תיק נכסים פיננסיים:
3,468	3,518	3,723	פקדונות
176	216	219	ניירות ערך
307	356	328	נכסים כספיים אחרים
854	842	880	בטוחות אחרות ⁽⁵⁾
4,805	4,932	5,150	סך הכל תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי

(1) כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 451.

(2) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

(3) הלוואות בהן ניתן גרייס על הקרן לתקופה של מעל שנה.

(4) הסכומים המוצגים הינם תיק הנכסים הפיננסיים ובטוחות אחרות עד לגובה חובות הלקוח, בלבד.

(5) הביטחונות הינם לאחר מקדם בטחון בהתאם למקדמי הבנק הנלקחים בחשבון בעת מתן האשראי. עיקר הקיטון נובע מעדכון כלפי מטה של מקדמי הביטחון של כלי רכב וגיל הרכב המרבי הנלקח בחישוב השווי לביטחון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

להלן פילוח לפי גודל חבות הלווה⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)
סיכון אשראי כולל	מספר לווים	סיכון אשראי כולל	מספר לווים	סיכון אשראי כולל	מספר לווים	
632	288,830	622	292,876	658	303,262	עד 10
1,280	89,176	1,272	88,510	1,307	89,903	מעל 10 עד 20
3,409	118,756	3,372	117,542	3,474	120,015	מעל 20 עד 40
7,100	124,993	6,939	122,376	7,156	125,459	מעל 40 עד 80
8,860	82,664	8,654	80,776	8,773	81,476	מעל 80 עד 150
8,324	41,128	8,051	39,960	8,157	40,122	מעל 150 עד 300
1,890	3,999	1,677	3,621	1,786	4,019	מעל 300
31,495	749,546	30,587	745,661	31,311	764,256	סך הכל

(1) מספר הלווים הינו לפי סך סיכון האשראי המאזני והחזן מאזני.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה⁽⁴⁾ בחשבון:

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	גובה הכנסה
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
7.8	1,601	6.8	1,350	10.7	2,073	חשבוניות ללא הכנסה קבועה לחשבון
26.4	5,402	25.4	5,008	26.2	5,076	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח
37.9	7,768	36.6	7,237	37.3	7,231	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח
27.9	5,705	31.2	6,158	25.8	4,986	גבוהה מ-20 אלפי ש"ח ומעלה
100	20,476	100	19,753	100	19,366	סך הכל

(1) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנותרת לפירעון⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	תקופה לפירעון
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
25.5	3,669	25.5	3,517	25.0	3,512	עד שנה
33.4	4,805	33.7	4,644	33.4	4,682	מעל שנה ועד 3 שנים
18.4	2,640	18.1	2,502	18.6	2,616	מעל 3 שנים ועד 5 שנים
10.5	1,513	10.6	1,467	10.6	1,490	מעל 5 שנים ועד 7 שנים
12.2	1,743	12.1	1,656	12.4	1,734	מעל 7 שנים ⁽²⁾
100	14,370	100	13,786	100	14,034	סך הכל

(1) ללא עו"ש וכרטיסי אשראי.

(2) בעיקר הלוואות לשכירים עובדי מדינה, בהן החזר ההלוואה מנוכה באופן ישיר מהשכר של הלקוח ורמת הסיכון בהן נמוכה באופן משמעותי מהלוואות דומות לאותה תקופה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

להלן פרטים על סיכון אשראי בעייתי לאנשים פרטיים לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31		ליום 30		ליום 30		ליום 30		ליום 30	
ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020
סיכון אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי ⁽⁴⁾
חץ מאזני	חץ מאזני	חץ מאזני	חץ מאזני	חץ מאזני	חץ מאזני	חץ מאזני	חץ מאזני	חץ מאזני	חץ מאזני
234	3	231	229	4	225	233	3	230	יתרת סיכון אשראי בעייתי
0.74%	0.03%	1.13%	0.75%	0.04%	1.14%	0.74%	0.03%	1.19%	שיעור סיכון אשראי בעייתי ⁽²⁾

(1) אשראי מאזני וחץ מאזני לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.

(2) היחס בין סיכון האשראי הבעייתי לסך סיכון האשראי לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

להלן שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים):

מחצית ראשונה 2019	מחצית ראשונה 2020	מחצית ראשונה 2020
0.49%	0.52%	0.87%

שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים

נתוני סיכון אשראי לאנשים פרטיים מראים כי :

- סך החובות לאנשים פרטיים (אשראי מאזני) קטנו בשיעור של 2.7% לעומת 30 ביוני 2019 וקטנו בשיעור של 6.1% לעומת 31 בדצמבר 2019, בעיקר עקב גידול בהלוואות ואשראי אחר.
- לא חלו שינויים מהותיים בהתפלגות החובות לאנשים פרטיים במחצית הראשונה של שנת 2020.

ליום 30 ביוני 2020:

9.2%	חשבונות עובר ושב
18.3%	כרטיסי אשראי
7.8%	הלוואות לרכב
64.7%	הלוואות ואשראי אחר

- כנגד 25% מסך כל החובות (אשראי מאזני) ליום 30 ביוני 2020, קיימים נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות, בחשבון הלקוח (שיעורים דומים ליום 30 ביוני 2019 וליום 31 בדצמבר 2019).

לאור מאפייני הסיכון במגזר, שיעור ההפרשה הקבוצתית האיכותית לאנשים פרטיים הינו גבוה ביחס למגזרים האחרים, וזאת בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל

פעילות האשראי בענף זה מהווה רכיב משמעותי בפעילות האשראי של החטיבה העסקית. במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מוקדמת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלבנטיים. במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממונים, הן לפני העמדת האשראי, והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויות האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבנייה. כמו כן, קבע הבנק מדיניות וכללים למימון עסקאות נדל"ן מסוגים אחרים כגון מימון נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, פיני בינוי, תמ"א 38 ועוד.

יצוין, כי גם בתקופת משבר הקורונה ישנה פעילות בענף, המוגדר כחיוני למשק, אם כי לא בהיקף כבימי שגרה.

להלן פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן (במיליוני שקלים חדשים):

30 ביוני 2020						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי כולל בעייתי	סיכון אשראי כולל בעייתי אחר ⁽⁴⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני
בביטחון נדל"ן בישראל:						
9,759	15,306	25,065	24	20	82	37
6,427	1,057	7,484	60	364	61	2
16,186	16,363	32,549	84	384	143	39
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
2,552	3,650	6,202	124	63	46	22
18,738	20,013	38,751	208	447	189	61
מזה: מיעוד לליווי פרויקטים						
8,702	14,212	22,914	22	15	76	37
30 ביוני 2019						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי כולל בעייתי	סיכון אשראי כולל בעייתי אחר ⁽⁴⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני
בביטחון נדל"ן בישראל:						
9,285	12,867	22,152	23	8	81	28
5,451	1,257	6,708	43	372	32	2
14,736	14,124	28,860	66	380	113	30
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
2,694	2,904	5,598	129	51	42	12
17,430	17,028	34,458	195	431	155	42
מזה: מיעוד לליווי פרויקטים						
9,033	11,852	20,885	1	15	77	32
31 בדצמבר 2019						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי כולל בעייתי	סיכון אשראי כולל בעייתי אחר ⁽⁴⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני
בביטחון נדל"ן בישראל:						
9,518	16,332	25,850	30	51	74	34
6,083	1,171	7,254	80	362	47	2
15,601	17,503	33,104	110	413	121	36
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
2,104	2,998	5,102	117	55	38	18
17,705	20,501	38,206	227	468	159	54
מזה: מיעוד לליווי פרויקטים						
8,606	14,224	22,830	13	61	73	35

- (1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור - פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לוה.
- (2) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לוה.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין הציבור שהינו נחות או בהשגחה מיוחדת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

להלן פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס (במיליוני שקלים חדשים):

31	31	31	30 ביוני 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	30 ביוני 2020	30 ביוני 2020	
בדצמבר 2019	בדצמבר 2019	בדצמבר 2019	סיכון 2019	סיכון 2019	סיכון 2019	סיכון 2020	סיכון 2020	סיכון 2020	
אשראי ⁽¹⁾	אשראי ⁽¹⁾	אשראי ⁽¹⁾	אשראי ⁽¹⁾	אשראי ⁽¹⁾	אשראי ⁽¹⁾	אשראי ⁽¹⁾	אשראי ⁽¹⁾	אשראי ⁽¹⁾	
חוץ מאזני כולל	חוץ מאזני כולל	מאזני	כולל	חוץ מאזני כולל	מאזני	כולל	חוץ מאזני כולל	מאזני	
ביטחון נדל"ן בישראל									
נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:									
4,397	539	3,858	6,425	1,222	5,203	4,711	623	4,088	קרקע גולמית
22,523	15,557	6,966	16,999	11,658	5,341	21,706	14,797	6,909	נדל"ן בתהליכי בנייה
6,184	1,407	4,777	5,436	1,244	4,192	6,132	943	5,189	נדל"ן שבנייתו הושלמה
33,104	17,503	15,601	28,860	14,124	14,736	32,549	16,363	16,186	סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן בישראל
5,102	2,998	2,104	5,598	2,904	2,694	6,202	3,650	2,552	שאינו בביטחון נדל"ן בישראל
38,206	20,501	17,705	34,458	17,028	17,430	38,751	20,013	18,738	סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לוח.

נתוני סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן ליום 30 ביוני 2020 מראים כי כ-46.4% מסיכון האשראי המאזני וכ-71.0% מסיכון האשראי החוץ מאזני מיועד ללווי פרויקטים סגורים בנדל"ן, ברובם המכריע לבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ, חיפה, באר שבע וירושלים. רוב האשראי החוץ מאזני נובע מערבוביות חוק המכר לרוכשי דירות. מרבית סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי. יצוין כי לחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, ניירות ערך ועוד. חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 30 ביוני 2020, כמוצג להלן (סיכון אשראי לפי ענפי משק), הינו 13.9%. יצוין כי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, שיעור החבות של ענף משק בינוי ונדל"ן (לצורך חישוב ריכוזיות ענפית) הינו 10.8% (שיעור זה אינו כולל התחייבויות, לרבות מותנות למתן אשראי או להוצאת ערבות וכן סכומי ערבויות חוק מבר בגין רכש הבנק פוליטת ביטוח).

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד
ליום 30 ביוני 2020
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	סיכון אשראי כולל (1)	סיכון אשראי כולל (1)	סיכון אשראי כולל (1)								
											חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	סיכון אשראי כולל (1)	סיכון אשראי כולל (1)	סיכון אשראי כולל (1)		
חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	חובות (2)	
10	-	2	7	17	716	967	17	23	927	967								
25	-	21	69	99	300	674	99	-	575	674								
196	9	50	304	504	5,913	10,833	504	292	10,143	10,939								
31	(2)	8	111	164	1,140	1,675	164	105	1,407	1,676								
209	15	41	147	230	13,880	33,441	230	1,222	32,006	33,458								
41	(3)	8	61	425	4,836	5,272	425	173	4,695	5,293								
8	2	2	-	12	1,581	2,666	12	33	2,912	2,957								
243	48	87	340	406	9,829	12,504	406	670	11,562	12,638								
47	6	24	33	78	1,316	1,691	78	188	1,425	1,691								
36	4	22	23	78	1,250	1,699	78	53	1,673	1,804								
15	11	16	12	16	819	1,337	16	83	1,254	1,353								
119	4	41	133	135	5,907	12,732	135	10	14,108	14,253								
96	19	45	67	149	3,471	5,064	149	167	4,755	5,071								
17	2	4	19	26	2,203	2,741	26	227	2,496	2,749								
1,062	117	363	1,215	2,175	52,021	91,621	2,175	3,141	88,531	93,847								
782	9	118	68	1,500	140,336	153,983	1,500	827	151,656	153,983								
314	43	84	90	233	19,366	31,304	233	374	31,057	31,664								
2,158	169	565	1,373	3,908	211,723	276,908	3,908	4,342	271,244	279,494								
-	-	-	-	-	570	622	-	-	1,606	1,606								
-	-	-	-	-	3	3	-	-	6,661	6,661								
2,158	169	565	1,373	3,908	212,296	277,533	3,908	4,342	279,511	287,761								
פעילות לזרים בארץ																		
פעילות לזרים בחוץ לארץ																		
99	-	49	93	151	4,815	6,955	151	32	6,846	7,029								
2	-	1	-	-	9,254	9,317	-	-	10,284	10,284								
-	-	-	-	-	626	626	-	-	1,795	1,795								
101		50	93	151	14,695	16,898	151	32	18,925	19,108								
2,259	169	615	1,466	4,059	226,991	294,431	4,059	4,374	298,436	306,869								

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות (2) - 226,991, אגרות חוב - 8,307, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכת חוזר - 51, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 2,200 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לזרה - 69,320.
 (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכת חוזר.
 (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוציגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
 (4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם לסדירות הבנק.
 (5) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.
 (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,976 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,254 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 5,382 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכת ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 30 ביוני 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חובות וסיכון	חובות וסיכון	חובות וסיכון	חובות וסיכון	חובות וסיכון	חובות וסיכון	חובות וסיכון	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי תקין	סיכון אשראי מזה: כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽³⁾	פעילות לווים בישראל
אשראי חוץ	אשראי חוץ	אשראי חוץ	אשראי חוץ	אשראי חוץ	אשראי חוץ	אשראי חוץ	אשראי חוץ	אשראי חוץ	אשראי חוץ	אשראי חוץ	ציבור - מסחרי
מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾	מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾	מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾	מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾	מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾	מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾	מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾	מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾	מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾	מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾	מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾	חקלאות, ייעור ודיג
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	כרייה וחציבה
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	תעשייה וחרושת
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	מזה: יהלומים
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אספקת חשמל ומים
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	מסחר
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	תחבורה ואחסנה
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	מידע ותקשורת
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	שירותים פיננסיים
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	שירותים עסקיים אחרים
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	שירותים ציבוריים וקהילתיים
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	סך הכל מסחרי
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אנשים פרטיים - אחר
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	בנקים בישראל
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	ממשלת ישראל
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	סך הכל פעילות בישראל
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	פעילות לווים בחוץ לארץ
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	בנקים בחוץ לארץ
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	ממשלות בחוץ לארץ
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	סך הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 209,881, אגרות חוב - 8,690, נירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 59, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 2,117 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 57,882.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (5) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,836 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,703 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5,062 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי תקין כולל ⁽¹⁾			סיכון אשראי שאינו כולל ⁽¹⁾			סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
	סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי		
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
8	1	1	7	15	673	895	15	12	868	895	חקלאות, ייעור ודיג
4	-	-	-	-	351	519	-	-	539	539	כרייה וחציבה
155	25	58	280	398	5,678	9,825	398	239	9,294	9,931	תעשייה וחרושת
21	(3)	(6)	95	105	1,129	1,693	105	60	1,528	1,693	מזה: יהלומים
183	(9)	9	165	270	13,417	33,318	270	483	32,567	33,320	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾ בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
30	1	(24)	62	425	4,284	4,881	425	83	4,378	4,886	אספקת חשמל ומים
8	1	-	3	16	1,469	2,244	16	49	2,625	2,690	מסחר
204	63	87	331	457	8,180	10,575	457	264	9,994	10,715	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
29	10	11	28	48	1,052	1,384	48	55	1,282	1,385	תחבורה ואחסנה
18	7	15	22	41	1,233	1,881	41	26	1,821	1,888	מידע ותקשורת
10	(3)	(2)	22	27	643	1,272	27	94	1,161	1,282	שירותים פיננסיים
82	2	15	135	144	4,033	7,791	144	-	9,661	9,845	שירותים עסקיים אחרים
70	21	40	68	109	3,444	4,981	109	53	4,829	4,991	שירותים ציבוריים וקהילתיים
15	4	4	25	36	2,117	2,620	36	157	2,439	2,632	סך הכל מסחרי
816	123	214	1,148	1,986	46,574	82,186	1,986	1,515	81,458	84,999	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
673	14	44	56	1,532	135,256	148,604	1,532	899	146,173	148,604	אנשים פרטיים - אחר
273	91	101	87	234	20,476	31,495	234	403	31,165	31,802	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
1,762	228	359	1,291	3,752	202,306	262,285	3,752	2,817	258,796	265,405	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	110	151	-	-	657	657	ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,941	7,941	סך הכל פעילות בישראל
1,762	228	359	1,291	3,752	202,416	262,436	3,752	2,817	267,394	274,003	פעילות לואי בחוץ לארץ
50	-	8	37	127	4,095	5,644	127	5	5,608	5,700	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
1	-	(3)	-	-	7,150	7,155	-	-	8,881	8,881	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	656	656	-	-	2,437	2,437	ממשלות בחוץ לארץ
51	5	37	127	11,901	13,455	127	5	16,926	17,018	סך הכל פעילות בחוץ לארץ	
1,813	228	364	1,328	3,879	214,317	275,891	3,879	2,822	284,320	291,021	סך הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 214,317, אגרות חוב - 9,964, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 120, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 2,578 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 64,042.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו בסווד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (5) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,759 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,501 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5,571 מיליוני שקלים חדשים בגין נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

חשיפה למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾ סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר 2019		30 ביוני 2019		30 ביוני 2020		30 ביוני 2020		30 ביוני 2020		המדינה
31 בדצמבר 2019	חשיפה מאזנית (2)(3)(4)	30 ביוני 2019	חשיפה מאזנית (2)(3)(4)	30 ביוני 2019	חשיפה מאזנית (2)(3)(4)	30 ביוני 2020	חשיפה מאזנית (2)(3)(4)	30 ביוני 2020	חשיפה מאזנית (2)(3)(4)	
10,586	556	10,030	10,467	807	9,660	11,801	585	11,216	11,216	ארצות הברית
3,644	2,226	1,418	3,463	2,104	1,359	3,619	2,145	1,474	1,474	צרפת
3,054	2,922	132	2,913	2,681	232	2,802	2,720	82	82	גרמניה
3,156	1,115	2,041	4,111	1,971	2,140	2,489	736	1,753	1,753	בריטניה
3,415	1,000	2,415	3,901	1,466	2,435	3,514	1,216	2,298	2,298	אחרות
23,855	7,819	16,036	24,855	9,029	15,826	24,225	7,402	16,823	16,823	סך הכל החשיפות למדינות זרות
75	33	42	94	49	45	79	30	49	49	מזה: סך החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה
492	83	409	553	101	452	520	85	435	435	מזה: סך חשיפות למדינות LDC
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ⁽⁵⁾

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוזי מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.
- (4) יתרת החשיפה החוזי מאזנית כוללת סך של 5,573 מיליוני שקלים חדשים אשר עיקרו בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל, (ליום 30 ביוני 2019 - 5,442 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 בדצמבר 2019 - 5,842 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים בדבר עדכון מקדם ההמרה לאשראי (CCF) המוחל על ערבויות להבטחת השקעות של רוכשי דירות על פי חוק המכר, ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.
- (5) לימים 30 ביוני 2020, 30 ביוני 2019 ו-31 בדצמבר 2019 אין לבנק חשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות אשר החשיפה המאזנית באינן עולה על סף הדיווח שנקבע בנספח 7 בפרק 651 להוראות הדיווח לציבור.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

נתוני חשיפת הבנק

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾⁽²⁾ (במיליון שקלים חדשים):

דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	חשיפת אשראי נוכחית	חשיפת אשראי נוכחית לפני קיזוז התחשבות נטו ⁽⁵⁾
30 ביוני 2020					
AAA עד AA-	779	740	5,329	6,108	6,069
A+ עד A-	129	119	338	467	457
BBB+ עד BBB-	20	20	5	25	25
BB+ עד B-	-	-	26	26	26
נמוך מ: B-	-	-	-	-	-
ללא דירוג	25	25	-	25	25
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	953	904	5,698	6,651	6,602
30 ביוני 2019					
AAA עד AA-	875	826	5,204	6,079	6,030
A+ עד A-	56	47	260	316	307
BBB+ עד BBB-	38	29	7	45	36
BB+ עד B-	-	-	26	26	26
נמוך מ: B-	-	-	-	-	-
ללא דירוג	6	6	-	6	6
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	975	908	5,497	6,472	6,405
31 בדצמבר 2019					
AAA עד AA-	756	711	5,616	6,372	6,327
A+ עד A-	183	112	229	412	341
BBB+ עד BBB-	11	9	10	21	19
BB+ עד B-	-	-	26	26	26
נמוך מ: B-	-	-	-	-	-
ללא דירוג	10	-	-	10	-
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	960	832	5,881	6,841	6,713

בעקבות ההשלכות האפשריות של המשבר הכלכלי, כתוצאה ממגפת הקורונה, על מצבם של מוסדות פיננסיים רבים בעולם, עלתה תגודתיות מרווחי האשראי במהלך תקופת המשבר. מוסדות פיננסיים רבים חוו הורדת אופק דרוג, וחלקם אף ספגו הורדות דרוג. במהלך התקופה ביצע הבנק ניטור הדוק של כלל מסגרות החשיפה של הבנק, ניתוח ובחינת הסיכונים הרלוונטיים, לפי פרמטרים שונים, ובהתאמה גם לרמת הפעילות העסקית מול הצדדים הנגדיים עודכנו מסגרות החשיפה השונות (RIGHT SIZING).

נכון לימים 30 ביוני 2020, 30 ביוני 2019 ו-31 בדצמבר 2019 אין סיכון אשראי בעייתי, נטו. סיכון אשראי בעייתי - סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שווייץ וצרפת.
- (2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) יתרת החשיפה החוץ מאזנית למוסדות פיננסיים כוללת סך של 5,573 מיליון שקלים חדשים ליום 30 ביוני 2020 (ליום 30 ביוני 2019 - 5,442 מיליון שקלים חדשים) וליום 31 בדצמבר 2019 - 5,842 מיליון שקלים חדשים) בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לויים בענף הנדל"ן בישראל וכן, ערבויות והתחייבויות נוספות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (5) מוצג לאחר קיזוז שווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו.
- (6) בגין קיזוז ההפקדות במזומן המהוות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור 11.1 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשקולות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תיאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי אחת מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

סיכון האשראי לדירוג והתפתחותו

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרה והפחתה של סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדירוג. לאור אי הוודאות המתמשכת, הבנק העלה את רמת הסיכון בתיק מרמת סיכון נמוכה לרמת סיכון נמוכה-בינונית. עם זאת, הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדירוג כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפיזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נוסלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, שקטן בעת האחרונה עקב הוראות בנק ישראל, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת החזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכסי.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדירוג, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניתוח התיק לפי גורמי הסיכון הטמונים בו (LTV, יחס החזר, מיקום גאוגרפי, גיל ההלוואה, עשירוני הכנסה ועוד), וביצוע מגוון תרחישי קיצון, הבוחנים את השפעת גורמי המאקרו על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת שיעור האבטלה ושיעור הריבית. לבנק מודל מתקדם לדירוג אשראי לדירוג הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מהווה חלק ממערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכונים האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדירוג, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים, גורמים אלה נבחנים מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחותו והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות מוגדר במספר רב של מדדי סיכון הבוחנים היבטי סיכון אשראי וריכוזיות ברמת הביצועים השוטפים. מדדים אלה כוללים, בין השאר, את פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית (המבטאת את רמת הסיכון של נוסל המשכנתא), שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), מדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי), יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, ואת התפתחותו לאורך זמן, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. בפרט, מתבצע ניטור זה במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, המוצג ונדון בהנהלת הבנק, בועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון. מניטור זה עולה כי מדדי הסיכון המובילים, ממשכיכים להימצא ברמה נמוכה יחסית. מדדים אלה כוללים את שיעורי המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האובדן בכשל, ובפרט שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה), נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק. יצוין, כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש יוני 2020) עומד על כ-53.0% (שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי - ראה הרחבה להלן). הבנק אומדן, בנוסף, את שיעור המימון "אמיתי" בתיק, זאת, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משיעור המימון המקורי, עקב העלייה המתמשכת במחירי הדירוג, הגלומה במלאי המשכנתאות בתיק. נתונים אלה מחזקים את הערכת הבנק כי פוטנציאל ההפסד לבנק בגין תיק המשכנתאות, גם בתרחיש של ירידה מהותית במחירי הדירוג, הוא נמוך. בנוסף, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי קיצון, כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המאקרו, במספר מתודולוגיות. תוצאות מבחני הקיצון מצביעות כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור במשק הינו נמוך.

התפשטות נגיף הקורונה

לנוכח אירוע נגיף הקורונה, נערך הבנק לתת מענה לסוגיות בתחום ביצוע וניהול משכנתאות. הפעילויות שנקטו נעשו בהתחשב בהנחיות בנק ישראל (לרבות הקלות שניתנו) וזאת על מנת לתמוך ולסייע ללקוחותינו בעת המשבר, תוך ניטור הסיכונים והתאמת מדיניות האשראי. הבנק עוקב באופן הדוק אחר התפתחויות והשפעות התפשטות מגפת הקורונה על לקוחותינו, תוך שימת לב לגורמים העשויים להשפיע על רמת הסיכון בתיק המשכנתאות. בוצעו התאמות בקריטריונים לאישור הלוואה כך שיתחשבו בלקוחות הנמצאים בחופשה ללא תשלום תוך התחשבות בהכנסה טרום המשבר ובכפוף להנחיות בנק ישראל.

על מנת לסייע ללקוחות להם הלוואה בבנק, אפשר הבנק ללקוחותיו לקבל דחיית תשלומים חלקית או מלאה לפי העדכונים של מתווה בנק ישראל (לקוחות שכבר דחו תשלומים - הארכה נוספת עד ליום 31 בדצמבר 2020; לקוחות שטרם דחו תשלומים - דחייה עד 6 חודשים). הבנק מנטר באופן שוטף את הפעילות בנושא: הסכום שנדחה, כמות הבקשות, תקופת דחיית התשלומים, פרופיל הלווים, שיעור המימון ועוד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)

שישה חודשים שיעור שינוי	2019	2020	
	צמננ		משכנתאות שבוצעו (לדיוור ולכל מטרה)
14.5	11,134	12,751	מכספי הבנק
			מכספי האוצר:
0.5	185	186	הלוואות מוכונות
34.8	46	62	הלוואות עומדות ומענקים
14.4	11,365	12,999	סך הכל הלוואות חדשות
78.2	1,332	2,374	הלוואות שמוחזרו
21.1	12,697	15,373	סך הכל ביצועים
13.0	21,623	24,431	מספר לווים (כולל מיחזורים)

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיוור⁽¹⁾ ליום 30 ביוני 2020 (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור מימון	שיעור החזר מההכנסה הקבועה	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה) עד 3 חודשים	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה) 3-4 חודשים	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה) 5-6 חודשים	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה) 7-12 חודשים	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה) מעל 12 חודשים	סך הכל
60%	עד 35%	2,245	10,294	11,679	27,866	20,589	80,353
	35%-50%	280	757	1,067	3,751	5,142	12,669
	50%-80%	-	1	9	9	1,055	1,639
	מעל 80%	-	-	1	-	86	172
75%-60%	עד 35%	1,485	6,452	5,923	13,807	9,895	39,502
	35%-50%	164	430	436	1,539	1,750	4,823
	50%-80%	-	-	5	5	260	420
	מעל 80%	-	-	-	-	7	28
מעל 75%	עד 35%	19	101	111	211	589	2,015
	35%-50%	-	7	3	18	134	465
	50%-80%	-	-	-	-	10	109
	מעל 80%	-	-	-	-	-	18
סך הכל		4,193	18,042	19,220	47,206	39,516	142,213

מזה:

7,967	403	1,843	2,769	1,324	1,251	377	הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים
5.6%	2.9%	4.7%	5.9%	6.9%	6.9%	9.0%	אחוז מסך האשראי לדיוור הלוואות בריבית משתנה:
43,202	5,824	11,844	13,133	5,695	5,404	1,302	לא צמודות בריבית פריים
4,210	2,747	1,352	55	42	12	2	צמודות למדד ⁽³⁾
4,002	506	1,172	1,242	633	352	97	במטבע חוץ ⁽³⁾
51,414	9,077	14,368	14,430	6,370	5,768	1,401	סך הכל
30.4%	41.5%	30.0%	27.8%	29.6%	30.0%	31.1%	הלוואות לא צמודות בריבית פריים מסך האשראי לדיוור
3.0%	19.6%	3.4%	0.1%	0.2%	0.1%	-	הלוואות צמודות למדד בריבית משתנה מסך האשראי לדיוור
1.8%	10.0%	1.9%	0.5%	0.6%	0.6%	0.5%	הלוואות בשיעור מימון גבוה מ-75% מסך האשראי לדיוור

(1) יתרת הלוואות לדיוור לאחר הפרשה לפי עומק הפיגור.

(2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות ל"קבוצות גיל" בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, וכן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.

בנוסף, מחזורים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת ההלוואה משייכת למועד המקורי של העמדת הלוואה. אופן טיפול זה רלוונטי גם למחזור של הלוואות "מוכונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומוחזרו להלוואות באחריות הבנק. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מאפייני תיק האשראי לדירור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור ההחזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדירור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניטור וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של הלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 30 ביוני 2020).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדירור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום הלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 30 ביוני 2020 עומד על 53.0%, בהשוואה ל-52.5% ביום 30 ביוני 2019 ול-52.7% ליום 31 בדצמבר 2019. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 142.2 מיליארדי שקלים חדשים, כ-98.2% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את ההלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור הלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת הלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדירור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות הלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון ה"אמיתי", העדכני היום, וכאמור לעיל, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משיעור המימון ההיסטורי. היקף הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע ל-0.2 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-0.2% בלבד מתיק הלוואות לדירור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 30 ביוני 2020, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדירור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של כ-4%. בהלוואות שגילן שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-6.3%, בהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-19.5% ובסך כל הלוואות, בשיעור של כ-10.9%.

שיעור הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה (מ-75%) מסך תיק האשראי לדירור של הבנק הינו 0.6% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, 0.6% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, ו-0.5% באשראי שניתן ברבעון השני של שנת 2020.

שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדירור משמש מדד למידת הביטחון של הלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של הלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור ההחזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור ההחזר הממוצע בתיק האשראי לדירור של הבנק הוא 25.7%. כ-85.7% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור ההחזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-23%). כ-12.6% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-39.2%). כ-1.5% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: 59.4%) וכ-0.2% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-92.1%).

הלוואות ששיעור ההחזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת החזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאוד שלגביה שיעור ההחזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת ההחזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדירור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

הפיקוח על הבנקים הגביל את חלק הלוואה שניתן בריבית שעשויה להשתנות במהלך תקופה של 5 שנים ל-33% מסך הלוואה לכל היותר, ובנוסף קבע כי תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואות לדירור בהן היחס בין חלק הלוואה בריבית משתנה לבין סך הלוואה עולה על 67%, וזאת ללא תלות בתדירות שינוי הריבית.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מייעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזהירות בהחלטתם על הרכב הלוואה.

היקף הלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע ל-12.4 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-8.7% בלבד מתיק הלוואות לדירור.

עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת החזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים לשיעור "ריבית נורמטיבית".

היקף הלוואה

היקף הלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליוני שקלים חדשים הגיע ביום 30 ביוני 2020 ל-8 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-5.6% בלבד מתיק האשראי לדירור של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

הפרשה לפי עומק הפיגור

להלן פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 30 ביוני 2020 (במיליוני שקלים חדשים):

סכום בפיגור	עומק הפיגור של 90 יום או יותר	עומק הפיגור של 90 יום או יותר	עומק הפיגור של 90 יום או יותר		עומק הפיגור של 90 יום או יותר		עומק הפיגור של 90 יום או יותר
			עומק הפיגור של 90 יום או יותר	עומק הפיגור של 90 יום או יותר	עומק הפיגור של 90 יום או יותר	עומק הפיגור של 90 יום או יותר	
8	26	17	18	192	253	35	
מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾	-	-	1	106	107	7	
יתרת חוב רשומה	551	867	128	135	1,364	71	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾	-	-	56	91	179	38	
יתרת חוב נטו	551	867	72	44	1,185	33	
						296	
						114	
						1,986	
						217	
						1,769	

- (1) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (2) הלוואות בהן נחתם הסדר החזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעון.
- (3) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.
- (4) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדיור, ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון תפעולי

תיאור הסיכון והתפתחותו

הסיכון התפעולי מוגדר על ידי בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

הבנק הגדיר מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים, הכוללת הגדרה של הממשל התאגידי המפרט את תחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה, ואת חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים בבנק. הסיכון התפעולי בבנק מטופל באופן אקטיבי ובמטרה לתמוך בפעילות היחידות העסקיות, לשפר את התהליכים העסקיים העיקריים הכרוכים בפעילותם, ועל ידי כך, להגדיל את הערך העסקי, ולא רק למזער את ההפסדים הצפויים מהסיכון התפעולי. בתקופת המשבר, אושרו שינויים והקלות בתהליכי התפעול בעיקר בתחומי בנקאות בתקשורת בהתאמה לפעילות בחירום. במהלך חודש מאי, מרבית ההקלות בוטלו בשל החזרה לשגרה.

המשכיות עסקית

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית. בחודש מרץ כחלק מההתמודדות הבנק עם התפשטות נגיף הקורונה, הועלתה רמת הכוננות בבנק, כונס חדר מצב מורחב בכדי לקבוע עקרונות עבודה, והוקם פורום "קורונה" לניהול הפעילות השוטפת במצב זה בהשתתפות הגורמים הרלוונטיים לתפעול האירוע. במסגרת זו בוצעו מספר פעולות להתמודדות עם האירוע, בין היתר: פיצול פעילות של יחידות הבנק במטרה לשמור על רציפות תפקודית של שירותים חיוניים ומעבר לעבודה מרחוק של חלק מהעובדים באמצעות התשתית הטכנולוגית שבידי הבנק.

במהלך חודש אפריל ואילך המשיך הבנק לפעול במתכונת פעילות "בצל נגיף הקורונה", תוך שמירה על רציפות עסקית ותפעולית. הבנק נערך לחזרה מדורגת לשגרת עבודה במספר דרכי פעולה, בין היתר, המשך המהלך לפיצול יחידות, מעבר לעבודה בקפסולות במטה ובסניפים ובמידת הצורך שימוש בתשתית עבודה מרחוק. הבנק מעביר באופן שוטף הנחיות עבודה מפורטות לשמירה על ריחוק חברתי והיגיינה. במהלך הרבעון השני הרחיב הבנק את תוכנית המשכיות העסקית וביצע התאמות להתמודדות עם נגיף בין היתר, הסדרת נהלי עבודה והעמדת האמצעים הדרושים לרשות עובדי הבנק והלקוחות.

במהלך הרבעון השני הגדיל הבנק את כמות הסניפים הפתוחים לקהל באופן הדרגתי עד חזרה לשגרה ובהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים. עם תחילת ההתגברות בתחלואה והמגבלות במשק, העמיק הבנק את היערכותו בין היתר על ידי הקמת מחסן חירום עם מלאי ציוד מתכלה מיגון וחיטוי וקידום מהלך למתן פתרונות טכנולוגיים לקיום דינאמי ופגישות מרחוק. הבנק ממשיך ביישום תוכנית התרגול ובכלל זה תרגול אתר הגיבוי (DR), שבוצע במהלך חודש יוני 2020.

לפרטים נוספים, ראה גם פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

אבטחת מידע והגנת הסייבר

סיכון אבטחת מידע וסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון הגנת הסייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכונים סייבר באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכונים טכנולוגית המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בבנק אסטרטגיה ומדיניות הגנת סייבר מקיפה ונקבעו קווי ההגנה ליישומה, מונה מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריותו, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תוכנית עבודה להגנת הסייבר, מעקב אחר יישום תוכנית העבודה בתחום זה ובחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע והגנת הסייבר.

מערכות הבנקאות הישירה בבנק כוללות תהליכי אבטחת מידע בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 367 ובכלל זה מנגנוני הזדהות, אופן שליחת מידע ללקוחות וזיהוי פעולות חריגות.

במהלך הרבעון השני של שנת 2020 רמת הסיכון נותרה בינונית. במהלך רבעון זה, זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפות דיוג) במסגרתם נגנבו פרטי ההזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. לאור מנגנוני ההגנה המופעלים בבנק, על אף ניסיונות הונאה אלו לא בוצעו פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות.

הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק על מנת להמשיך ולצמצם את היכולת להונות את הלקוחות ולבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח.

מערך אבטחת המידע של הבנק פועל בצורה מלאה ורציפה במהלך תקופת הקורונה, תוך שיפור וחיזוק יכולות ומנגנוני הגנה בהתאם להתרחבות האיומים ולצרכים המתאגרים בהם הבנק נדרש לעמוד.

יצוין כי מגפת הקורונה העצימה ברמה עולמית את סיכון הסייבר, הן בשל העלייה בהיקף העבודה מרחוק, אשר מרחיבה את משטחי התקיפה על הארגונים, והן בשל התגברות של ניסיונות הונאה בחסות המגפה. הפעילות שנקט הבנק לאורך כל התקופה, הותירה את רמת הסיכון בבנק ללא שינוי.

סיכון טכנולוגיית המידע

סיכון טכנולוגיית המידע - סיכון הנובע מכשל של מערכות הבנק כתוצאה מליקויים בזמינות וביצועי המערכות, ביצועים לא נכונים וחוסר תמיכה של המערכות בצרכים העסקיים של הבנק.

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת והיערכות למצב חירום. זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי, גילן של המערכות הקיימות בבנק ומעבר בנק יחב לפלטפורמה חדשה, החל הבנק ברבעון הראשון של שנת 2019 בפרייקט להחלפת מערכת הליבה של שוק ההון של הבנק על בסיס פלטפורמה חדשה. הפרייקט מתקדם ומצוי בשלב האפיון המפורט.

כמו כן, החל הבנק ברבעון הרביעי של שנת 2019 פרייקט החלפת מערכת ה-CRM אשר תישם באופן מדורג במהלך של כ-3 שנים.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

רמת הסיכון במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 ולאורך משבר הקורונה נותרה בעינה. חטיבת הטכנולוגיה פעלה באופן מלא לתמיכה מלאה בתפקוד השוטף של הבנק ובצרכים הטכנולוגיים שנדרשו לפעילותו בשגרת החירום. לא חלו אירועים ו/או תקלות מהותיות בתקופה זו.

סיכון משפטי

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם בעלי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

הסיכון המשפטי כולל העדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, וכן כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם מחזיקי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק, ובהתאמה נותנת ייעוץ משפטי שוטף לבנק, על יחידותיו השונות.

ברבעון השני לשנת 2020, רמת הסיכון המשפטי נותרה נמוכה-בינונית, בדומה להערכה בסוף שנת 2019 וברבעון הראשון של 2020.

בחינת רמת הסיכון המשפטית ברבעון השני של שנת 2020 כללה, בין היתר, גם בחינת ההשלכות האפשריות של משבר הקורונה על הסיכון המשפטי, ונמצא כי, ככלל, אין השפעה על רמת הסיכון המשפטי ואיכות ניהולו.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון התפעולי ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

סיכון שוק וריבית

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי ההון של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book) - הינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק.

סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזערי, על פי מדיניות הבנק. מבנה הבנק המוטה תיק משכנתאות, מייצר שימושים לטווחים ארוכים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. הבנק מבצע באופן שוטף, בחינה למתודולוגית אמידת הסיכון בהתאם לפרקטיקה המקובל בעולם. כך, במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020, עודכנו שיטות המדידה במטע כן שיכללו גם תקבולים עתידיים בגין עמלת פירעון מוקדם הצפויים להתקבל בתרחישים השונים. בהמשך לכך, ירדה מדידת הסיכון בתרחישי ירידת ריבית.

הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון השני של שנת 2020, הינה ברמת סיכון נמוכה-בינונית, ראה הסבר להלן. בעקבות התפשטות משבר הקורונה בארץ, התאפיין הרבעון השני בהתמתנות וירידה קלה בעקומי הריבית השקליים חסרי סיכון (zero coupon), לכל אורך העקום השקלי והצמוד למדד. משבר הקורונה גרם לירידה בציפיות האינפלציה, עקב ירידה צפויה בביקושים. הבנק ממשיך לנהל את הפוזיציה המדדית בצורה הדוקה המתבססת על בניית מאזן הצמדה בתדירות יומית ובניה של פוזיציה חזויה תחת תרחישים שונים.

ערכי הסיכון הנמדדים למהלך עסקים רגיל ותרחישי קיצון, עלו במקצת ביחס לרבעון הראשון של השנה, בעיקר כתוצאה מעדכון כלפי מטה של שיעורי הסילוק המוקדם במשכנתאות, ונעים ברמות סיכון נמוכות מתיאבון הסיכון שנקבע.

להלן ערך ה-VAR של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת	מחצית ראשונה 2020		מחצית ראשונה 2020	
	2019	2019		
	484	626	1055	לסוף התקופה
	626 (יוני)	626 (יוני)	1,055 (יוני)	ערך מקסימלי במהלך התקופה
	431 (מרץ)	431 (מרץ)	443 (ינואר)	ערך מינימלי במהלך התקופה

העלייה בערך ה-VAR נבעה בעיקר כתוצאה מהתנדדות החריפות בעקומי הריבית בתקופת המשבר הקורונה.

מרבית סיכון השוק נובע מסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כפי שיוצג להלן. תוצאות בחינת ה-Back-Testing על מודל ה-VAR ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה-VAR שנחזה. מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה-VAR.

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת⁽⁴⁾ תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

30 ביוני 2020 - שינוי בשווי הון						
מטבע לא צמוד	מטבע ישראלי	מטבע ישראלי	מטבע חוץ	מטבע חוץ	מטבע חוץ	סך הכל
לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל	
(332)	(1,463)	327	57	15	(1,396)	עלייה של 2%
151	1,362	(337)	(32)	(17)	1,127	ירידה של 2%
30 ביוני 2019 - שינוי בשווי הון						
מטבע לא צמוד	מטבע ישראלי	מטבע ישראלי	מטבע חוץ	מטבע חוץ	מטבע חוץ	סך הכל
לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל	
451	(1,362)	174	50	17	(670)	עלייה של 2%
(1,516)	889	(182)	(18)	(17)	(844)	ירידה של 2%
31 בדצמבר 2019 - שינוי בשווי הון						
מטבע לא צמוד	מטבע ישראלי	מטבע ישראלי	מטבע חוץ	מטבע חוץ	מטבע חוץ	סך הכל
לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל	
55	(1,304)	372	67	12	(798)	עלייה של 2%
(1,211)	799	(401)	(40)	(12)	(865)	ירידה של 2%

(4) מחושב על סמך נתונים שוטפים המשמשים לצורך ניהול סיכון הריבית בפועל.

במסגרת ערכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. יתרות עובר-ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים. ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי.

הבנק מבצע באופן שוטף, בחינה למתודולוגית אמידת הסיכון בהתאם לפרקטיקה המקובל בעולם. כך, עודכנו שיטות המדידה במטע כן שיכללו גם תקבולים עתידיים בגין עמלת פירעון מוקדם הצפויים להתקבל בתרחישים השונים. בהמשך לשינויים אלו, נרשמה ירידה בחשיפה לירידת ריבית בתרחישי ירידת ריבית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019
שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל
11,058	(5)	11,053	14,095	(343)	13,752	13,202	295	13,497
(15,772)	25,466	9,694	(3,346)	16,014	12,668	(2,411)	14,562	12,151

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾

מזה: תיק בנקאי

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019
שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל
(350)	207	(143)	552	127	679	148	211	359
(355)	215	(140)	528	160	688	141	233	374
(93)	(212)	(305)	(501)	(133)	(634)	(715)	(200)	(915)
(88)	(224)	(312)	(483)	(165)	(648)	(709)	(242)	(951)
(899)	(6)	(905)	(102)	24	(78)	(304)	(60)	(364)
737	64	801	371	18	389	35	111	146
43	151	194	479	93	572	347	180	527
(80)	(156)	(236)	(461)	(94)	(555)	(545)	(183)	(728)

שינויים מקבילים

עלייה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

ירידה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

שינויים לא מקבילים

התללה⁽³⁾

השטחה⁽⁴⁾

עליית ריבית בטווח הקצר

ירידת ריבית בטווח הקצר

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.

(4) עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

ברבעון הרביעי של שנת 2019 עודכנו ההשפעות הצולבות בין תרחישי שינוי ריבית לבין תרחישים התנהגותיים בתיק המשכנתאות ובתיק הפיקדונות גם ביחס לרגישות השווי ההוגן המותאם נטו לשינויים בשיעורי ריבית.

כמו כן, עודכנה ברבעון הראשון של שנת 2020 שיטת המדידה, כאמור לעיל, כך שתכלול תקבולים עתידיים בגין עמלות פירעון מוקדם הצפויים להתקבל בתרחישים השונים.

הפער בין חשיפת הבנק לשינויים בריבית על פי השווי ההוגן נטו המותאם לבין רגישות הערך הכלכלי (EVE) המוצגים לעיל, בתזוזה מקבילה של העקום ב-1% עומד על 388 מיליוני שקלים חדשים.

עיקר הפער נובע משימוש בעקומי היוון שונים. עקומי היוון המשמשים לניתוח רגישות הערך הכלכלי (EVE) הינם עקומי מחירי המעבר ואילו ריביות ההיוון המשמשות לצורך הצגת השווי ההוגן המותאם נטו הינן ריביות בהן היה ניתן לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן והן משקפות את רמת הסיכון הגלומה ללקוח דומה.

לפרטים נוספים ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019.

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית⁽⁴⁾:

ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2020	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019	ליום 30 ביוני 2019
הכנסות ריבית	שאינן מריבית ⁽³⁾	סך הכל	הכנסות מימון ליום 30 ביוני 2019	שאינן מריבית ⁽³⁾	סך הכל	הכנסות ריבית	שאינן מריבית ⁽³⁾	סך הכל
930	127	1,057	570	279	849	667	246	913
931	117	1,048	684	226	910	668	168	836
157	(129)	28	(86)	(280)	(366)	(346)	(243)	(589)
156	(119)	37	(188)	(226)	(413)	(347)	(177)	(524)

(1) לטווח של שנה.

(2) שינויים בריבית חסרת סיכון.

(3) כולל השפעת שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באגרות חוב והשפעת צבירת ריבית על פעילות בנגזרים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2020

להלן ההנחות העיקריות שבבסיס הנתונים לעיל:

- יתרות עובר ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים.
 - בחישוב רגישות הכנסות הריבית במגזר הלא צמוד, מתבצעת קטימה של הריבית חסרת סיכון ברמה של 0%. לא מתבצעת קטימה כאמור במגזרי ההצמדה האחרים.
 - בחישוב רגישות ההכנסות מימון שאינן מריבית, לא מתבצעת קטימה.
- לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.
לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019.

ניתוח החשיפה למדד ושער חליפין

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 30 ביוני 2020, גידול (שחיקה) בהון (במיליוני שקלים חדשים):

תרחיש קיצון היסטורי ⁽¹⁾	תרחיש קיצון היסטורי ⁽²⁾	תרחישים ירידה של 10%	תרחישים ירידה של 5%	תרחישים עלייה של 5%	תרחישים עלייה של 10%	
(158.0)	175.7	(1,760.6)	(880.3)	839.2	1,678.5	מדד ⁽²⁾
(11.9)	17.0	(11.7)	(12.7)	23.5	50.0	דולר
-	-	0.1	-	-	0.1	ליש"ט
0.1	0.9	1.0	-	0.8	2.2	יין
1.6	0.5	2.8	1.5	1.5	7.3	אירו
-	0.2	-	-	-	0.1	פר"ש

(1) תרחיש הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.
(2) רגישות הון לעלייה ולירידה של 3% במדד המחירים לצרכן הינה 503.5 ו-528.2 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה.

על רקע משבר הקורונה, נרשמה ירידה באינפלציה בפועל, לעומת התחזיות. הבנק ממשיך לנהל את הפוזיציה המדדית בצורה הדוקה המתבססת על בניית מאזן הצמדה בתדירות יומית ובנייה של פוזיציה חזויה תחת תרחיש שונים.

לפרטים נוספים בדבר סיכון שוק וריבית, ראה דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מחירי מניות

לפרטים בדבר סיכון מחירי מניות, ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.
לפרטים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה ביאור 5 בדוחות כספיים אלה, וכן ביאורים 12 ו-15 א' בדוחות הכספיים לשנת 2019.

סיכון נזילות ומימון

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.
סיכון מימון - סיכון הנובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות.
סיכון הנזילות מנהל בכפוף למגבלות הדירקטוריון וההנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

במהלך חודש פברואר 2020 העלה הבנק את רמת הכוננות בתחום סיכון הנזילות לכוננות מוגברת. ההחלטה להעלות הכוננות נבעה בשל החשש מהתפשטות נגיף הקורונה לישראל, ומהירידות החדות שנרשמו בבורסות. בתחילת חודש מרץ הועלתה רמת הכוננות בנזילות ממוגברת לצהובה, רמת כוננות הכוללת צעדים אופרטיביים אשר נועדו להבטיח כי הבנק שומר על רמת נזילות נאותה בעתות משבר, וזאת בשל המשך הירידות החדות בבורסות בעולם ובפרט בישראל ועליית המדד המשולב למעקב אחר השווקים הפיננסיים (מדד שפותח בבנק לזיהוי ואבחון מצב של אי יציבות במערכת הפיננסית בארץ, המשמש כמדד תומך החלטה להכרזה על מצב כוננות בשל תרחיש מערכתי) לשיעורי שיא. עם תהליך החזרה לשגרה, במחצית חודש מאי, רמת הכוננות ירדה חזרה למוגברת.

הירידות החדות בשווקים הפיננסיים הובילו למימוש ניירות ערך מצד משקי הבית ולפדיונות כבדים בעיקר בשוק קרנות הנאמנות. במסגרת ניהול הסיכון הבנק נקט בפעולות שהביאו לשיפור יחסי הנזילות, זאת יחד עם גידול חד ביתרת פיקדונות הציבור של משקי בית ועסקים כנגד קיטון ביתרת פיקדונות הציבור של הגופים הפיננסיים.

במהלך תקופה זו הבנק מבצע מעקב שוטף (כולל תוך יומי) אחר אינדיקטורים כמותיים ואיכותיים (פנימיים וחיצוניים), וכן בחינה מידי יום של מספר תרחיש לחץ לטווחי זמן שונים. בכל התרחישים רמת הנזילות נאותה והבנק עומד בכל המגבלות הפנימיות.

על פי תכנון הנזילות לטווח קצר וכן לטווחי זמן ארוכים יותר, הבנק צפוי להמשיך ולשמור על יחסי נזילות נאותים, וזאת תוך התחשבות בפעילות הידועה ובפעילות הצפויה הכוללת הנחות מתאימות למצבי משבר.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון המימון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות באמצעות מגבלות דירקטוריון והנהלה על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים. מקורות המימון העיקריים של הבנק הינם מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים - פיקדונות קמעונאיים ועסקיים, פיקדונות ארוכים מגופים פיננסיים וכן, הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות. הבנק מייחס חשיבות רבה לפיזור מקורות המימון ופועל באופן יזום לגיוס מקורות לטווחים ארוכים, בין השאר על ידי מגוון הפיקדונות הרחב המוצע לציבור הלקוחות על ידי הבנק, פיקדונות עם מאפיינים ייחודיים המאפשרים ללקוח ליהנות מריבית גבוהה יחסית בטווח הארוך ואופציות לנזילות במהלך התקופה. במחצית הראשונה המשיך הבנק בפעילותו לגיון מקורות המימון והפחתת סיכון הריכוזיות. במהלך הרבעון השני של שנת 2020 סיכון ריכוזיות מקורות המימון נותר נמוך.

לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 - "יחס כיסוי נזילות", הדרישה הרגולטורית המזערית הינה 100%. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי כך שיעד יחס כיסוי הנזילות של הבנק והקבוצה בשנת 2020 יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחידיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. היחס בתאגיד הבנקאי "סול" והן היחס במאוחד מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342.

יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד) לרבעון השני של שנת 2020 הסתכם ב-122.2%. כאמור, במהלך תקופה זו, לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.

ליום 30 ביוני 2020 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק ב-10.7 מיליארדי שקלים חדשים.

גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של 211.0 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2019, להיקף של 231.8 מיליארדי שקלים חדשים ביום 30 ביוני 2020, גידול של 9.9%.

במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של 175.9 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 10.7% לעומת סוף שנת 2019. במגזר צמוד המדד הסתכם היקף פיקדונות הציבור ל-14.3 מיליארדי שקלים חדשים, ירידה של 0.1% לעומת סוף שנת 2019, ובמגזר מטבע חוץ עלה היקף פיקדונות הציבור ל-41.5 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 10.3% לעומת סוף שנת 2019.

לפרטים נוספים בדבר יחס כיסוי הנזילות ראה דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות".

סיכון הציות כולל גם את סיכון ההוגנות (Conduct risk), וכן את סיכון חוצה גבולות וסיכון הלבנת הון ומימון טרור המוצגים בנפרד להלן.

מנהל סיכון הציות והרגולציה הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים. קצין הציות הינו האחראי לניהול השוטף של הסיכון.

סיכון הציות נותר ללא שינוי במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 והוא מוגדר נמוך-בינוני.

הערכת הסיכון נובעת, בין היתר, מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, שיפור הבקרה, קיום הדרכות, ויעול תהליכי העבודה בתחום, תוך שילוב שפורים טכנולוגיים. ברבעון הנוכחי, הבנק פעל ליישם את ההוראות הרגולטוריות של הרגולטורים השונים בעקבות מגפת הקורונה. כמו כן, מקיים הבנק בקרות שוטפות במטרה לנטר סיכונים ציות העלולים להתהוות בתקופה זו.

לבנק תוכניות אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך ובדיני התחרות הכלכלית.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הציות והרגולציה ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון חוצה גבולות

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין. בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסוימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. סיכון חוצה הגבולות חל גם בשלוחות הבנק בחוץ לארץ; בפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act), וכן (QI - qualified intermediary). הסיכון נובע גם מהחובות הנגזרות מהתקן שפורסם על ידי ארגון ה-OECD (CRS - Common Reporting Standard).

תיאבון הסיכון של הבנק לסיכונים חוצי גבולות הינו אפסי.

סיכון חוצה הגבולות נותר ללא שינוי במחצית הראשונה של שנת 2020 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הבנק מנהל את הסיכון, על ידי עדכון נהלים, מיכון תהליכי עבודה, קיום הדרכות, פעילות תושבי חוץ בסניפים מתמחים, והגדרת שגרות עבודה בתהליכים הנדרשים לביצוע הדיווחים הן במסגרת ה-FATCA והן במסגרת ה-CRS.

לפרטים נוספים בדבר סיכון חוצה גבולות ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

סיכון הלבנת הון ומימון טרור

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון הלבנת הון ומימון טרור הינו הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם הלבנת הון ומימון טרור.

תיאור הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מהלבנת הון ומימון טרור הינו אפסי. סיכון הלבנת הון נותר ללא שינוי במחצית הראשונה של שנת 2020 והוא מוגדר נמוך-בינוני. זאת לאור המשך פעילות אינטנסיבית של הדרכה והטמעה לצד בקרת ממוקדות סיכון, טיובי מסמכים וסיווגים וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציות. מערכת מא"ה (מערכת איסור הלבנת הון) לאיתור פעילות בלתי רגילה ולדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון פועלת בצורה שוטפת בסניפים ומאפשרת בקרה הדוקה על הפעילות הבנקאית.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הלבנת הון ומימון טרור ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מוניטין

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול גם לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון הנזילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות.

הבנק עוקב אחר, ובוחר את השפעת התפשטות נגיף הקורונה בעולם ובישראל על הפעילות העסקית בכלל ועל סיכון המוניטין בפרט, בהיבט של תפיסות שליליות כלפי הבנק ספציפית וכחלק מתפיסות כלפי כלל המערכת הבנקאית.

להערכת הנהלת הבנק, בשלב זה לא חל שינוי מהותי ברמת סיכון המוניטין. הבנק ממשיך ומנטר את הנושא באופן שוטף.

בנק מזרחי טפחות, בדומה למרבית הבנקים בישראל, נכלל ב"רשימה השחורה" שפורסמה על ידי המועצה לזכויות האדם של האומות המאוחדות, ביום 12 בפברואר 2020, רשימה הכוללת חברות הפועלות בשטחים מעבר לקו הירוק. פרסום זה עלול להשפיע על השיח התקשורתי ועל פעילותם של ארגונים שונים, לרבות גופי אנליזה ובעלי מניות בחוץ לארץ, פעילות אשר תשפיע על המגזר העסקי ככלל, לרבות המערכת הבנקאית.

הבנק פועל לעניין זה בשיתוף עם איגוד הבנקים ובנק ישראל, ובשלב זה אין לבנק יכולת להעריך את ההשפעה על פעילות הבנק.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המוניטין ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אסטרטגי-עסקי

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון אסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של ההחלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי-עסקי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

הבנק פועל במסגרת תוכנית אסטרטגית חמש שנתית, אשר אושרה בדירקטוריון הבנק בחודש נובמבר 2016 ועקרוניתה פורסמו לציבור. סטייה מהותית מאסטרטגיית הבנק מחייבת את אישור דירקטוריון הבנק. הסיכון מנוטר על ידי חטיבת מידע ודיווח כספי ומאותר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

השלכות הפגיעה בפעילות המשק בעקבות התפשטות נגיף הקורונה על פעילותו העסקית של הבנק, כוללת עלייה בסיכון האשראי ובהפרשה להפסדי אשראי, וכן פגיעה אפשרית בהכנסות ריבית, נטו, של הבנק, עקב ירידת ריבית בנק ישראל וריבית ה-FED בארצות הברית. הבנק נוקט צעדים להתמודדות עם המשבר ועם השלכותיו. לפרטים נוספים בדבר השלכות התפשטות נגיף והצעדים שנוקט הבנק, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

הבנק בוחר באופן שוטף את השלכות המשבר על רמת הסיכון האסטרטגי-עסקי. בשלב זה, ולאור חוסר הוודאות, לא ניתן להעריך את מלוא השלכות המשבר על פעילות הבנק.

בהמשך להנחיית דירקטוריון הבנק את הנהלה להיערך להכנת תוכנית אסטרטגית חדשה לשנים 2021-2025, ולהבאתה לאישור הדירקטוריון ברבעון השלישי של שנת 2020, כל זאת לאור השגת יעדי התוכנית האסטרטגית הנוכחית כבר בדוחות הכספיים לשנת 2019, הרי שלאור משבר הקורונה, ואי הוודאות השוררת, קבע הדירקטוריון לדון בתוכנית אסטרטגית חדשה לקראת סוף שנת 2020. מועד זה יכול שיתעדכן בהמשך, בהתאם להתפתחויות במשק.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון האסטרטגי-עסקי, ראה בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר סיכונים סביבתיים ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019.

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 בדוחות הכספיים לשנת 2019.

יישום כללי החשבונאות על ידי הנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפות בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

הפרשה להפסדי אשראי

רגישות ההפרשות להפסדי אשראי לשינויים בתנאי המשק, נובעת ממספר לא מבוטל של קשרים והשפעות הדדיות: השפעה על לקוחות מסוימים שלא יוכלו לעמוד בהתחייבויותיהם, ושכתוצאה מכך נערכת בגינם הפרשה ספציפית; השפעה על לקוחות מסוימים שנקלעו לקושי שמחייב סיווג בהשגחה מיוחדת או נחות, ושכתוצאה מכך גדל שיעור ההפרשה הקבוצתית בגינם; השפעה על הרכיב האיכותי הנוסף בהפרשה הקבוצתית, דרך הפרמטרים של צמיחה ואבטלה המהווים חלק מהמודל; השפעה נוספת על הרכיב האיכותי הנוסף, דרך פרמטרים נוספים המושפעים משיעור האבטלה והצמיחה, כגון היקף רשימות המעקב והדירוג הממוצע של הלקוחות.

הבנק ערך תרחישים להשפעת שינויים עתידיים במצב המשק ובהתפתחות מגפת הקורונה על פעילות הבנק, ובכללה ההפרשה להפסדי אשראי. ככלל, מראים התרחישים שבוצעו למקרה קיצון, המניחים בין היתר צמיחה שלילית של 20%- בשנת 2020, שיעור אבטלה שיתייצב לקראת סוף שנת 2020 על 15%, ירידה של 3% במחירי הדיו, פיחות של 15.6% בשער החליפין של השקל מול הדולר, וירידה של מדרגה אחת בדירוג האשראי של מדינת ישראל (מ- AA- ל- A+), כי ההפרשה להפסדי אשראי לשנת 2020 בתרחיש הקיצון הפסימי עלולה להגיע לכ- 1.8 מיליארדי שקלים חדשים, קצב הפרשה שנתי של כ-0.87% מסך האשראי, בהשוואה ל-0.57% בדוחות הכספיים למחצית הראשונה של 2020. לעומת זאת, בתרחיש מתון, המניח כי המשק יחזור לצמוח במחצית השנייה של השנה, כך שבסיכום שנתי יסתכם שיעור הצמיחה השלילי ב-5%, שיעור האבטלה ירד ללא יותר מ-8%, וההפרשות שביצע הבנק במחצית הראשונה של 2020, הכוללות הפרשות בגין הפסדי אשראי עתידיים, אכן יכסו את כל הפסדי האשראי בגין משבר הקורונה, עשוי קצב ההפרשה במחצית השנייה של שנת 2020 לחזור ולהיות דומה למוצע בשנת 2019. בתרחיש כזה, תסתכם ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2020 בכ-0.8 מיליארדי שקלים חדשים, המשקפת קצב הפרשה שנתי של כ-0.39% מסך האשראי.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים בדבר המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים, ראה פרק מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019. לפרטים בדבר שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין משבר הקורונה ראה פרק שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים לעיל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2020

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן: "הצהרה על הגילוי").

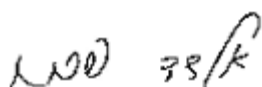
הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ולנהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

בהמשך להתאמת הבקורות והנהלים לגבי הגילוי הנוגעות לשינוי מבנה הדוחות הכספיים אשר בוצעו בשנת 2019, בוצעו במחצית הראשונה של שנת 2020 התאמות נוספות הנוגעות לדוחות כספיים רבעוניים. הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו ליום 30 ביוני 2020 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום התקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון השני של שנת 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.



אלדד פרשר

מנהל כללי



משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, כ"ז באב התש"ף

17 באוגוסט 2020